

A vibrant abstract painting featuring a complex composition of organic shapes and patterns. The artwork is dominated by dark, earthy tones like browns, blacks, and grays, which provide a rich, textured background. Interspersed throughout are bright, luminous patches of color, including fiery yellows and oranges, deep blues and greens, and hints of red and purple. These colors often appear in organic forms, resembling stylized leaves, flowers, or perhaps even microscopic organisms. The overall effect is one of dynamic energy and movement, with the various elements appearing to interact and flow into each other. The brushwork is visible and expressive, adding to the raw, artistic feel of the piece.

ШУЛАЈКОВСКИ

SHULAJKOVSKI

Tsulajkovski

Со љубов и почит на мојата сопруга
НАДИЦА ШУЛАЈКОВСКА
за ѕолематиа подришка на моето
творештво

With love and respect to my wife
NADICA SULAJKOVSKA
for her great support and contribution to my
career

ТЕОФИЛ

ШУЛАЈКОВСКИ - ТОФЕ

СЛИКАРСТВО 1957 - 1997

МОНОГРАФИЈАТА СЕ ИЗДАВА ПО ПОВОД ЈУБИЛЕЈОТ 40 ГОДИНИ СЛИКАРСТВО НА
ТЕОФИЛ ШУЛАЈКОВСКИ - ТОФЕ

THIS MONOGRAPHY IS PUBLISHED ON THE OCCASION OF 40. YEARS OF PAINTING OF
TEOFIL SULAJKOVSKI - TOFE

МУЗЕЈ НА ГРАД СКОПЈЕ
MUSEUM OF THE CITY OF SKOPJE

ТЕОФИЛ
ШУЛАЈКОВСКИ
ТОФЕ

TEOFIL
SULAJKOVSKI
TOFE

мај 1998
May 1998

Владимир Величковски

**ЗА ТЕОФИЛ ШУЛАЈКОВСКИ ИЛИ ЗА НОВИТЕ
НАСТОЈУВАЊА ВО АКВАРЕЛНОТО
СЛИКАРСТВО**

I.

Придонесот на Теофил Шулајковски за оживување на акварелот во македонската уметност е значаен. Тој ишочна да се занимава со овој медиум, префериран во однос на другите заради неговите карактеристички и изразни можности, уште на почетокот на својата кариера (1957). Својата техника на сликање во акварел, Шулајковски ја доведе до мајсторство кое му овозможи да ја разбранува тематиката како и претставувачките, асоцијативни и изразни содржини. Оштака, во обработката на материјалите, следиме стилски развиток од реалистичен до абстрактно асоцијативен период, со значителен удел на имагинацијата. Неговите експериментирања често се поврзани со користењето на различни видови хартија и акварелни бои (најчесто од познати светски производители) му даваат ослободеност во изразот и лирски квалитети на делото. Шулајковски ги испражнува можностите на бојата од која произлегуваат и се составени светлина и формата, значењата и содржините, ликовно-естетичкиот резултат на делото. Која форма добива јасни контури бојата ги задржува експресивноста и сјајот, а која се распуштува и исчезнува, бојата добива нова динамичност и лиризам. Која говориме за акварелното сликарство на Шулајковски треба да се земе предвид личноста на уметникот, пошто индивидуалните наклонетии. Во делото на Шулајковски се симболе субјективниот темперамент и предилекцијата во изборот на сликарска техника. По тој повод го наведуваме мислењето на Лионело Вентури кој напишал: " нема сликар, ако е автентичен уметник, кој не поседува некоја своја сопствена техничка

Vladimir Velickovski

**TEOFIL SULAJKOVSKI OR THE NEW TENDENCIES IN
THE WATERCOLOR PAINTING**

I.

The contribution of Teofil Sulajkovski to the revival of the watercolor in the Macedonian art is noteworthy. Since the beginning of his career (1957) he practiced this medium, preferring it because of its characteristics and expressing possibilities. He has mastered the technique of painting in watercolor to a perfection which allowed him to extend the topics and the visual, associative and expressive substance. Therefore, considering the treatment of the motifs, we could recognize a stylistic development from realistic to an abstract-associative approach, with a significant role of the imagination. His experiments are closely related to the application of various types of paper and water colors (most often by famous producers), allowing him to acquire an unconstrained expression and introduce lyrical qualities to his works. Sulajkovski is researching the possibilities of the color that brings about and constitutes the light and the form, the meanings and subjects, the artistic-esthetic result of the work. When the form gets clear contours, the color maintains its expressiveness and its shine, but when it melts and disappears the color acquires new dynamism and lyrical feeling. When we analyze the watercolor painting of Sulajkovski we must take into consideration his personality, more precisely, his personal affections. In the works of Sulajkovski the individual temperament and the predilection in the choice of painting technique are joined together. Therefore, I found it appropriate to quote the commentary of Lionello Venturi who wrote: "there is no painter who, as an authentic artist, does not possess a technical perfection of his own, different from the technique of all the other painters." (Lionello Venturi, *Pour comprendre la peinture*, Albin Michel, Paris, 1950). A good technique is the one that blends into the work of art and disappears by itself in virtuosity. The technique is related to the artistic individuality, it reveals the personality of the artist. Considering the works of Sulajkovski we can not

усовршеносӣ, различна од техникаата на сите други сликари." (Lionello Venturi, *Pour comprendre la peinture*, Albin Michel, Paris, 1950). Добра техника е онаа техника која се ѡбуи во умешничкото дело и самата ѹ себe се ѡбуи во виртуозносӣ. Техникаата се врзува за умешничката персоналност, преку неа ја откриваме личноста на умешникот. Во делото на Шулајковски не можеме да присудуваме за акварелот во однос на друга техника, туку во однос на медиумот на водениите бои да наоѓаме значења кои се однесуваат за самиите нив. **Мејер Шайро** ѹпак ѝ довод акварелиште на Сезан говори за внатрешна завршеност на делото конспирајќи дека "акварелиште се често йаати поимеопределени во нивното устројство од завршениште платина" (Meyer Schapiro, *Selected papers 1931 - 1973*, George Braziller, New York). Тоа е штака затоа што во поврзаниште етапи на работата сликаата се ослободува од дешали, добивајќи естетички посумарна форма. За Шулајковски акварелот не е скица, или скелет на делото туку основна структурна и естетска целост; не се наоѓа во функција на анализа туку на хармонична креација. Акварелот затоа не е бегло нафрлена идеја, ниту так приеливо разработена студија; акварелот не е подготвиштелна творба за влегување во сликаата (предвидена да се реализира во маслена техника). Тој гради метод на сликање со водени бои - тој е устројувач на боени површини и форми. Извесниште ирти на природата ѡи распознава и восприема како сообразени на сопствениот дух. Акварелот едновремено е средство и ѝдовод за лирска реакција - со хартија и четки, течни бои со кои се извршува еден посебен вид на работа. Слободата што ја има умешникот значи откривање на скриениште расположенија - работта со рацете, поврзани со различни стапени на енергија и притиснување на раката на разни карактерни расположенија. Од хартијата и постапката произледле различни конфигурации на боениште површини - прорицата боја ослободува скриени хармонии и едно посебно

чувствување на природата. Со акварелниот бои, некои рејки својствата на ионот, формата и чувствоувањето на видливиот свет спануваат видливи - прозрачноста, иреалноста и флуидноста - преиставено естетично и нейосредно поетично; затоа говориме за духот на акварелот и за духот на маслената техника. Шулајковски е темперамент предодреден за специфични восприемања и ѓесети; тој посилнува посебен рафинман, ѡи потенцира кревкото и нематеријалниот флуид, светлинаата, прориците постови и свежина која подразбира миговни созвучија, работата *a la prima*. Авторот спроведува постапка на директно сликање без преходен претеж, но некогаш изработува лесна скица на мотивот како простор кој не до ограничува во слободата на ѓесетот и во осврнувањето на замислата произлезена од акварелскиот медиум и природата на умешничката постапка. Во делата на Шулајковски следиме еволуција на интракцијата подлога - боја, со дела во кои осстануваат видливи белините на хартијата - подлогата, во помали или поизолеми површини, се до оние творби во кои целата површина на хартијата е покриена, или делумно е покриена осврнувајќи прорицни валери на водената боја.

2.

Сликањето со акварелни бои, според секоја енциклопедиска единица, бара посебна вештини на изработка заради лазурниот карактер на самата техника и речиси неможноста да се направи корекции на сликаата. Тоа произлегува од деликатноста на оваа техника: акварелот брзо суши, а миењето и покривањето на бојата е тешко и речиси неможно. Затоа високите акварел треба да зрачи со свежина на замислата и реализацијата, со прозрачност на боите; тој е поизден за скицирање и особено за осврнување на лирското, интимистички осмислено сликарство. Достапноста

на акварелот ѝ придонела за негова примена во најстариите култури. Така, тој бил главна сликарска уметност во стариот Език (акварелот се изработувал на йатирис), штоа во древна Кина во II-тиот век пред н.е. (на свила и йатирис), како и во Јапонија, од 12-от век, во Индија, Персија, Елада и Рим. Во Македонија во акварелна техника се илуминирани голем број црковни книзи во средновековната епоха. Во акварел биле насликани орнаменталниот украси во низа йурски ракотии. Во 19-от век оваа неговата примена, а во 20-от век се обновува со нова сила и интензивност (види го капталот за изложбата "Современ македонски акварел организирана во Центарот на култура и информација во Скопје од 12.12. - 2.12. 1984 година). Треба да се констатира дека мал број македонски уметници му се посветиле целосно на акварелот, додека значително поволно е бројот на оние кои повремено работат во акварел. Причините за тоа можат да се побараат во специфичностите на акварелната техника, за која е потребна уметничка предилекција, како и во извесеното постапување на оваа техника како уметнички израз во однос на доминантната маслена сликарска техника. Времето на модерниот македонски акварел се уметници кои создаваат од втората половина на дваесеттиот век до првиите децении на Втората светска војна. Тие се школувале во соседниот балкански центри: Белград, Софија и Букурешт. Димитар Пандилов Аврамовски со изложбата во 1926 и 1927 година прв промовираше класичен акварел кој подоцна доби лично обоени лирски и експресивни белези. По тоа, Љубомир Белошаски кој целосно му се посвети на акварелот почнувајќи од 1937 година до неговата смрт 1994 година создаде преознатливо дело. Тоа се одликува со јасен и суштински цртеж и над се со свое виден стил, здолжан лиризам во претставувањето базирано на некои Сезанови искустви. Вангел Коцоман во акварелиот со охридски и струшки мотиви од 1937

judge the watercolor in relation to some other technique, we should look for meanings that refer to the medium itself. Meyer Schapiro, considering the watercolors of Cezanne, points out the internal completeness of the work, resuming that "the watercolors are very often more indefinite in their constitution than the completed canvases" (Meyer Schapiro, Selected Papers 1931 - 1973, George Braziller, New York). It is due to the fact that in the course of the subsequent phases of the work the artist frees the painting from details, which results in an esthetically more compact form. For Sulajkovski the watercolor is not a sketch or the skeleton of the body - it is a basic structural and esthetic unit; it is not functioning as an analysis but as a harmonic creation. So, the watercolor is neither a vaguely suggested idea nor a patiently developed research; the watercolor is not a preparatory issue for getting into the painting (meant to be completed in oil technique). He sets up a method of painting in watercolors - he is a designer of painted surfaces and forms. He identifies and comprehends the particular features of the nature as appropriate to his own spirit. The watercolor is also a means and a reason for a lyrical reaction - expressed on paper with brushes and liquid colors, used for carrying out a special kind of engagement. The freedom of the artist implies discovering of the hidden moods - working with hands combined with various levels of energy and the pressure of the hand - showing various conditions of the character. The paper and the procedure generated various configurations of the painted surfaces - the transparent color released hidden harmonies and a special feeling for the nature. The watercolors make visible some rare features of the hue - the form and the feeling of the visible world - the transparent, the surreal and the fluid - presented in an esthetical and immediately poetical way; that is why we distinguish the spirit of the watercolor and the spirit of the oil technique. Sulajkovski is a temperament predestined for specific contemplation and gestures; he achieves a special refinement, he stresses the fragile and the immaterial fluid, the light, the transparent hues and the freshness that implies harmonies of the moment, working a la prima. The artist applies a procedure of direct painting without a preliminary drawing, although he sometimes makes a simple sketch of the motif as a space that

година постигна свежина и интензивна обоеност, додека во циклусот Бледски мошви од 1950 година се задржа на постстрогиот лирски реализам во изработката на акварелната слика. Карикуаристот Василе Щипковски наслика забележителни акварели, во одделни портретни ликови, осебно во јејзажните мошви исто така лирски чувствително насликаны. По војната од 1945 година традицијата на акварелното сликарство се афирмира преку одделни самостојни претставувања (*Зада Малиновска 1956 во Скопје*), како и со учеството на македонскиот уметници на значајни манифестиации на акварелното творештво (Изложбите на ДЛУМ, изложбата "Македонски акварел" одржана 1967 во Скопје, Биеналето на македонски акварел од 1986 година, поштоа на Биеналето на југословенски акварел во Карловац итн.). Повеќето од уметниците, своите ликовни концепции прво остварени во маслена техника, ги преведуваат во акварелна техника. Сликата за Шулајковски е процес кој не прекинашто трае. Тоа е несогледливост на крајот, кој нејосредно извира од чувството, од нејосредната интуиција. Природата се почитува, но спанува и довод за нова ликовна трансформација - во абстрактно - асоцијативни сослави, некаде знаковно формулирани - но сепак по неопределени, што му овозможило да создаде нова ликовност и да се здобие со ново искуство за светот што го окружува. Шулајковски го задржува правото во сопствената поетика да изгради светот и светот за определеноста на изразот; што е на границата на неопределеноста заснована на компонирање на масите - во дијагонална постапеност кога сака да изрази експресивно или драматично доживување, во контрапункт на вертикална и хоризонтална компонирање за да внесе стабилност и структури асоцијации на речиси симболични форми. Тој контрастира светли и темни парчиња, а меѓу боените дамки и белината на хартијата остава доволно простор за интерес и доживување како и барање

does not restrain the looseness of his gesture and the achievement of his idea generated from the watercolor medium and the nature of the artistic procedure. In the works of Sulajkovski we can follow an evolution of the interaction grounds - color, from works where the whiteness of the paper - background remains visible like smaller or larger spots, to paintings where the entire surface of the paper is covered or partly covered, bringing transparent values to the watercolor.

2.

Painting with watercolors, according to an encyclopedic unit, requires a special performing skills because of the specific character of this technique and the practical impossibility to correct the painting. It is a result of the delicacy of this technique: the water colors dry quickly, so washing or covering the paint is almost impossible. That is why the true watercolor must shine with the freshness of the conception and completion, with the transparent qualities of the colors; it is open for sketching and especially for accomplishing a lyrical, intimately conceived painting. The availability of the watercolor incited its application in the oldest cultures. So, it was the principal art in the old Egypt (the water colors were applied on papyrus), then, in the ancient China in the 2nd century B.C. (on silk and papyrus), in Japan in the 12th century as well as in India, Persia, Hellada and Rome. In Macedonia the water colors were used to illuminate a number of church books in the Middle Ages. Watercolor was also applied in painting the ornamental decorations in a number of Turkish manuscripts. In the 19th century the application of the watercolor decreases, but, however, in the 20th century it is revived with new vigor and inventiveness (see the catalogue of the exhibition "Macedonian Contemporary Watercolor" shown in the Cultural Information Center in Skopje from 12.12 - 22.12. 1984). We must acknowledge that only a few Macedonian artist were completely devoted to the watercolor, while there is a substantial number of other artists who only occasionally work in watercolor. The reasons for this situation could be found in the specific properties of the watercolor technique which requires an artistic predilection, and in the certain underesti-

урамнотеженоста која нема да значи умртвување штуку раздвиженоста на композицијата. При тоа што именитоста на симболиката се повлекува пред редуцирањето мимезис, како свесно определување со кое надградува една имагинарна преистава. Површинското преистирање на формите и просторот штука добива функција на продолжување на дводимензионалноста.

3.

Преиставувањето на делата на Шулајковски, ресникирајќи ја хронологијата на нивното настапување, дава можност јасно да се определат етизите на стилскиот развиток и да се воспостават релации со творештвото на други автори со сродни определувања. Меѓутоа, сумесливението и оврзувања, ќе ги најдеме не само меѓу делата на современиците, штука и во поранешните епохи. Во најраниот период, што се совпаѓа со самостојната изложба во 1957 - та година, Шулајковски создаде серија акварели во реалистички манер (Маркови кули 1957 и други). Основната намера била да се пренесе визуелната сензација коректно; со грижливо нанесување на водената боја и јасно назначени љубези, ги задржал тоедносствените линии на мотивот, неговите локални боени акценти. Сигурната реализација се забележува и во низата мртви природи и портретни ликови. Неколку години подоцна авторот прелази нов чекор: тој слика серија акварели со полуфигуративни белези, но исто така и со апстрактна оформеност. Делото "Композиција" од 1962 година јасно го покажува сообразувањето на сликарот со актуелниот момент - афирмирањето на енформелот во македонската уметност, како одраз на движењата на уметноста во светот (понеосредно југословенската уметност и уметноста во западноевропскиот земји). Шулајковски, следејќи ја сопствената природа, се оформува како преиставник на лирската апстракција. (Заедно со различните

mating of this technique as an artistic expression opposed to the dominant oil technique. The founders of the modern Macedonian watercolor were artists who were active from the second half of the 1920s up to the first years of the Second World War. They were educated in the neighboring Balkan centers: Belgrade, Sofia and Bucharest. **Dimitar Pandilov Avramovski** with the exhibitions in 1926 and 1927 was the first to promote the classical watercolor which later on acquired individually shaded and lyrical expressive marks. Later on, **Ljubomir Belogaski** who has completely devoted himself to the watercolor, starting from 1937 up to his death in 1994, left behind a remarkable production. It is represented with clear and subtle drawing and, above all, with a certain strict, persistent lyrical feeling in the presentation based upon some of Czanne's experiences. **Vangel Kodzoman** acquired the freshness and the intensive coloration in his watercolors from 1937 by painting motifs from Ohrid and Struga, but later, in the cycles "Motifs from Bled" he applied a more rigid lyrical realism in his watercolors. The caricaturist **Vasilie Cico Popovic** painted significant watercolors, among which some of the portraits, and especially the landscape motifs were also lyrically painted. After the Second World War the tradition of the watercolor was affirmed through separate solo presentations (**Zaga Malinkovska** in 1956 in Skopje) and through the participation of Macedonian artist at important events concerning the watercolor painting. (The exhibitions of DLUM - Association of Fine Artists of Macedonia, the exhibition "Macedonian watercolor", 1967, Skopje, the Biennial of the Macedonian watercolor in 1986, the Biennial of the Yugoslavian watercolor in Karlovac etc.) Most of the artists translate into a watercolor technique their visual concepts previously realized in oil technique. For Sulajkovski the painting is a ceaseless process with an indiscernible end, it emanates immediately from the feeling, from the immediate intuition. The nature is respected, but it also becomes the reason for a new artistic transposition - into abstract - associative issues, occasionally formulated by marks - but, yet, indefinite, which allowed the artist to create new visuality and acquire new experience of the world that surrounds him. Sulajkovski holds the right to build within his own poetics a world and a con-

достигнувања на сликариште: **О. Пешлевски, Р. Каичевски, П. Мазев, Д. А. Гуше, Р. Анастасов, А. Ристески, А. Јанкуловски и други**). Основното решение се состои во постапување на аморфната маса, разрешена како плоштина, на едноставна позадина. Основната форма има арабескни белези, разбранувана и мека контура која претерливо се поврзува со околината. Користена е ѓама на кафеаво - црвенкасти тонови во нивните придушени вредности и со посна фактура. Меката, молска интонација ќе се појавува како претознатилива нишка во целокупното подоцнежно творештво на овој сликар. Ова значајно искуство на авторот ќе му отвори нов простор за истражување и креација - како соединување на техникаата, темпераментот и замислата. Така, се појавува мотивот "Мажка со дече" од 1967 година, со најласена спирализираност на формите и контурашта. Мотивот добил јасна иконовидна оформеност, амблематична назначеност што ќе се појавува и во многу други подоцнежни дела, како извесно сакрализирање на мотивот - како издвоен предмет или во контекст на црковен ентериер или во некој предел. Делото "Скокски чардак", од испитата година, го промовира интересот за стара архитектура (куќа, манастир, црква) како и својот вид на лирски реализам во претпоставувањето. Превладуваат кафеаво - црвенкасто - жолтенкашите тонови, што заедно со меката распределеност на контурната линија, што претерливо продолжува и во околината, му дава сугестивност на мотивот - како почеток на трансформирање на појдовниот мотив. Во друга серија акварели "Овчеполски предел", "Охридски зајас" од 1972 година и други - Шулајковски укажува на ново настојување. Тоа го сочедуваме во постапката на извесниот сезанизам - тоа значи сведување на мотивот на геометриски организирани постези кои ја најласуваат плоштината и дводимензионалниот простор на сликашта. Пејзажот е претставен како исечок од природата (во вертикална или

ciseness of the objective quality of the expression; it is at the edge of the indefiniteness based upon the composing of the masses - diagonally positioned when he wants to show expressive or dramatic experience, in a counterpoint to a vertical and horizontal composition when he wants to introduce stability and subtle associations of almost symbolic forms. He contrasts the light parts to the dark ones, and between the painted spots and the whiteness of the paper he leaves enough space for interest and experience as well as for a search for balance that would not mean stiffness but liveliness of the composition. It is the secrecy of the symbolic which withdraws before the reduced mimesis as a deliberate dedication that builds on an imaginative presentation. The treatment of the surfaces of the forms and the space, therefore, acquires the role of deepening of the two-dimension position.

3.

The presentation of the works of Sulajkovski, respecting the chronology of their completion, gives the opportunity for a clear definition of the phases of the style development and for establishing relations with the works of other artists with similar devotions. The fundamental interrelations, however, are to be found not only among the works of his contemporaries but also in the earlier periods. In the earliest period, which coincides with the solo exhibition in 1957, Sulajkovski painted a series of watercolors in a realistic manner (Markovi Kuli, 1957 and others). His primary intention was to convey the visual sensation correctly; with a careful application of the water color and with obviously defined strokes he retained the simplified lines of the motif and its local color accents. The convincing realization is also evident in the numerous still lives and portrait presentations. Few years later the artist took new steps: he painted a series of watercolors with semi-figural marks, but also with an abstract completeness. The painting "Composition", from 1962, clearly shows the appropriateness of the painter with the actual moment - the affirmation of the informal art in the Macedonian art, as a reflection of the movements of the art in the world (more precisely, in the Yugoslavian art and in the art of the Western European countries). Sulajkovski, respecting his own nature, appears as a represen-

хоризонтиална постапеност) добивајќи во оштетени белези; во делата се афирмираат триите йлана - првиот го содржи моштот на велетијација, другиот водеша и третиот небото. Шулајковски применува различен третман: во првиот йлан одзема јовеке водена маса од чешката, а во вториот контролирано ја разлева водената боја со јолна настојена чешка - додека во третиот йлан ги комбинира двете постапатки назначувајќи го своето настојување за истражување во медиумот на акварелното сликарство. Стапана јасно автоторовото настојување: да се освојуваат просториите на акварелната техника, нејзините изразни можности и специфични вредности, во спречка со различни релации на водената боја и подлогата - најчесто белината на хартијата. Пејзажот стапана нешто основна определба, а со нешто и двете симболични назначувања - на **Вода** и **Воздух**. Всушност, нивната доминантна заспленоста не утапува на автоторовата природа; кај нешто принципот на *vita activa* оди пред *vita contemplativa*, импултивноста и брзиот поштег ги осмислуваат ликовните инвенции во нешовите дела, претчувајќи и завршувајќи со акварелната техника како средство и начин на изразување. Тоа се почетоците на структурирањето предел вотворештвото на Шулајковски. Од 1980 година - евидентно е - превладуваат водени мошти. Така, циклусот "Радички зайси" (1980, 1986 и други) јасно ни ги покажуваат стилските трансформации на моштот: од лирска реализичност во претпоставувањето, преку известното сумирање на формата до јоначласеното аистирање што офаќа градење на моштот во широки постепени и третишување на слободниот ритам на линеарните интервенции. Првичната восхищеност од Радика се задржала во делата на сликарот преку флуидните, прозрачни валери на чистата боја, во ритамот на постепените кои ги сугерираат водениите брзаци на реката. И во другите дела Шулајковски го следи внатрешниот ритам на создавање кој во себе ги акордира најосредниот

tative of the lyric abstraction. (Together with the different achievements of the painters O. Petlevski, R. Kalcevski, P. Mazev, D. A. Gute, R. Anastasov, A. Risteski, A. Jankuloski and others). The key solution was found in positioning of the amorphous mass projected as a surface over a simple background. The basic form has arabesque attributes, waving and soft contour that is ethereally connected to the surroundings. He used a gamut of brownish - reddish hues in their dim values with a lean structure. The soft, minor intonation will permeate as a discernible string throughout his entire following works. This significant experience of the artist will open new space for research and creation - a combination of the technique, the temperament and the idea. So appeared the motif "Mother with Child", in 1967, with emphasized stylized forms and a marked contour. The motif acquired a clear icon-like completeness, an emblematic mark that will also appear in many of his following works as a way of sanctifying the motif as a single object, in the context of a church exterior or as a landscape. The painting "A Porch in Skopje", completed the same year, promotes the interest in the old architecture (house, monastery, church) and the artist's individual kind of lyric realism in its presentations. The dominant hues are brownish - reddish - yellowish, which, together with the soft dissolution of the contour line that ethereally proceeds into the landscape, furnishes the motif with suggestiveness - like the beginning of a transposition of the primary motif. In an other series of watercolors, "Landscapes of Ovcepole", "Observation of Ohrid", from 1972, and others, Sulajkovski shows a new preference. It is obvious from the certain Czanne - like procedure which means reducing the motif to geometrically organized strokes that emphasize the surface and the two-dimension space of the painting. The landscape is presented as an excerpt from nature (in vertical or horizontal position) showing generalized marks: three ranges are recognized on the painting - the first one contains the motif of the vegetation, the second includes the water and the third range shows the skies. Sulajkovski uses different treatments: in the first range he absorbs more water from the brush, in the second he spills the water color with a fully soaked brush while in the third range he combines both procedures showing his determination to

вичетаоци и доживувања пред мотивот - во различни временски периоди и мизови. Акварелите настапани се во јублиски или јодалечни временски интервали ги носат белезите на моментот сликарски порив, кој не знае за програмираност во работата. Оштрука, меѓу бројните осетварувања во осумдесетиштите години можат да се најдат акварели со реалистична концепција и такви кои се наоѓаат на границата на субстантивната астракција - асоцијативна оформеност. Во нив се задржани сензациите од природата - во лето, есен, зима и трансформирани низ една ослободена изразност, како резултат на интуитивно доживување. Сликарот е почитник на сопственото доживување на мотивот, пренесувајќи го во акварелната слика моментот налив на раздразненост и емоција. Во делата ја преизнаваме карактеристичната мекост на формата и воопштеността на лирското преиспитување кога се работи за пореалистични или за посвободни преиспитувања; за сликарот е значајно да се пречуши на привлечноста што ја нуди работата во акварелна техника, да ги открива нејзините знајни и неслучени изразни можности. Тоа воедно преиспитува значителна еманципација од нејосредното делување или принудата на мотивот врз визуелниот сензибилитет и креација на сликарот (Немирни јарски 1982, Оризоти јолиња 1983 година, Движење на формите 1984, Бачило 1985, Одблесоци 1985, Зелен хоризонт 1986, Лавина 1986, Мавровска зима 1986, Бранување 1987, Цвеќе 1987 година и други). Во делата кои изразуваат различни доживувања, какви што се драматизмот, еуфоричноста и меланхолијата се преткајуваат со спонтаната нишка на акварелно меко естетизирање на еден вид филигранско мајсторисување, на лично осмислен барокизам на формата и нагласување на виртуозната техника. Да се јотатиме: Шулајковски јотекнува од Дебар - град во Зајадна Македонија, познат по тајфиите - дружини на мајстори градители, резбари и зографи кои работеле во балканските земји.

research in the medium of the watercolor painting. The artist's inclination is obvious: he wants to conquer the spaces of the watercolor technique, its means of expression and its specific values, together with the different relations of the water color and the basis - most often the whiteness of the paper. The landscape became his principal devotion, and so did the two symbolic accents - the Water and the Air. Actually, their dominant presence leads to the artist's nature; with him the principle *vita activa* goes before *vita contemplativa*, the impulsiveness and the swift stroke provide meaning to the artistic inventions of his works, starting and ending with the watercolor technique as tools and means for expression. These are the beginnings of the *structured landscape* in the works of Sulajkovski. It is evident that from 1980 the water motifs prevail. So, the series "Notes from Radika" (1980, 1986 and others) clearly shows the stylistic transformations of the motif: from lyric realistness in the presentation, through a certain compressing of the form to a more emphasized abstraction that comprises setting up the motif with wide strokes and introducing the *free rhythm* of linear interventions. The initial delight with the river Radika persisted in the works of the artists through the fluid, transparent values of pure color; through the rhythm of the strokes that suggest the rapids of the river. In his other works Sulajkovski also obeys his internal rhythm for painting that absorbs the immediate impressions and experiences of the motif in different periods and moments. The watercolors completed in closer or more remote time intervals have the features of the actual painter's impetus, that does not fit into a programmed the work. Therefore, among the numerous works completed in the 1980s, we might find both watercolors with a realistic conception and others that are at the edge of a suggestive abstract - associative shaping. They have maintained the sensations of the nature - in summer, autumn, winter - but they are transformed through a loose expressiveness, as a result of the intuitive experience. The painter is urged by his own experience of the motif to transpose into the watercolor painting the moment of outburst of elation and emotion. When referring to the more realistic or more free presentations in his works, we recognize the characteristic softness of the form and the concept of the lyric presentation; the painter finds it im-

Вибрантноста на колористичките созвучија се забележува во дела со јавеке стапична или јавеке динамична компонирносост на елементите; експресивноста на целината се заменува со носителничката стапленаост на некој предел виден во јавладиевна освештеност, како што смирената огледална јаврина на водата се заменила со нејзината разбрануваност, скончентирираната орнаменталност на некое езерско око со разнебитување и пропикување на сините јаврини во секој дел на сликаата. Динамичниот сликарски импулс не може да се за-држи на визуелната дескрипција и вообличување на деталот, туку сака да го регистрира предметот преку војиштеността на формата и сумарните јавези во кои го заробува флуидниот знак на водената материја. Знаењето се поврзува со интуитивните инвенции, а трансформираната форма со ришамот и содржината на внатрешната припуда. Оштака во некое дело, на пример "Мртва природа" од 1989 година, сликарот остварил згуснати флуидни вредности и звучност на бојата која на јадовниот мотив му дава извесна надолжнувачка надреалност во изразот и содржината. Во тие години сликарот го отворочна циклусот Венецјански импресии 1988, со превладување на стемните сини тонови, кои сугерираат приквечерина и меланхоличност. Во тие дела доаѓа до израз сликарското мајсторство на Шулајковски и неговата способност да сугерира, а не да описува, и преку констурните линии и лунарниот сјај да евоцира преистава на интимно доживување, на носителнична и наслутнувачка слика од некоја состојба на полусон - полујаве. Таков изглед добил копнежкот по море во духот на еден човек од планината - медитеранскиот амбиент добил белези на имажинарна, или симболична преистава. Акварелните остварувања од осумдесетите години ја формираат преиставата за зрел творечки период на Шулајковски. Во тие години тој има учествувано на јавеке заеднички изложби, но едновремено

портант to let himself being carried out by the enchantment of working in watercolor technique and to discover its known and unknown expressive possibilities. It also shows a considerable emancipation from the immediate influence or the compulsion of the motif over the visual sensibility and the creation of the painter (Restless Reeds 1982, Rice Fields 1983, Moving of the Forms 1984, Bacilo 1985, Reflections 1985, Green Horizon 1986, Avalanche 1986, Mavrovo Winter 1986, Wavering 1987, Flowers 1987, and others). In the works that express different experiences, like excitement, euphoria or melancholy, we come upon the well-known string of the watercolor soft estheticism, a kind of a filigree mastery, the personally contemplated baroque of the form and the emphasis of the virtuous technique. Let us remind: Sulajkovski comes from Debar - a town in Western Macedonia, known for his bands - craftsmen companies of masons, woodcarvers and painters who worked all over the Balkan countries. The vibrancy of the coloring accords is evident in the works with a rather static or pretty dynamic composition of the elements; the expressiveness of the whole is replaced by the nostalgic calmness of a landscape seen in the afternoon light, as the calm mirror - like surface of the water has been substituted by its wavering, by the concentrated ornamentation of some lake eye with decomposing and permeating of the blue surfaces in every part of the painting. The painter's dynamic impulse could not rely only on the visual description and shaping of the detail, it tends to record the object through the general form and the concise strokes into which he captures the fluid mark of the water. Knowledge is connected to the intuitive inventions and the transformed form to the rhythm and the topic of the interior compulsion. Therefore, in some of his paintings, like, for example, in "Still Life" form 1989, the painter achieved dense fluid values and harmony of the color that presents the basic motif with a certain additional surrealism of the expression and of the topic. In those years the painter started the series Venetian Impressions 1988, where the dark - blue hues prevail, suggesting twilight and melancholy. In these works it becomes apparent that the painting mastery of Sulajkovski lies in his ability to suggest and not to describe, and, through the contour lines and the lunar light, to evoke the presentation of an intimate experience.

организираше свои самостојни претставувања во неколку европски градови (во Германија, Холандија, Шведска и Италија). Сите рисунки криптичка уметност да ќи забележи и истакне суштинските белези и вредностите на акварелите слики на Шулајковски. Така, ќе биде истакнато дека "неговиот сликарски темперамент се движи меѓу експресија и визија" (*Оффенбах Пост*, 16. 10. 1980 година) дека неговите дела "дышат" и дека "тој со посебна сликарска вештинка и на сосема лесен начин успева со својата чепка да ќи осети природниот појави што ќи слика: ветерот, светлината, воздухот, сонцето, темнината" (*Хановер Анзейгер*, 12. 01. 1981). Во Кастирвилари ќе ѝ наречат "мајстор на акварелот кој изобилува со извонреден колорист" и дека делата се "полни со лиризам, атмосфера и живот" (*Франко Кајучи* во "Трибуна Суд" од 20. 05. 1985). Исто така е забележано дека Шулајковски е "сликарски поет на својата земја" (Винченцо Ризоли, Радио Кастирвилари, на 08. 05. 1985). Неколку години подоцна, по повод акварелите на Шулајковски, е изнесено мислењето дека се работи за "творец со изграден осет и чувство за простор, композиција и перспективи" посебно дека "бравурозниот стил и раскошниот присуство на боите се особен белег на делата на овој македонски сликар". Истошто хроничар во неговите дела забележал "прогресивни сфаќања кон новите со нови креативни форми" (*Франкфуртер Рундшай*, од 25. 11. 1988). Овие свои постувања Шулајковски ѝ заокружи со самостојната изложба во Келн, во јуни 1990 година кога на Радио Дојче веле било одбележано неговоото претставување со укажување, меѓу другото, дека "Шулајковски е виртуоз во пејзажното сликарство, кој подеднакво ќи слика планинскиоте, езерскиоте, речниоте, рамничарскиоте и имагинарниоте предели на својата земја". Некои од овие забележувања можат да се применат и на подоцнежните осветувања на Шулајковски, но затоа по прашањето на осветување проспирна илузија во неговите дела може да се

rience, of nostalgic and expecting picture of the condition of half-sleep - half-aware. This is the appearance the urge for the sea has acquired in the spirit of a man from the mountain - the Mediterranean ambience acquired the attributes of an imaginary or symbolic presentation. The watercolors of the 1980s established the position of Sulajkovski as a mature artist. In these years he participated at several collective exhibitions, but he also had solo presentations in some European towns (in Germany, Holland, Sweden and Italy). The foreign critics showed interest and identified the essential features and values of the paintings of Sulajkovski. So, it was said that "his painting temperament is moving between expression and vision" (*Offenbach Post*, 16.10.1980), that his works "breathe" and that "with a special artistic skill and very easily he manages to feel with his brush the natural phenomena he paints: the wind, the light, the air, the sun, the darkness" (*Hannover Anzeiger*, 12. 01. 1981). In Castroviliari he was called "the master of watercolor that is abundant with excellent coloration" and "his works are full of lyrical mood and life" (*Franco Capucci* in "*Tribune Sud*", 20. 05.1985). It was also noted that Sulajkovski is a "painting poet of his country" (Vincenzo Risoli, Radio Castroviliari 08. 05. 1985). Several years later the watercolors of Sulajkovski were considered as made by an artist with a well-proportioned feeling for the space, composition and perspective" and that his "splendid style and the generous flow of colors are a special quality of the works of this Macedonian painter". The same chronicler noted in his works: "progressive understanding of the current with new creative forms" (*Frankfurter Rundschau*, 25. 11. 1988). All these trips of Sulajkovski were rounded up by the solo exhibition in Köln, in June 1990, when the radio *Deutche Welle* reported on his presentation with honor, commenting that "Sulajkovski is a virtuoso of the landscape painting, he is equally good when he paints the mountains, the lakes, the rivers, the plains or some imaginary landscapes of his country." Some of these observations could also refer to his later achievements, but regarding the creation of the space illusion in his works we can conclude the following: the painter expresses himself through setting of ranges (two to three) that suggest certain close and quite reduced space deepness. In the 1990s (his lat-

консистишира следното: сликарот се изразува низ югославување на јланови (два до три) кои сугерираат извесна доближена и мошне редуцирана просторна длабочина. Во деведесетиштите години (неговиот најнов период), Шулајковски смело се преушишти на **каприциите на фантазијата** кои не се ослободени од сеќавање на поранешните дела штуку се утврдуваат поврзувачки елементи од суштеслив карактер. Во овој период се чувствува сигурната рака и мајсторството на реализирањето на идејата, како што е очевијна и ослободеността на имагинативните слики - пределите и градските ведути - сенките добиваат полност и (фрагонаровска) разиграност на формата, а всушност она несигурното се изразува и во нив - некаде одејќи до имагинарни, фантасични преиставувања (Ден и ноќ 1990, Манастирско echo 1992, Ноќен чувар 1993, Движење во Ноќта 1993, Премин 1993, Пред бура 1994, Црвен немир 1995, Звукот на каменот 1995, Време на бродовите 1996, Светло и сенка 1996, Превирање 1996, Виор 1996, Венецијански импресии II од 1996, Небесни чувари 1996, Змаева ибра 1997 и други). Во 1990 година Шулајковски ги наслика "Пештерски фрагменти" - акварелна слика која по енформелната густота и тајнина се пакреварува со насликаните илјади. Во други дела (Белези 1993: Земјен флуид 1995) сликарот ја гради густата орнаментика. Во 1990 година Шулајковски го отворочна циклусот акварелни слики под заедничкиот назив "**Воскресение**" како настојување да се преистави своевиден **сакрализиран простор** - дел од црковен ентериер, со најгласка на архитектонскиот лак, иконовидната форма и кружно концептираната светлина, каде што суштилизираниите шонски нијанси ја распираат цврстата форма (повеќе дела од 1991-1993 - со тонализации структурни барања, поиздадени од 1996 и 1997 година, додека некои дела ги насловува со "Светилиште" од 1994 или так "Привидение" од 1995 година). И во овие простори главната и сугестивна улога ја имаат колористичките валери и формалните

est period) Sulajkovski bravely allows to be carried away by the **caprices of the fantasy** that are still burdened by his earlier works and he defines linking elements of essential character. This period is represented with the artist's steady hand and the mastery of the realization of his ideas, as well as the obvious free presentation of the imaginary pictures - the landscapes and the city views - shadows acquire fullness and (Fragonard - like) joviality of the form, while, actually, the unreal is expressed in them as well - reaching as far as imaginary, fantastic presentations (Day and Night 1990, Monastery Echo 1992, Night Guard 1993, Moving through the Night 1993, Passage 1993, Before the Storm 1994, Red Restlessness 1995, Sound of the Stone 1995, Time of the Ships 1996, Light and Shadow 1996, Tumult 1996, Whirlwind 1996, Venetian Impressions II 1996, Heavenly Guards 1996, Dragon's Game 1997 and others). In 1990 Sulajkovski painted the "Cave Fragments" - watercolor painting that by its informal density and coating competes with the painted canvases. In other works (Marks 1993, Earthly Fluid 1995) the artist achieved a dense ornamentation. In 1990 Sulajkovski started the cycles of watercolor paintings called "**Resurrection**", as an attempt to present a certain **sacral space** - part of the church interior, with an accent on the architectural vault, on the icon-shaped form and on the light concentrated in a circle where the subtle nuances of the hues dissolve the solid form (most of the works from 1991-1993 - with rather emphasized structural demands, then, some works from 1996 and 1997, while some of his works from 1994 he named "**Shrine**" or "**Apparition**", from 1995). In these paintings the main and the suggestive role play the coloring values and the formal marks or symbolic presentations of motifs with religious background. Several watercolors with their semi-figural structuring and imaginativeness anticipate the cycles of watercolors that belong to the group of abstract landscape (Awakening 1966, Night Talks 1996, Unfinished Tale 1997). Actually, it is impossible to make a strict distinction of the group of works with attributes of lyric abstract completeness from those where a certain expressive abstract - associative landscape prevails. The titles of the works, however, suggest painting of conditions, and not presentations or pictures. The intensive coloration and the expressive stroke, with cer-

назначувања или симболични претстави на мотиви со религиска содржина. Неколку акварели, со нивната полуфигуративна структурираност и имагинарност ѝ навесуваат циклусот акварели кои прифаат на еруптивен аистрактен јејзажизам (Будење 1996, Ноќни разговори 1996, Недовршена проказна 1997). Всушност, не може отворено да се разграничи ерупција дела со белези на лирска аистрактина оформеност од оние во кои превладува своевиден експресивен аистрактно-асоцијативен јејзажизам. Називите на делата, од своја страна сугерираат **сликање на сокстојби**, а не на претстави или слики. Интензивниот колоритет и експресивниот поштег - со извесни асоцијативни назначувања сугерираат разновидни содржини - од просторни до религиски белези, од интровертирани илуминации до разиграност и динамика кои повикуваат на комуникација (Судир на два света 1996, Движење, Жртвеник, Разговор, Разговори, Дијалог, Дискусија, Дейски сон, Осаменост, Исчекување, Необичен звук и други - сите од 1997 година). Во посеките дела сликарот работи со постапка на наслојување која упорно ѝ поставува прашањето за можност исчекор на акварелната техника во соседната сликарска техника. Шулајковски, покрај тоа што им се восхитува непосредно на македонските предели, асимилира и одделни елементи од јејзажното сликарство во светот. Неговите дела ни откриваат извесни сродности со насликаните платна и акварелни дела на уметниците од различни периоди: така пред акварелите на Шулајковски се постапуваат на одделни творби на сликари: **Ф. Гварди** (F. Guardi), **М. Ричи** (M. Ricci) и **A. Манаско** (A. Magnasco) - сите од 18 век постоа на **Д. Констабл** (J. Constable), **Ж. Дијре** (J. Dupre) и особено на **Вилијам Тернер** (J.M.W. Turner) од 19 век како и на **Д. С. Сарџент** (J.E. Sargent) и други. Постоа, не треба да ни се паѓи споредбите со одделни осмислувања на **Е. Нолде** (E. Nolde) како и со модерните уметници со полуфигуративна, асоцијативна или аистрактна определба - делата на

така илустрираат различни концепции - од просторни до религиски, од интровертирани илуминации до јадејност и динамика кои се пријателстват со комуникација. (Collision of Two Worlds 1996, Motion, Altar, Talk, Talks, Dialog, Discussion, Child's Dream, Loneliness, Expectation, Unusual Sound and others, all from 1997). In most of the works the artist applies a procedure of overlaying that poses the question of the possible stepping out of the watercolor technique into the neighboring oil-painting technique. Sulajkovski, besides being delighted by Macedonian landscapes, also assimilates certain elements of the landscape painting in the world. His works reveal certain relationship with the painted canvases and watercolors made by artist in various periods: so, in front of the watercolors of Sulajkovski we are reminded of some works by the painters: **F. Guardi, M. Ricci, A. Magnasco** - all from the 18th century, than **J. Constable, J. Dupre**, and especially **W. Turner** from the 19th century as well as **J. E. Sargent** and others. We must not neglect the comparisons with some works of **E. Nolde** and with the modern artists devoted to the semi-figural, associative or abstract painting - the works of **J. Maren, H. Frankenthaler, S. Fransis, R. Mata**, etc. There is a certain closeness of the affinities and the beliefs of these artists from different periods which influenced and reflected the works of Sulajkovski. We must also point out his personal contribution to the researches carried out in the medium of the watercolor painting as means of expression that is basically incited by the characteristics of this technique; the autonomy of the individual expression is closely related to the autonomous features of the watercolor. Sulajkovski relies in his works on a particularly classical inspiration, on the works of the old masters, although he does not reject the new ideas of the form and the color, following the evolution of the modern art that was created in terms of the abstract theory (explained in the book: William Gaunt, Marine Painting, A Historical Survey, Secker and Wardburg, London, 1975). However, most important was the influence of **Turner** both with his oils and his watercolors. If we assume that a cosmic vision is sublimed in the works of the English painter, than in the watercolors of the Macedonian painter we recognize a chamber lyric completion of the whole.

Д. Марин (J. Marin), Х. Франкенщалер (H. Frankenthaler), С. Фрэнсис (S. Fransis), Р. Мата (R. Mata) и т.н. Може да се конструира извесна близкосост на афинитетите меѓу уметнициите од различни епохи и определувања, како и за одделни влијанија и рефлекси врз творештвото на Шулајковски. Едновремено треба да се истакне неговиот личен придонес во истражувањата спроведени во медиумот на акварелното сликарство, како средство за изразување кое сумасестрено произлегува од карактеристиките на оваа техника; автономноста на личността израз е тесно поврзана со автономниот белез на акварелот. Шулајковски во творештвото се покажува на изразито класичната инспирација, од делата на старите мајстори, но исто така не му се штуеши ниту новите идеи за формата и бојата - со еволуцијата на модерната уметност која е создадена во термините на аристрактната теорија (покажано и во книгата: William Gaunt, *Marine Art Painting, An historical survey*, Secker and Warburg, London, 1975). Сепак, најзначајно е влијанието на Тернер, со неговите дела насликани во маслена, како и во акварелна техника. Исто така, ако во делата на англискиот сликар е сублимирана една космичка визија, тогаш во акварелиите на македонскиот сликар среќаваме една камерна лирска осмисленост на целината.

4.

Sulajkovski is trying to answer the question: how to preserve the memory of a landscape, a town, a house, a church, and how to retain the freshness of the first sight. The means of expression in that context is the transposition - when the accuracy of the details turns into an indefiniteness. The detail denotes the whole. The lines of skillfully chosen details and the beauty of the painting language rouse not only impression of the reality but also emotions that bind the spectator to the motif. It is a sum of details where the spectator might, or might not, recognize his conscience and dive into the accepted offer. A special role in that refreshment of memories play the golden, the brown and the silver hues, the subtle shifts and hazes that preserve the lesson of the reality; even the reality is turned into a fairy tale - a kind of a judgment for now and for somewhere. The artist is freed enough from the procedure to be able to reach quality and independence in providing the matter that the painting has in itself: the game, the possible and the real. If we refer to a solid construction than we think of the steadiness of composing the masses, which in the process of creation occurs with unpredictable effects that make his painting quite attractive. The impulsive stroke allows the artist to emphasize the game in the first range as the artist's choice and as his talent for a creation that has a personal character. It is soft lyric painting that reminds us of the concrete - imaginary fete galante of the renaissance and baroque Venetian ambiance. The motifs are conceived as a specific combination of the natural sensation and the internal urge of the artist; he creates a painting where he introduces a substantial part of his personal experience that, together with the elements of the managed artistic language, make the painting a reflection of the intimate contemplation and the internal necessity of expressing through curved strokes and forms whose rhythm comes from the spontaneous creative impulse; evocative, automated, but mannerist-like creations that cause expressive surreal effects. The technique the artist applies allows him to introduce an effect of sfumato light and soft shaping of the forms in the landscapes that have general or typified features; we can neither locate nor identify them, we recognize them by some em-

4.

Шулајковски си го поставува прашањето како да се сочува сеќавањето на некој предел, град, куќа, црква и да се задржи свежината на првоот соследување. Изразно средство во тој контекст е трансформирањето - кога точноста на деталиите се претвора во неконкретност. Деталот шука ја означува целината. Низовите на вешти најдени детали и убавината на сликарскиот израз предизвикуваат не само впечаток на стварноста шуку и емоција која го врзува посматрачот за моштвот. Тоа е збир на детали во кои гледачот може

, а не мора да го преизнае своето сознание, врнувајќи во прифаќена йонуда. Посебна улога во тоа освежување на сеќавањето имаат златниште, кафеави, сребеникови шонови, сутешниште преоди и маѓлини, кои ја чуваат поуката за реалистичноста; и стварносноста е преизворено во баковието - еден вид суд за сега и некаде. Авторот поседува доволно ослободеност во постапката за да може да постигне квалитет на самосъюност, да го обезбеди тоа што сликата во својата сутина го поседува: изразта, можност и стварносто. Ако говориме за цврста конструкција тоаа мислим на сигурноста во комунирањето на масите што во процесот на создавање оифака и непредвидливи ефекти што му даваат доза на привлечност на неговото творештво. Имултивниот поштег му овозможува на авторот израз да ја испакне во преден план, како уметников избор и паленчиреност за креација која има личен карактер. Тоа е некој, лирско сликарство, кое не посушува на конкретно-имагинарниште *fête galante*, на ренесансниот и барокен венецијански амбиент. Моживите се осмислувани како специфичен стил на природната сензација и внатрешниот порив на авторот. Тој креира слика во која внесува значителен дел на социјаленото доживување и елементите на совладаниот ликовен јазик; сликата е одраз на интимните рефлексии и внатрешната нужност на изразување низ закривени постапки и форми чиј ритам произлегува од спонтаниот креативен импулс; евокативни, автороматизирани, но маниристички креации кои создаваат експресивно надреални ефекти. Техниката што ја применува уметникот му овозможува на авторот да внесе ефект на скулптурна светлина и мека вообличеност на формата во предели кои имаат воопштени или типизирани белези; нив не можеме да ги лоцираме и идентификуваме постапку ги преизнаваме низ некоја нивна амблематично разрешена форма и оштети карактеристични прашти на пределот. Светлината е сконцентрирана во определен дел на сликата, често како контраст на

blematically interpreted form or general characteristic features of the landscape. The light is concentrated in a certain part of the painting, often as a contrast to the dark parts, but we must remind that in other paintings the light wanders over the surface and permeates each part of the painting with a different intensity and value. The painting of Sulajkovski is expressive by its disposition and semi-figural or associative by the style; it is a result of a sensitive nature. All the perceptions of the eye are only the basis and the pre-text and not the aim, not the creation of a work of art. The natural does not live on the slopes of the mountains or in the valley of some river but in the mind of the artist. The internal sound and the color present it with a string that he generously shows as his own living, and that string is as valuable as it could serve the others as a spiritual cohesion. The artist rejects the explicit objectiveness stressing the connotation of the transcendental topics, thus creating specific artistic suggestions of cosmic association of the landscapes. Through the communication motif - artist, by taking and giving, the process of completion of the painting acquires a character of a fight for prevailing of the poetic vision over the spatial appearance. He is inclined to values that are acquired instantly, in good concentration, and with the always present intuition in the act of painting that is supported by a considerable experience. Sulajkovski acquires it with the color and its swift inventive application where the width of the stroke is combined with a felegree - like detailed handwriting, where the baroque jovial circular and semi-circular strokes and forms make the expressive code of Sulajkovski. He simply fights the problem of defining the watercolor painting, that does not necessarily contain the exact and recognizable features of the motif or the exact time or weather suggestion, by introducing the properties of his own temperament and knowledge; the unpredictable violent stroke - the watercolor showings are under the control of the artist's skillful hand. The attitude to manage with little made him continue his constant interest for the problem of motion of the matter through space and time realized through collisions, cracking but also through the fluid continuity and dissolving of the mass. The expression and the contents are located in the space outside the immediate empiri-

шемниште паршии, но треба да се подвлече дека свештинашта во други слики шалка ѝо површината и се преткајува во секој дел на сликашта, со различен интензитет и вредност. Сликарството на Шулајковски е експресивно ѝо нараво и полуфигуративно или асоцијативно ѝо стилот; тоа е резултат на една сензабилна природа. Сите перцепции на окошто претставуваат основа и претекси, а не цел, на создавањето ликовно дело. Она природното не живее на јадините на некој рид, или во коплинатата на некоја река, туку во свеста на самиот уметник. Внатрешниот звук и бојата му даваат една нишка што несебично ја покажува како свое живеење, а таа нишка е дојолку повредна доколку и на другите им послужи како духовна кохезија. Уметникот ја оштфра експлицијата на предметноста постенцирајќи ја констатацијноста на трансцендираната тематика и така настануваат посебни ликовни сугестиии на космичка асоцијативност на пределите. Низ комуникацијата, мотив - автор, со земање и давање, процесот на настанување на сликашта добива карактер на борба за превладување на поетична визија над просторната појавност. Тој е наклонет кон вредностите кои се добиваат во моментот, во добра сконцентрираност, и во секогаш присутишта интуиција во чинот на творештво зад која сстои доброшто искусство. Шулајковски тоа го постигнува со бојата и нејзиното брзо, интензивно нанесување. Ширината на зафаќаот е комбинирана со филигрански детализираниот ракотпис, со барокно разиграни кружни и полуокружни постези и форми во кои е содржан изразниот код на Шулајковски. Тој едноставно се фаќа во косиец со проблемот на решавање акварелна слика која не мора да ги содржи точните и претпознатливи црти на мотивот, ниту точната временска, атмосферска сугестија, внесувајќи ги својствената на своите шеми и знаење; и предвидливото виолентен поштет, акварелниште бравуозии ѝод контролата на вештината уметникова рака. Ставот да се манипулира

cism in the form of memories, evocation of once seen and experienced landscapes. The spontaneous (and learned) shaping of the picture includes setting of the features of the observed and the personal spiritual meaning together with the search for general sublime meanings of the landscape which leads to conquering the spaces of the free stroke and imagination. This painting is supposed to impress and thrill with its softness and ornamentation, with the associative topics. The abstract - associative coloring expression fixes the spatial coordinates and the suggestion of time inclining both towards the empirical and the imaginative - as an exceptionally personal attitude, apart from the recent art practice. The painter is not burdened by the inheritance and the demands of the post-modern art and the temptations of the nonchalant nomadic attitude. In his paintings Sulajkovski established a personal attitude towards the painting and its meaning - acquired by way of selection: it refers to the acceptance of certain examples and influences and to the applying of the method of lyrically playful expressive stroke and supporting the coloring and hue gradation that respect the soft shifts and the warm chromatic aspect (somewhere balanced with cold green and blue tones). These solutions are emotional - intuitive rather than subjected to a rational persistence. The presentations are freed from illusive characteristics in favor of the extremely personalized allusions on plastic and presumed conditions of the primal relations. The world of painting acquires a distinctiveness through the fine waved forms, through the secrets of the visual - plastic structures and the descrying of the recognized in the motif by a consequent application of baroque and stylized forms as primal, always dynamic connections and relations of the surface order of the treated tones. The paintings act according to the chamber principles of expression - they come from the school of intimism covered with a veil, a soft shade or an opaque glow that radiates from the objects and figures. This enchantment and melancholy of the sleepwalker's moods is expressed with pure artistic means - with a certain mastery of the color and with composing of the forms. In a mood of long emanation, in quiet open rooms, intimate experiences are being evoked. The paintings have a thematic and esthetically close intensity and their difference

со малку средсќва найравил да се надоврзе и она јносијано интресирање за проблемот на движење на материјата низ просторот и времето, судири, крешење но и флуиден континуитет и разлеаност на масата. Експресијата и содржината ја лоцираме во просторот надвор од нејосредната ембирија во вид на сеќавање, евокација на некогаш видени и доживеани предели. Стонаното (и научено) формирање на слика ја офаќа сумирање на цртиште на виденото и лична духовна осмисленост, поврзано со барањето на оштини сублимирани значења на пределот, освојувањето на просторијите на ослободениот поштег и имагинацијата. Тоа е сликарството предвидено да импресионира и возбуди со својата мекосност и декоративност, со асоцијативните содржини. Абстрактно - асоцијативната колористичка експресија ги фиксира просторниите координати и сугестиите, на време наклонувајќи се едновремено кон ембиријското и имагинативното - како најласено субјективен стап, на страна од реалната ликовна практика. Сликарот не е оштоворен од наследството и барањата на постмодерната, од искушенијата на ноншалантниот номадизам. Во сликарството на Шулајковски е граден личен стап сирема слика и нејзината смисла - изградена тој селективен јаз: тоа се однесува на прифаќањето на одредени примери и влијанија, и на строведувањето на методот на лирски разигран експресивен поштег и нејзина веќе емоција - интуитивни решенија ошколкушил се подложени на рационална доследност. Претставите се ослободени од илузонистички карактеристики во корист на крајно персонализирани алузији на листични и смисловни условености на примарниот однос. Свештот на слика добива посебност пред се низ фини истакените форми и штапниот на визуелно - листичниот структури и одгатнувањето на преознаеното во моќивошт.

is established in the fact that they bear unequal evidence on the relation of the artist towards the outer world. It is interesting how the artist considers the space of the painting in which he realizes himself: without a break or anticipation of ending, while his existence is inscribed in the time as a sum of moments. The spectator is permanently kept in suspense with the impression of a close relation with the space and time that allows the inspection of the artist's experience. The space is defined with a simplified mark and for that reason it is insufficient; the painter tries to get out of it, to dive into a new freedom, into a new inspiration that will let him feel the eternity. The time is a higher level of his own existence, a resultant of the realization of himself, it takes him to an **indefinite suggestion**, towards the things that should occur just now. The voyage from painting to painting led him to the uneasiness of his own existence and to the tranquillity where all the moments of the presence are synthesized. The paintings acquire features of an **organized disorder**, always in some anticipation and disturbing turbulence of the air and the light. He fights with the persistence of the expressive - his sensitivity is aimed towards the almost unchanged artistic language, and the peculiarity of his watercolor approach is most often evident in the landscapes or the abstract architectural detail, all the way to the transposition of the mood into the turbulent masses. The role of the hand - "the organ that thinks" - is significant, and the **caprice of the instinct** allows for creation of attractive colored effects, an ambiance with a special atmosphere and a whole that **has a soul** - an expressiveness that is based more upon the experience and emotion than upon the literal mimesis. The baroque form - a musical phrase, is made of a simple **countepoint of light and dark, of cold and warm tones**. He adapts the walk and the motions to a rhythm of his own with a vitality and dynamism that is cheerfulness replaced with melancholy, with the way of thinking and experiencing intruded by a certain uncleanness, uneasiness and restlessness. The sea is attractive to the one that does not have it - he observes it from the distance and with the watchfulness of a **mountain man** who feels safer when he only dreams about the sea, when he longs for it, when he contrives imaginary meetings, happenings and discoveries; that is why he does not reveal his

консеквентна примена на барокизирани и стилизирана форми, како примири, секојаш динамични сюеви и односи на йовришинскиот поредок на однеѓувани шонови. Сликиште делуваат според камерниште принципи на изразување - произледуваат од школата на интилизмот прекриен со некоја копрена, мек фон, или матен сјај кој избива од предметиште и фиѓуриште. Таа маѓесаност и меланхолија на сомнамбулниште атмосфери изразена е со чисти ликовни средства - сведена на мајсторија на бојата и комонирањето на формите. Во атмосфера на долга еманација, во шивки оштврени одат се евоцираат интимни доживувања. Сликиште имаат тематски и естетиски близок интензитет, а нивната различност се утврдува во тоа што носат различни белешки за односот на автентичноста спрема надворешниот свет. Занимлив е автентичниот однос кон просперитета на сликашта во кој се осврнува, без одмор и навеснување на крај, а неговото постоење е вишнато во времето како збир на мигови. Посматрачот се држи постојано во найнатосот, со вичешток на тесна поврзаност на просперитет и времето кое дава увид во уметниковоото искуство. Просперитет е дефиниран со поедноставен знак, и заради тоа е недостапочен; сликарот се обидува да излезе од него, да зарони во нова слобода, во нова инспирација која ќе го одведе кон чувствување на бесконечноста. Времето е повисок стапен на сопственото постоење, резултантата на осврнувањето на самиот себе, која го одведува во неопределенаата субстанција кон она што ќе настане дури сега. Патувањето од слика во слика го води кон нестокојството на сопственото постоење, кон мир во кој се синтезираат сите мигови на сеќаиноста. Сликиште добиваат белези на организиран поред целосно во некое наслушување и вознемирувачки спирења на воздухот и светлината. Тој се бори со постојаноста на изразителностот - неговата чувствителност е насочена кон речиси неизменет ликовен говор, а посебноста на неговиот акварелен период се огледа најчесто во пределиште или

harbors and the rough sea in their actual state but in a misty suggestion; his shipwrecks have no witnesses, nor have his triumphs and happenings, they only bear in themselves the taste of the adventure, more or less definite. The painter feels a vital demand for suggestion, he must suggest and predict the truth; from his watercolors one could read uneven reactions of our senses, the preference to reach a higher life and the evidence of his dreams. They look like lives detached piece by piece, seemingly independent predictions but, yet, in an organic correlation. Each watercolor is an entity of its own, a told story, expressed through the spontaneity of the act of painting, through released emotion. They belong to the associative lyric domain that registers moods and a new world of forms, comprehensible only to the artist. In each painting lives the secret, closed world with which the painter starts a spiritual dialog. The line is swift, round, nervously baroque; it becomes almost a mark, torn apart between the start and the aim. Being the primarily defined it gets lost in the dominance of the personal which is described with color and light. They have a wide range of natural expressiveness that follows the linear emphasis of the strong turbulence. In some works the rhythm is the one that dominates, but in others it is the mood and the experience. Sulajkovski insists on the general within the particular, recording the facts and the essence of the experience, of the seen. He is flexible in the choice of the topics and in their interpretation, developing them in more variants; he, actually, discovers the drama, the hint of movement in the nature, the easiness and the tranquillity, always in relation with the instant and the general, while the softness, the solidity and the flow are achieved by a subtle emphasizing and by the uniqueness of the tones. In some works the daily light prevails, in others the gloomy atmosphere. When we read it as a spiritual uneasiness or as the joy of existence it is always the Mediterranean joviality, a bearable, natural easiness of existence. Using the advantages of this technique the artist readily approaches the chosen motif. The painted landscapes have a language of their own and they are a mirror of the inner experience. Sulajkovski is devoted to his own procedure and, although he changes the choice of colors and their glow, it is also obvious that he persists on a coloring tendency: over the

ајсцрхираниот архитектонски дешал, се до пренесување на расположението во вознемирението маси. Улогата на раката - "орган кој мисли" е значителна, а **каризиот на инспиратор** овозможува создавање на привлечни боени ефекти, што имунет на посебна атмосфера и целина во која има душа - изразност која се заснова на повеќе на доживување и емоција отколку на буквалниот мимезис. Барокната форма - музикална фраза создадена од едносоставен **конtrapункт на светло и темно, на суштудени и топли тонови**. Тој се прилагодува на еден свој ритам, во однос и движењата со вишталноста и динамиката која е ведрина сменета со меланхолија; во начинот на мислење и доживување влегла извесна нејасност и неведрина, вознемиреност. Морето има привлечност за оној што го нема - од дистанца, претпазливост на еден планинец кој чувствува неголема сигурност кога за морето сонува, когато то не го, инсценира - имагинарни средби, случувања и откривања; затоа неговите пристаништа и разбрануваните море не ни се откриваат во своите конкретности туку во една маѓловишка сугестија; неговите бродоломи немаат сведоци, како ни триумфите, или так случувањата туку го носат во себе вкусот на доживување, помалку или повеќе определено. Сликарот чувствува **живата потреба** од сугестији, да ја сугерира и настапува вистината; на неговите акварели се читаат нееднакви реакции на нашите сенчила, спремеж кон повисок живот и бележење на нашиот соништа. Тие наликуваат на **тарче** и **тарче** ошакачени животи, наизглед засебни настапувања но сепак органски поврзани меѓу себе. Секој акварел е целина за себе, раскажана приказна, изразена со спонтаноста на чинот на сликање низ ослободена емоција. Тие прилагодуваат кон асоцијативната лирска вообличеност која бележи расположенија и нов свет на форми, одговарајќи само за уметникот. Во секоја слика живее **тайнствениот**, затворен свет со кој сликарот воспоставува духовен дијалог. Линијата е брза, заоблена нервозно барокизирана, спанува речиси

gray-blue shade he sets several intensive accents, or calls our attention on the brown which is underlined or emphasized with intensively colored surfaces that acquire dim accords in the final completion of the painting; the color is the carrier of the light effects. The paintings breathe in their own ethereality; the possible grounding occurred in some classical motifs where the artist presents views of old towns on water; focusing the light on certain parts; the painter carves into the motif - he impresses into the painting the nostalgic feeling. In the dense layers, with dark hues or with lighter shifts of light, he condenses the energy of the same feeling of wavering, restlessness and achieved certainty. The presence of the object and the recognizable features of the motif do not stop the artist from expressing the freshness of the interpretation; the spontaneity of the stroke wraps the objects with the joviality of the strokes and with the transparency of the applied colors that condense the form and make it twinkle. Sulajkovski is able to shape the masses using a watercolor, an airy stroke of the brush; he can condense the lyric mood or atmosphere. By introducing the abstract rhythms he emphasizes the nuancing and the tendency to achieve a visual identity of a music structure. Thanks to the sincerity and spontaneity of the artist everything that is registered here is manifested readable enough as an intermediate crossing of the musical and the visual expression, so that it becomes unnecessary to insist on explanation or on the topic at any rate; it will be sufficient to say that the paintings radiate with subtle harmonies in the space, they capture the eye with their syncopated strokes in continuity. In the wavering turbulent landscapes vanishes the external reality to be replaced by the internal substance. They sink into deep accents of different shadings that make the contradiction and materialize the supernatural. The artist tries to convince us that the landscape of the wake could easily and by means of creative power become the landscape of the dream. The artist turns to presenting **heroes from the past**, a fictional time with remnants of some ancient architecture; the partial lack of clearness is a way to achieve always the same idea. That means to achieve the real tone, the real painted background, so that the detail that exists on the border between the past and the present provides the safest relation between the

знаковна, распиргната меѓу иоаѓалиштето и исходиштето. Како прво определена штоа се ѕуби во ионесената превласци на личност - описано со боја и светлина; тие имаат широк распон на природносто изразително кое тој следи линеарносто подвлекување на силниште немири. Во пооделниште творби пресуден е ритамот, во други атмосфера и доживувањето. Шулајковски всушност инсистира на оиштото во поединчност забележувајќи ја сепа да деноси и суштина на тоа доживување, на виденото. Тој е флексибилен во изборот на теми и во нивната интерпретација, развивајќи ги во иовеке варианти; тој всушност ја наоѓа драматичноста, навеснувањето на движење во природата, лесноста и мирот секогаш во корелација на миговност и воопштеност - цврстината и текот, мекотијата, ги осетварува со фино акцентирање и единственост на тоналитетот. Во некои дела превладува дневниот сјај на светлината, а во други стемнетоста на мрачносто расположение. И кога читаме душевна шегбност и радост на постоењето секогаш се работи за еден вид **медијеранска разиграност**, за една поднослива - природна лесноста на постоењето. Користејќи ги предностите на оваа техника автографот подготвен се доближува до избраниот мешавин. Насликаните предели имаат свој јазик и претставуваат огледало на внатрешните доживувања. Шулајковски е верен на сопствената постапка, тој менува изборот на бои и нивниот сјај, но сепак забележливо е превлекувањето на една колористичка тенденција: врз сиво - синиот фон се поставени неколку интензивни акценти, или пак кафеавото свртува внимание - тоа е подвлечено или акцентирано со интензивно обоени површини кои добиваат придушени созвучја во целосносто оформување на сликарта; бојата е носител на светлиште ефекти. Сликите дешават во сопствената етеричност: извесното приземјување настанува во некои класични мешавини со претстава на ведути на стари градови на вода фокусирајќи ја светлината на

different realities. His works are permeated with associations and symbols, with a certain surrealism. Attracted by the beauty of the watercolor, he insists on the variety of the mosaic parts that contribute to the familiarity of his entire opus.

5.

For Teofil Sulajkovski the watercolor is **booked space** where he alone defines the points, the directions and the borders, introducing us to a special reality - the reality of the imaginary presentations that emanate and rely on the primal visual impression and on the examples from the art history. He is a productive artist who, following his inner urge and affinities and the inner logic of the watercolor painting, has conquered the freedom in his work carrying on experiments that are pure **watercolors achievements**. He is an artist of the lyric transposition of the visually receptive motif achieved with clear, fluid and transparent coloring values and predictable characteristics of the form. However, he felt the urge to overcome the easiness of the watercolor, knowing that it can produce unique results with the **effects of density**, typical for the painting in oil technique. According to his own devotions Sulajkovski is a painter of watercolors that, "were never considered a medium of serious painting in the classical tradition", as Kenneth Clark commented on Turner's watercolors (Kenneth Clark, Priroda i umjetnost, Mladost, Zagreb, 1961). Watercolor requires light tones, but Sulajkovski has tried the dark tones in order to prove that the watercolor is as serious a technique as the oil painting. However, unlike the other painters, for Sulajkovski the watercolor did not result from painting in oil technique (or vice versa), he only seeks to achieve the effects of the oil painting in the watercolor medium. That required long years of experimenting with the white paper that he covered with a thin layer of paint, trying to achieve effects of dense paint. The watercolors of Sulajkovski are influenced by the Macedonian landscapes: his earliest experiences were the mountain landscapes of his home town Debar and of the river Radika. They have been feeding his fantasy and memories, favoring the topic - river, lake, sea, which do not have elements of a static or solid form and where the motif includes only color, motion

одделни јаворишни; сликарот длаби во самиот мотив - го втиснува во сликајќа носителничкото чувство. Во згуснатиите намази, со пошемна обоеност и на посветли преоди на светлината ја кондензира енергијата на истиото чувство на разбрануваност, вознемиреност и достигната извесност. Присуствувајќо на предметот и претознатливите прти на мотивот не му пречат на авторот да ја изрази свежината на инспиритета; стонаността на поштедот ги обвива предметите со изгривост на поштезите и простириеност на лазурно нанесението бои кои ја сумираат формата, правејќи ја третијата. Шулајковски умее со еден акварелски, воздушески брио на чешката да ги оформи машините, да го кондензира лирскиот штимунг или расположение. Со воведувањето на аистрактниот ритам е подвлечена извијансираността и некој вид настапување да се оствари визуелен иденитет на една музичка структура. Тоа што е шутка забележливо, благодарејќи на искреността и стонаността на самиот автор, се манифестира доволно читливо како инспиративско вклучување на музиката и ликовноста, така што не е потребно инсистирање на темата по секоја цена, и на објаснување; доволно е да се каже дека сликиште емиштуваат суштини хармонии во простиорот, го пленат окото со своите синкогирани поштези во континуитетот. Во разбрануванието вознемирени предели исчезнува надворешната стварност, во прилог на внатрешното стварно; Тие штоа во длабоки најгласки на различна обоеност која ја прави пропречноста - го материјализира надприродното. Авторот не убедува дека и предметот на јавето може со леснојќи и посредство на творечка сила да стане предел на сонот. Авторот посегнува по прикажување јунаци од некое минато, измислено време со осетици од древна архитектура: делумната нејасност, е начин да се спроведе посочено испитајќа мисла. А тоа е да се постигне висотинскиот тон; а која е висотинската боена основа, кој е тој дејтал со кој преодот меѓу

некогаш и сега, меѓу различните постоења спојени во едно ќе биде најзабележлив, најбезболен. Неговото дело е преткаено со асоцијативност и символичност, со извесна надреалност. Привлечен од убавината на акварелот тој инсистира на разноликост на мозачкиите камчиња од кои се создава претознатливостта на целокујниот ојус.

5.

За Теофил Шулајковски акварелот е резервиран простиор во кој сам ги дефинира точките, правите и меѓите, воведувајќи не во една посебна стварност - тоа е стварността на имагинативниот претпоставувања кои произледуваат и се пошираат на првичните визуелни импресии како и на примерите од историјата на уметноста. Тој е продуктивен автор кој, следејќи го внатрешниот порив и афинитетот како и внатрешната логика на акварелното сликарство, ја освоил ослободеността во работата спроведувајќи експерименти кои се **чисти акварелни достигнувања**. Тој е автор на лирска пратистоција на визуелно восприеманиот мотив, постигната со чисти флуидни и прозрачни колористички вредности и наслутувачките карактеристики на формата. Меѓутоа, Шулајковски почувствувајќи постреба да ја надмине **леснојќијата** на акварелот, за која знае дека може да даде нејноворливи резултати, со **ефекти на густина карактеристични за масленото сликарство**. Шулајковски според соиственичките наклонетости е сликар со водени бои, кои "во класичната традиција никогаш не биле смешани за медиум на сериозното сликарство", како што забележал Кенет Кларк по повод Тернеровите акварели (Kenneth Clark, *Priroda i umjetnost*, Mladost, 1961, Zagreb). Акварелот бара светли тонови, но Шулајковски ги испроба и темните тонови сакајќи да покаже дека акварелот е исто толку сериозна техника како и масленото сликарство. Меѓутоа, за разлика од други сликари кај

Шулајковски акварелот не произлего од сликарството во маслена техника (или обратно) туку тој спреми во акварелниот медиум да оствари ефекти на маслено сликарство. За тоа му беа потребни долги години експериментирање со белата хартија покривајќи ја со пленок слој боја, но исто така настојувајќи да постигне ефекти на наслоена и згусната боја. Акварелиште на Шулајковски покажуваат влијание на македонскиот пејзаж: неговошто најрано доживување бил планинскиот пејзаж во родниот Дебар, како и на реката Радика. Тие ќе му ја хранат фантазијата и сеќавањето се до денес неѓувајќи ја тематата - река, езеро - море во која нема елементи на стапична и оштетлива форма, каде што целиот мотив се состои од боја, движење и светлина. Шулајковски е сликар на *имагинарен пејзаж*; тој е повеќе романтичар отколку реалист, сликар на пејзажот на медитеранските земји; тој постигнува посилен ефект кога се оддалечува од оригиналот креирајќи ефекти на стапнати пламен на јаднодневна светлина. Шулајковски има потреба да ја илустрира и да ја разлева бојата воден од моментната интензивност, како што сака да ги омекнува и дојнерува сликиште - без озлед дали е тоа мотивот на Радика, Охридскиите импресии или Сеќавањата на Венеција. Тој почна со светли слики, продолжи со придушени кафеаво - жолто - црвени тонови за да ги разработува до денес тоа што нијанси и хармонии, златестите сјај, лирскошто и кайрициозното, емоцијата и светлината. Во шаквите настојувања и резултатите го гледаме придонесот на Теофил Шулајковски во модерното македонско сликарство.

and light. Sulajkovski is a painter of the *imaginary landscape*, he is a romanticist rather than a realist, he is a painter of the landscape of the Mediterranean countries; he achieves an immediate effect when he watches the original from a distance, creating effects of a cooled fire of the afternoon light. Sulajkovski needs to spill and splash the paint incited by the instant inventiveness and he wishes to soften and embellish the paintings, including the motifs of Radika, the Ohrid impressions or *Memories of Venice*. He started with light paintings, carried on with gloomy brown - yellow - red hues and today he works on the warm nuances and harmonies of the golden shine, of the lyric and the capricious, of the emotion and the light. This efforts and results are the best contribution of Teofil Sulajkovski for the Macedonian modern painting.

ДЕЛОВИ ОД ТЕКСТОВИ ЗА ТВОРЕШТВОТО НА ТЕОФИЛ ШУЛАЈКОВСКИ - ТОФЕ

Паскал Гилевски, сликар и ликовен критичар, по повод самостојната изложба на акварели во Центарот за култура и информации, Нова Македонија, Скопје 3. 03. 1966.

„И во поглед на акварелната техника Шулајковски прави извесни скривнувања од вообичаените теми...

„Недоволниот колорист на повеќе места асоцира на тешкотијата на колорист што го имаат фреските на нашите манастири, од кој овој сликар несомнено многу е инспириран...

Кирил Бујуклиев, новинар, по повод самостојната изложба на акварели на Т. Шулајковски, Радио Скопје, I програма, 10.03. 1967.

„Ако се направи макар и бешол преглед на делата од Тофе Шулајковски, речиси насилено се наметнува акварелната техника. Во барањето на автентичен израз тој радикално отстапува од она што сме свикнале да го гледаме на акварелните површини. Во прв ред ја намалува дозата на водата и се оптуѓа штонаш на употребената боја што поблиску ѝ доведе до нејзиното минерален идеменит...

Лилјана Поповиќ, историчар на уметноста, од предговорот за изложбата "македонскиот акварел", 13 - 28. 11. 1967.

„Урнатините на нашата стара архитектура, од времето претходното на споменици - се теми на акварелот на Шулајковски. Овие преокујации го водат во една лирска атмосфера...

Др. Душко Константинов, историчар и публицист, по повод самостојната изложба во Уметничката галерија - Битола, Студентски збор, Скопје 1967.

„Тофе Шулајковски и припаѓа на современата македонска сликарска генерација, што се одликува со творечки зафати од стапе обласии на животот и со употреба на разновидни сликарски техники за обвличување на делото, како уметничка вредност. Секој творец обично бара да создаде своја специфична и индивидуална творечка физиономија. Тоа се софтверува и во творечкото опус на Шулајковски кој е исклучиво акварелист, со нови свакања, нови прородори кон ново како ново, со нови креативни форми. Изложените творби докажуваат дека тоа избегнува класичното свакање на акварелната техника, заради што современоста

EXCERPTS FROM ACCOUNTS ON THE WORKS OF TEOFIL SULAJKOVSKI - TOFE

Paskal Gilevski, painter and art critic - on the occasion of the solo exhibition of water colors in the Center of Culture and Information, Nova Makedonija, Skopje 03.03.1966

...Considering the water color technique, Sulajkovski is making certain shifts from customary routine...

...His palette is frequently referring the warm colors from frescoes in our monasteries, by which this painter is undoubtedly greatly inspired...

Kiril Bujukliev, journalist - on the occasion of the solo exhibition of water colors from T. Sulajkovski, Radio Skopje, I Programme, 10.03.1967

...Even at a glance upon the works of Tofe Sulajkovski, the water color technique is almost violently imposing itself. In search of authentic expression, the painter is radically stepping away from what we are accustomed to look at the water colors' surfaces. Primarily, decreasing the amount of water he is trying to put closer the nuance of the chosen color to that of its mineral pigment...

Liljana Popovic, art historian - excerpt from the preface to the exhibition "Macedonian Water Colors", 13 - 28. 11. 1967

...The ruins of our old architecture, time eaten hundred-years old oak trees, the patina of medieval monuments - those are the themes of Sulajkovski's water colors. These preoccupations are leading him to a lyrical abstraction...

Dusko Konstantinov Ph.D., historian and publicist, on the occasion of the solo exhibition at the Art Gallery - Bitola, Studentski Zbor, Skopje 1967

...Tofe Sulajkovski belongs to the contemporary generation of Macedonian painters, which is characterized by creative undertakings in all areas of life, and by use of various painting techniques in shaping the work as an artistic value. Usually each author strives to build a proper, specific and individual creative profile. It is also evident in the work of Sulajkovski, who is exclusively water colors painter - of the water colors of new approaches, new breakthroughs to the new as new, of new creative forms. Displayed works are demonstrating his avoidance of classic concepts in water colors techniques, since the contemporaneity requires contemporary works, that is, contemporary reflections of events. His individual expression, dense with what is necessary - space, palette, basis and superstructure...

Mende Ivanovski, painter, on the occasion of the solo exhibition of

бара и современи јаворби, йојично современи одрази на збиџувањата. Неговиот индивидуален израз, засилен со што е неопходно-простор, колористичка основа и надградба...

Менде Ивановски, сликар, по повод самостојната изложба на Т. Шулајковски во Уметничката галерија-Битола, Битолски весник, 1967.

...Шулајковски ни се претставува како зрел акварелист од младата македонска сликарска генерација...

...Неговите сликарски свакања во претиманот на акварелот носат индивидуален белеш...

...Шулајковски успева да внесе штойлина преку една материјализација, каде предметот добива свој волумен. Тоинок настапува како примилен фактор кој што ги соединува линијата и бојата, а со тоа сликиште добиваат целина и колористичка рамностежка...

Славко Јаневски, академик, од предговорот во каталогот за самостојната изложба на акварели во Центарот за култура и информации, Скопје, 02-14. 04. 1971.

...Таа сировост, таа судбинска скаменетост на македонскиот пејсаж: живее во тие дивојаречки и орелски карпи водата, и крај таа запенетост и прозирна невиност, билјето, и во тоа билје тајната - супериорноста на природата ше привлекува и ше прави, зачудо силен и во осаменоста. И наеднаш тие облаци, тие тешки симболи на првидната вечност, ги следаме облагородениште, смекнати и доближен до нашите желби не само да сме дел од природата туку и самите таа да биде дел на нашето битие. Тука се родила да не збогатим со сеќавањата и свеченост химната на акварелот. Едно сликарство спанува во животот овој живот и ние, со него, побогатишме за уште една душевна височина.

Димитар Мишрев, академик, од предговорот на каталогот за самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи-Белград, 15 - 31. 01. 1972.

...Секоја нова изложба на Шулајковски влечатливо се поизврдува една изврна инспирација и поштолна лирска понесеност со македонскиот пејсаж, кој е чудно привлечен и живо испен во пролетата и есената. Миналото ѓодшината изложба во Скопје со моштиште од клисурата на Радика имаше успех на една вонредно судестивна поизврда на изразитите креаторски својства на овој, во секој однос, нов и оригинал македонски акварелист. Со болеј и мечки во чувствувања на македонскиот поднебје, наоѓајќи се секоја во шокот на создавањето во еден здив, затоа и

T. Sulajkovski at the Art Gallery - Bitola, Bitolski Vesnik, 1967

...Sulajkovski is presenting himself as a mature watercolorist making part of the young generation of Macedonian painters...

...His painterly approaches in treating the water color; are bearing a mark of individuality...

...Sulajkovski achieves in introducing warmth through a materialization in which the object acquires its volume. The tonal rendering remains a primary factor that brings together the line and the color, which provides wholeness and color balance to the painting...

Slavko Janevski, member of Macedonian Academy of Sciences and Arts, excerpt from the preface to the solo exhibition of water colors at the Center of Culture and Information, Skopje, 02 - 14.04.1971

...That crudeness, that fatal petrification of Macedonian landscape: the water lives in those mountain goat's and eagle's rocks, and along that effervescence and transparent innocence - the plants live, and in those plants the mystery - the superiority of nature attracts you, and makes you strangely strong even in solitude. And suddenly, those clouds, those weighty symbols of the elusive eternity, we see them noble, softened and close to our desires, not only to become part of the nature, but nature itself to be part of our being. Here the hymn of water color was born to enrich us with memories. A painting becomes life in this life, and with it we are richer for yet another spiritual altitude.

Dimitar Mitrev, member of Macedonian Academy of Sciences and Arts, excerpt from the preface to the solo exhibition catalogue, Federal Administration of Foreign Affairs Club, Belgrade 15 - 31.01.1972

...Each new display of Sulajkovski's work, remarkably confirms the authentic inspiration and consummates a lyrical exhalation with the Macedonian landscape, which is astoundingly attractive and picturesque during the spring and the autumn. Last year's exhibition in Skopje, based on motifs from the Radika river canyon, was successful in certifying the extraordinary creative properties of this, in every sense, new and original Macedonian watercolorist. With fervor and imagination in the feelings of the Macedonian soil, always being in the stream of uninterrupted creation, thus extremely productive, this unconventional detainee of the genre, which is unjustly referred as to surpassed, performs an act of restoration which attracts with freshness of boldly shaped innovations...

Sinisa Paunovic, writer, from the opening address at the solo exhibition of water colors, Federal Administration of Foreign Affairs Club, Belgrade 15 - 31.01.1972

...What is most striking about the water colors of Sulajkovski, is that, simple unreal certitude, artisan's refinement and creative inspiration in rendering each and every of these motives. Yet, each motive is

вонредно продуктивен, овој неконвенционален започенник на жанрот, кој неоправдано се одредува како преглавен, вриши еден распирателски акт кој привлечува со свежината на смело обликуваните иновации...

Синиша Пауновик, книжевник, од отворањето на самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи-Белград, 15 - 31. 01. 1972.

...Кога се во прашање акварелиште на Шулајковски се чини пристап неверојатан со каква сигурност, занаетска префинетост и со творечка инспирација се дадени сите овие мотиви од првиот до последниот. А секој мотив е посебно доживување и за самиот уметник; неповторлива драма на бојата, светлината и атмосфера, незаборавна лирика на складноста на небото, водата, земјата и ведетаците.

Проф. Др. Павле Васиќ, историчар на уметноста, по повод самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи, Политика, 05. 02. 1972, Белград.

...Досега флуидни и лазурни, акварелите на Шулајковски прикажуваат една сигурност на техничко јоле, кое бравурозно го совладува секој мотив, наоѓајќи адекватен израз за нив: но со тоа своја лазурност останава впечаток на воедначеност која зборува во исто време и за виртуозноста на самиот автор...

Живко Василевски, текстот од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Уметничката галерија Куманово 6 - 21. 10. 1972.

Шулајковски како и други македонски уметници, го одразува и изразува времето и просторот во кое живее. Неговото сликарство претставува содржина инспирирана од нашиот богат македонски пејсаж кој е шолку чудесен, величествен и типарескан во пролетата и касната есен. ...Од класичниот акварел, па се до неговото трансформирање до апстракција, неговиот уметнички опус е истиот со живот и филигрански преткаен лиризам. Во сите негови експонати се чувствува и доживува симфонијата на времето и просторот, симфонија прет驿站ива во еден здив испеана.

Проф. Вангел Коцоман, академик, од кафалогот за самостојната изложба на акварели на тема цвеќе, во Домот на ЈНА, Скопје, 28. 02. 1973.

a particular experience for the artist himself; non repeatable drama of color, light and atmosphere, unforgettable lyricism in the harmony of the skies, the water, the earth and the vegetation.

Prof. Pavle Vasic, Ph.D., art historian, on the occasion of the solo exhibition, Federal Administration of Foreign Affairs Club, Politika, 05.02.1972, Belgrade

...Being rather fluid and transparent, the water colors of Sulajkovski are displaying an assuredness in the field of technique, a bravura in mastering each of the motives, and in finding adequate expression for them: nonetheless, along with that transparency there is an impression of evenness, which speaks of the virtuosity of the author..

Zivko Vasilevski, text from the preface to the catalogue for the solo exhibition, Art Gallery Kumanovo 06 - 21. 10. 1972

Sulajkovski, as well as many a Macedonian artist, reflects and expresses the time and space he is living in. His painting is introducing the contents that is inspired by our rich Macedonian landscape, which is so marvelous, magnificent and picturesque in spring and in late autumn.

...From the classic water colors, through to its transformation into an abstraction, his artistic work is filled with life and filigree threaded lyricism. In all of his exhibits one can feel and experience the symphony of time and space, thrilling symphony which is sung in a breath.

Prof. Vangel Kodzoman, member of Macedonian Academy of Sciences and Arts, excerpts from the "Flowers" solo exhibition catalogue, JNA Center, Skopje 28.02.1973

Among the contemporary fine artists in Macedonia, this technique was accepted by few, and out of those few, Teofil Sulajkovski, painter of the young generation, has remained a unique and pertinent devotee. Immediately after the graduating, that is very early, he is applying the water color technique without letting himself dismayed by various "isms", "styles" and "artistic directions". On the contrary, being always in the process of examining his personal achievements and values, untiring in creation of his personal handwriting, regardless of what is going on in the field of fine arts in other major centers, Sulajkovski stays unburdened with alien expressions and influences.

...The devotees of this technique are scarce, since it is about a technique that requires from the author swift evaluation and experiencing of all kinds of spectral movements, and as Sulajkovski is a watercolorist, he had sensed all the difficulties, he overcame them and he created several pictorial cycles from Radika river and Mavrovo region, filled with atmosphere of spumous Radika and the Lake of Mavrovo...

Prof. Dimce Koco, member of Macedonian Academy of Sciences and

Во Македонија во современата ликовна уметност оваа техника ја претставува неколцина, меѓу кои како единствен и доследен поклоник останал сликарот од младата генерација Теофил Шулајковски. Тој нејсредно по завршението на студии, уште во првиот творечки денови ја применува акварелната техника не занесувајќи се со ма какви изми, стилови и правци. Напротив, секогаш во процесот на преверувањата на личните постизанија и вредностите, неуморен во творењето на личниот ракојас, без свртнување кон се она што се создава во меѓуодносите на поканите на ликовната уметност, Шулајковски покажувајќи ваквиот однос во неговото творештво останува неодминат со туѓи изрази и влијанија.

...Приврзаничките кон оваа техника се ретки, бидејќи се работи за техника која бара од творецот моментано проценување и доживување на сите од секаков вид движења во стекотарот на боите, а Шулајковски е сликар акварелист, кој покажувајќи ја почувствувањето на своите членови, ги премостил и создал неколку циклуси од Радика и Мавровско, полни со атмосфера на распленетоста Радика и Мавровското Езеро...

Проф. Димче Коцо, академик, од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на култура-Охрид, 20 - 30. 08. 1973.

Меѓу сликарите кои што најмногу вниманије посветиле и усите постизнане во акварелот е несомнено Шулајковски. Лиризам во еден негов млад израз што секако ионашаму ќе прети и ќе бара измена; Значи весник на сериозен уметник. А за да постане таков, гаранција е неговата младост.

Владимир Величковски, критички осврт кон изложбата на акварели во Центарот за култура и информации, Скопје, Нова Македонија, 15. 04. 1977.

Едно од добриите својстви на акварелот е свежото раздавање и текноста на боите а кое се постигнува со истрајно нелукавање на оваа техника. Тоа бара извесна гуашност и брзина на постапот што се согласува со темпераментот на Шулајковски, еден од ретките поклоници на оваа сликарска техника кај нас. ...Во секој случај неговиот акварел е технички совладан усредсреден на хроматски односи речиси аистрактни, одвоени од модерното...

...Инаку Шулајковски и покрај овие карактеристики, не ги напушта омилените теми како што се: пејзаж, мотиви од Радика, мртва природа и цвете, а насловите на сликиште укажуваат на неговата чиста поетска преокупација.

Томе Момировски, писател, од предговорот во каталогот

Arts, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition at the Center of Culture, Ohrid, 20 - 30.08.1973

...Sulajkovski is, undoubtedly, one of those painters who have dedicated most attention and gained most success in the water color painting. There is a lyricism at an early stage of expression, which is, for sure, to undergo and to require a transformation; thus, a sign of the serious artist. That he shall become one, his young age is the warrant.

Vladimir Velickovski, critic review on the water colors exhibition at the Center of Culture and Information, Skopje, Nova Makedonija 15.04.1977

One of the virtues in water color painting is the fresh blending and liquidity of color, which is achievable through obstinately cultivating this technique. It requires suppleness and swiftness in gesture, which is in compliance with the temper of Sulajkovski, who is among the few devotees of this technique in our parts.

...Anyway, regarding the technique, his water colors are accomplished, concentrated on rendering chromatic relations, almost abstract, detached from the motive...

...On the other hand and in spite of these traits, Sulajkovski does not abandon his favorite topics: landscape, motives from Radika river, still lives and flowers, while the titles of his paintings are indicating to his purely poetic preoccupation.

Tome Momirovski, writer, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition at the Center of Culture and Information, Skopje, 04 - 20.04.1977

The artist soaks the innocent, always attractive nature in white touches and relentless wavering, and is again remaking it according to his sensing of water colors painting. On this horizon made of feeling, thought and dream, he is aiming his sight to the nature in order to transform it into a sight through the nature. Within this lyricism of constantly refining blending, there are no stylized idea or technique, but a lyric penetration in the core of objects and their relationships. These water colors, so delicate in their own way, reach the sense and essence, color and harmony, reality and appearance of our warm parts without superficiality...

...Here we feel the presence of both the idea and the pure relationship, the unstoppable energy and restlessness.

Borislav Naumovski, from the opening address at the exhibition of water colors, Center of Culture and Information, Skopje, 02 - 20.04.1978

...At last, as is usual, the encounter with this virtuous master of the water color painting always leaves an impression of exquisite and non repeatable experience, whose magic obsesses us for long. It is

за самостојната изложба во Центарот за култура, Скопје, 04 - 20. 04. 1977.

Уметникот ја тоши невината, секогаш мамлива природа, од бели дошри до нескрочени бранувања и йовијорно ја пресоздава по свое чувствувanje на акварелот. На тој хоризонт од чувство, мисла и сон, тој стреми својот поход кон природата да го престапи во поход низ природата. Во оваа лирика, низ постоејано прочистување преливи, нема стилизирана идеја и техника, туку лирско наследување во јатката на предметите и на односот помеѓу нив. Овие акварели на свој начин исклучени ја дофатуваат смислата и суштината, бојата и хармонијата, стварноста и првидноста на нашот поход крај без зборнишко...

...Тука има подеднакво идеја и чист однос, несопирлива енергија и нестишнашто.

Борислав Наумовски, од отворањето на изложбата на акварели во Центарот за култура и информации, Скопје, 02.-20. 04. 1978.

...Вторичем, како и досега, средбата со овој виртуозен мастиор на акварелот, секогаш останава траен белеш на едно вонредно и нейовиторливо доживување, чија мастија долго не обзема. Веројатно затоа што Шулајковски ни ја открива тајнатата на разиграниот македонски пејзаж и на неговата колористичка полифонија, сензуалниот доштир со неговите претернани, паралели и бранувања во времето и просторот, која тој ја наоѓа својата висотинска инспирација.

...Уметникот пред кој се наодаме е спасен вљубеник во природата, тој кој го разбира јазикот на пејзажот, музиката на цветејќи, изразата на светлината и бојата, што несомнено му помога да создаде незаборавна лирика на единството меѓу небото, водата и земјата.

Јован Кошевски, писател, од предговорот во каталогот за самостојната изложба на пастели во Домот на ЈНА, Скопје, 18 - 28. 05. 1978.

Еве не пред едно изобилство на лиризам, нейосреден, чист, култивиран. Лиризам изразаен преку најфини, скоро недофатливи исти на бои, преливи на суптилитети доведени до крајни граници на можношт во акварелот и пастелот.

...И не е нужно, на крај, да се има поширење по овие пастели за да се дознае нивниот радиус на создавање и нивниот авторт. Доволно е да се почувствува само чистота изблику на чувство што прво ќе не ѝлени, па преку тоа да се дојде до поединчјето што го побудиле авторот на сопствен

probably so because Sulajkovski is revealing to us the mystery of the dancing Macedonian landscape and its polyphony of colors, the sensuous touch with its shivering, parallels and wavering in time and space, when the author is finding his true inspiration.

...The artist before us is passionately enamored in nature, a poet who is understanding the language of landscape, the music of flowers, the dance of light and color; which is undoubtedly beneficial for his unforgettable lyricism of oneness among the skies, the water and the earth.

Jovan Kotevski, writer, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition of pastel drawings, JNA Center, Skopje, 18 - 28.05.1978

Here we are in front of an abundance of lyricism, direct, pure, cultivated. It is a lyricism expressed by way of finest, almost inaccessible dance of colors, by blending of subtleties developed to the very extreme of what is possible in the water color paintings and pastel drawings.

...Finally, it is not necessary to look for the signature on these pastel drawings in order to find out about their creative range and their author. Suffice to feel this pure outpouring of emotion which captivates us at first, and than it is possible to come upon the soil that inspired the author's proper phrasing who is relieved from serving pattern categories other than his own wish for discovery.

Dimitar Kornakov, art historian, from the opening address at the exhibition of pastel drawings, JNA Center, Skopje, 18.05.1978

...Through his landscapes Sulajkovski is evoking our lakes, the earth, the skies, the vegetation. By way of color nuancing he is describing our warm climate. The author evokes the wonderful, unspoiled nature around spumous and pristine Radika river or Lake Ohrid, and with particular palette is depicting the deep south countryside of Lake Dojran. All of this summed up, tells us that Sulajkovski is the master of his aquarellist technique, with taste for the colors and the drawing, which on its own, is quite enriching his work...

Viktorija Vaseva - Dimeska, art historian, excerpts from the critic review of the exhibition of pastel drawings at JNA Center, broadcasted on Radio Skopje, 26.05.1978

...Convicted aquarellist, and later on, pastel draughtsman - a technique sparsely used nowadays, this artist is revealing his lyrical emotive and subtle nature, which promotes the tonal blending and poetic expression as a basic feature of his work. Lyrical treatment of the motive and the creative procedure are a result of the strong artistic sensibility, and of the author's endless love for nature and its coloristic wealth, for its specter of various contrasts and conflicts, collisions and narrowing of lines, shapes and colors.

...Sulajkovski is showing the vigor of his temper with the sway of

исказ, неробувајќи на никакви итеми и категории, освен на сопствените желби на отворивање.

Димитар Кортаков, историчар на уметноста, од отворањето на самостојната изложба на Ѓастели во Домот на ЈНА, Скопје, 18. 05. 1978.

...Преку своите пејзажи, Шулајковски ги дочарува нашиите езера, земјата, небото, веџетацијата. Преку нијансите на боите го описува нашето чудното поднебје. Тој ги дочарува прекрасната недевастирана природа на пенливата и бистра Радика, Охридското езеро, а исто така со посебен колоритет на нијанси на бои го слика крајниот југ со пределите на Дојранското езеро. И кога се ова го сумираме, доаѓаме до сознание, дека Шулајковски е виртуоз на својата сликарска техника - акварелот, со усега на боите и претежот, што го чинат неговото творештво мошне богато...

Викторија Васева-Димеска, историчар на уметноста, ликовен осврт кон изложбата на Ѓастели во Домот на ЈНА, Скопје, емитуван преку Радио Скопје, 26. 05. 1978.

...Определен за акварел, а подоцна и за Ѓастел и шеф на која денеска поретко е користена, овој уметник го отворува својата лирска емоција и субтилна природа кои ги прави понскиите преливи и поетскиот израз да биде основна карактеристика во неговите дела. Лирскиот претпман на мотивите и создавањето на делото, се резултираат од снажен уметнички сензибилитет, од неловата бескрајна љубов према природата и нејзиното колористичко бојатсвие, према нејзините спектар на разноврсните контрасти и конфликтите, судирања и спеснувања на линиите, областите и боите.

...Шулајковски жестината на својот шемиерамен ја покажува во замавот на раката. Невремето, виорите, вртлозите се резултирани од узбурканата уметничка природа...

Сонja Абаџиева - Димитрова, историчар на уметноста, текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на културата-Свети Николе, 25. 05.-05. 06. 1979.

...Теофил Шулајковски својот творечки пат му го посветил на акварелот. Почнува со транскрипција на претпстави предимно од интимен карактер (мртви природи, портрети, пејзажи). Размавот на емоциите го води јонаштаму до старата македонска архитектура (црквиште, манастирите, куќите) или до бизарните форми на истиотоштите мртви стебла, за да се задржи на

hand. The tempest, the whirlwinds, the maelstroms, all are resulting from the agitated artistic nature...

Sonja Abadzieva - Dimitrova, art historian, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition, Center of Culture Sveti Nikole, 25.05 - 05.06.1979

...Teofil Sulajkovski dedicated his creative life to the water color painting. He had started with transcribing predominantly intimate representations (still lives, portraits, landscapes). The emotional impetus takes him further to the old Macedonian architecture (churches, monasteries, houses), or to the bizarre shapes of worn out trees, through to unexhausted tonal blending of the Macedonian landscape.

...Regarding the dynamism of each process, he is reacting quickly to the changeability and instantaneity, as is required in "a la prima" water color painting, and is swaying the brushstroke with directness and vigor. The author is insistent on lyrical accentuating and poetically shaping the very first visual impression...

Ernst Buck, critic review of the exhibition at the City Museum in Offenbach am Main, Offenbach Post, 16.10.1980

...Teofil Sulajkovski creates his work exclusively in the technique of water color. Motives of his work are predominantly the landscape and the still life. His painterly mood ranges between the expression and vision...

Ljupka Damjanovska, art historian, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition, Center of Culture "Iljo Anteski - Smok", Tetovo, 22.11 - 03.12.1980

...In a way, Teofil Sulajkovski - Tose is the only artist in Macedonia that could be righteously recognized in continuing the pioneering production of the contemporary Macedonian water colors painting. He dedicated all of his artistic life to the water colors painting, expressing himself, mainly through this technique. Working in this fine artistic discipline for more than two decades, perpetually perfecting it and penetrating its secrets, Sulajkovski has achieved evident virtues of execution, which we had have several opportunities to ascertain at his solo shows in Skopje, throughout our country, and abroad.

...However, the long-standing work and creative commitment in the domain of the water colors technique, which results in an unpretentious, yet deeply sincere painting interlocked with emotion and enthusiasm, is the most significant contribution made by Sulajkovski to the contemporary Macedonian art.

...Obsessed by the phenomena of the water, air, skies and rocks, and well acquainted with the technique of water colors painting, Sulajkovski is rendering certain moments of the day and atmosphere, the time and space - twilight before the storm, white touches, relentless wavering, early shivering etc.

неисцрпените пионски преливи на македонскиот пејзаж. ... Во динамикаата на секој процес, реагира брзо на менливоста и мијдовноста, и како што бара акварелот да сликање *a la prima*, непосредно и енергично им дава размав на тошезиите. Настојува првата визуелна импресија лирски да ја акцентира и тоетски да ја обликува...

Ernst Buck, критички осврт за изложбата во Градскиот музеј во Офенбах на Мајна, Offenbach-Post, 16. 10. 1980.

...Теофил Шулајковски своите дела ги создава исклучиво во техниката акварел. Како мотиви во неховото творештво прецежно се определува за пејзажот и природата. Неговиот сликарски темперамент се движи помеѓу експресијата и визујата...

Љубка Дамјановска, историчар на уметноста, текстот од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на култура на Иљо Анчиески Смок-Тетово, 22. 11.-03. 12. 1980.

... Речиси единствен уметник во Македонија, кој со право може да се нарече прородолжувач на основоположничката продукција на современиот македонски акварел е Теофил Шулајковски - Тофе, кој целото свој творечки живот до денес го посветил на акварелот, изразувајќи се главно преку него. Шулајковски, дејствувајќи, конструирано во оваа ликовна категорија на уметноста повеќе од две децении постапало работејќи на нејзините тајни при изведбата постапнал осведочени вредности, кои сме имале можност повеќе пати да ги видиме на неговите самостојни изложби во Скопје и другите градови на Републиката, како и надвор од неа.

...Меѓутоа, најзначајниот придонес на Шулајковски во современата македонска уметност е долгогодишното дејствување и креативен андажман во доменот на акварелната техника, создавајќи, едно нейропленциозно сликарство, но длабоко искрено и пропаено со чувство и ентузијазам. ...Од седнатиот феноменот на водата, воздухот, небото и картиите, Шулајковски повеќе ја добро техниката на акварелот пренесува одредени мијдови на денот и атмосфера, времето и просторот / залези, пред бура, бели дојери, нестивнати бранувања, рани претерена и др.

Hanover Anzeiger, ликовен осврт за изложбата во Градскиот музеј Ханау, 12. 01. 1981.

Теофил Шулајковски, роден 1934 година во Дебар-СРМ, со своите акварели и пастели се одликува во оваа група од македонски сликари. Тој со посебна сликарска вештини и

Hannover Anzeiger, critic review of the exhibition in the City Museum of Hannover; 12.01.1981

Teofil Sulajkovski, born 1934 in Debar, Rep. of Macedonia, with his water colors stems out in this group of Macedonian painters. With a particular painterly skill and an easy going manner, he accomplishes to feel with his artist's brush the natural phenomena: the wind, the light, the air; the sun, the darkness and all the traits of the nature. His works are breathing, his works are light bearers at this exhibition.

Zvonko Stojanovic, writer; excerpts from the preface to the catalogue of the exhibition of water colors and pastel drawings in Ohrid, 27 - 30. 09. 1982

...Tofe Sulajkovski speaks through singing and meditates through painting, simple and suggestive. That is how he waters the vision of the spectator with the necessary quantity of unrest, on the way of the suggestive tone that reminds of the potion necessary for inspiration and for the musical scent of vegetative freshness, evoking joyful campaigns to the realm full of nectar and exhilarating games of light and shadows...

Blagoj Stoickovski, scientist, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition of water colors and pastel drawings in the Center of Culture in Delcevo, May - June, 1984

...As a painter of numerous landscapes he can establish, in a very subtle way, the internal lyric dialog with the body he is portraying, which enables him to set a communication, warm, human, full of lyrical sensitivity and humanism.

...His marvelous language of the brush leads us through the old Macedonian architecture, through the picturesque tales of the nature untouched by human hand, through the dawns of the endless spaces of beauty and creative completeness. The lake wavering, the waves of the sunrise and sunset in his pastel drawings are a special experience and show a particular kind of artistic vocation.

Vlado Buzanic, art critic and art historian, excerpts from the catalogue to the Lineup of the Yugoslavian Art, Marble and Sounds, Arangelovac, 1986

...Macedonia is represented by a mature and a distinguished watercolor painter, Teofil Sulajkovski Tofe, the oldest participant at the exhibition Eight after Six. In the past few years his painting is being developed virtuously, fluidly, and with its representative pieces it is successfully making his way between the nostalgia and curiosity, the surrealistic and the expressionistic communication with the equivocal Homelands. It is a relationship with the things that are most personal and always longed for; and, it seems (experiencing) as real a dwelling as a completely phantasmagoric fiction, an apparition ... It is in those hazes, materialized with the Apparitions... (where I find

на сосема лесен начин усјева со својата чешка да ѝ осетиши природниште појави што ѝ слика: вејроиш, светлинашта, воздухот, сонцето, темнинашта и сите особености на природата што ѝ носи со себе. Нежовите дела дешати, нежовите дела се светлосници на оваа изложба.

Звонко Стојановиќ, илустрираник, од предговорот во каталогот за Изложбата акварели-пастели-Охрид, 27-30. 09. 1982.

...Тофе Шулајковски говори јевливо и медишира сликарски едноштавно до субективноста. И така ја напојува визијата на гледачот со поизразеното количество немир и напаѓа на субективниот шон, којшто постепено на поизразеното еликсирски настапок за инспирација и музикалниот мирис на веѓештавивната свежина, за ведри походи кон пределот полни со некојар и отворни идри на светлинашта и сенкиште...

Блаѓој Стоичковски, научен работник, од предговорот во каталогот за самостојната изложба акварели-пастели во Културниот дом Делчево, мај-јуни, 1984.

...Како сликар на многубројните јејзажи, тој на мошне суштилен начин умее да воспостави внатрешен лирски дијалог со делото што го портретира, што му овозможува да воспостави комуникација помеѓу, човечка, полна со лирска сензабилност и хуманизам.

...Нежовиот маестрален говор со чешката не води низ спаѓајќа македонска архитектура, низ илјадеските сказни на недобренашта од човечка рака природа, низ мујтиште на овие бескрајни простори на убавина и креативна полнота. Езерски је бранувања, бранувањата на издрејсонецето и зајдисонецето во нежовите пастели претставуваат посебно доживување и своевиден чин на ликовна вокација.

Владо Бузанчиќ, ликовен критичар и историчар на уметноста, текстот од предговорот на каталогот Смотри на Југословенската уметност, Мермер и звуци - Аранѓеловец, 1986

... Македонија ја претставува зрел, но исто така и врсен акварелист и пастелист - ТОФЕ ШУЛАЈКОВСКИ - ТОФЕ, најстариот учесник на изложбата "Осум по шест". Нежовите сликарство во последните години се развива виртуозно гранично, или на флуидни граници, и во своите репрезентативни примери усјешно се пробива меѓу носталгијата и љубојштвото, надреалистичкото и експресионистичкото комуницирање со повеќе значајните Роднокрајство со она што е најсоставено, и секојаш посакувано, а се чини (искусствено)

the homeland Macedonia), Tofe's new expressionism occurs with the no-named symbols (some naive exclusive hours, confirmed places...), yet symbols of the vision that are like beings as important as the eyes.

Vladimir Velickovski, art historian, excerpt from the preface to the catalogue of the solo exhibition in the Center of Culture and Information, Skopje, 14. - 18.05.1987

...The works from the early sixties remind of the informal responses as a reflex of the actual artistic esthetics with the dimmed warm hues and the lean treatment. In the second half of the sixties Sulajkovski maintains a rigid water color in the manner of a certain realistic Cezannism. Since then, the motifs are changing, but he is basically inspired by the picturesque landscapes of Radika, Mavrovo, Crn Drim, Ohrid Lake, Prespa Lake etc. Sulajkovski likes working outdoors, he is a painter of ranges who wants to feel the freshness of the nature and shift its changes on the paper.

...The immediate and spontaneous way of painting results with quick and determined recording of the sensations shaped in imaginary landscapes soaked with color and lyricism. The layers of fluid hues and the generally baroque arranged entity resonate with certain romantic moods.

...Considering the opus of Sulajkovski in general it becomes clear that he is a watercolor painter whose particular works influenced this kind of Macedonian painting, which especially refers to their lyrical values.

Zlatko Teodosievski, art historian, review "Highlights of the Watercolor" on the occasion of the exhibition of Teofil Sulajkovski, Kulturen Zivot no. 5 - 6, p. 42., Skopje, May - June, 1987

After 30 years of artistic career characterized by a continuity of fifteen solo exhibitions, the works of Sulajkovski acquired the qualities of a completed topic opus with hints of the possible future preoccupations and directions.

...The essential attributes of his present works are mainly identified as realistic landscape painting, with the intimate, homeland feeling and the lyrical understanding of the nature.

...In his more mature creative years, especially in the last decade, Sulajkovski has established the dominants in his painting: together with the technical perfection he gave priority to the intensity of the color and to the strength of the emotion in a rather free composition. ...With his mastery Sulajkovski accomplished top results in his works, enriching the highlights of the Macedonian watercolor, as well.

Georgi Stardelov, academician, excerpts from the preface to the catalogue of the solo exhibition "Resurrection" at the Center of Culture and Information, Skopje, 04. - 18. 04. 1991

...However, in his latest phase, his water colors are being dominated by a gentle nostalgia and evocation of the old, ancient and sacral Macedonian medieval landscapes.

шолку реално бишисување колку и сосема фантаzmатичното измислување, првидение ... Токму во тие мајлености материјализирани со Привидите (во кој ја гледам роднокрајната Македонија), се случува Тофевиот новоекспресионизам со неименуваниот симболи (некои наивни ексклузивни часови, поштврдени места ...), но симболи како очите знаајни суштестива на неговата визија.

Владимир Величковски, историчар на уметноста, текст от предговорот во каталогот за самостојната изложба во Центарот за култура и информации - Скопје, 04 - 18. 05. 1987.

... Творбите од раниот шесеттиот години наликуваат на информелни решенија како рефлекс на актуелната ликовна естетика, со придушени тонови и посна изработка. Во втората половина на шесеттиот години Шулајковски неѓува цврст акварел во маниер на еден вид реализичен сезанизам. Отидоѓаша мотивите се сменуваат но главно се инсирира од живојците предели на Радика, Маврово, Црн Дрим, Охридско, Преславско итн. Шулајковски сака да работи во природа, тој е планирискот кој сака да ја почувствува нејзината свежина и да ги пренесе на хартија нејзините промени.

... Од нејосредниот и спонтан начин на работата произледува брзо и сигурно бележење на сензациите формирани со имагинарни предели настапени со боја и лиризам. Од лазурно нанесените флуидни тонови и оштата барокно организирана целина прозвучуваат извесни романтичарски расположенија.

... Со следувајќи го во целина создавањето на Шулајковски спавува јасно дека се работи за акварелист кој со одделни творби остава трага во овој вид на македонскиот сликарство, пред се по своите лирски вредности.

Злаќо Теодосиевски, историчар на уметноста, текст "Дострели на акварелот" за изложбата на Теофил Шулајковски, Културен живот, Скопје бр.5 - 6 сеп. 42 мај - јуни 1987.

Обележувајќи го јубилејот 30 години ликовно творештво проследено во континуитетот од педесет самостојни изложби, творештвото на Шулајковски добива карактеристички на заокружен тематски објус, со одредени назнаки на можни идни преокутици и насоки.

... Битниот одлики на неговото досегашно творештво, во најголемиот дел, се идентификуваат во доменот на реализичкото пејсажно сликарство, во интимното, родокрајно чувствување и лирско толкување на природата.

... But, this time a certain metaphysical element has crept into the painting, impregnated on the setting of a medieval iconography and it seems as if His Majesty the Spirit has overshadowed the Nature, so that we reveal not only a naturalization of the spirit but also a spiritualization of the nature... He has his own new iconography... Some mysterious figures are gazing at us from all segments of the landscape.

... In the first range, on a setting of nature, Sulajkovski introduces into the painting motif elements of old Macedonian monasteries with old saints sneaking out the ancient walls, as if resurrected from the Macedonian frescoes and icons and settled among us.

... This is how Sulajkovski intercrosses and describes the old new strings of a complementary Macedonian artistic tradition. He seems as if he wishes to commend Goethe who once rightly said that there is no better place for one to shelter as in the world of arts and nowhere is he so much related to the world as in the art.

Vladimir Velickovski, art historian, review on the exhibition "Resurrection" at the Center of Culture and Information, Skopje, 10.04.1991

... On this occasion it is appropriate to restate that Sulajkovski is one of the few painters in Macedonia who has completely devoted himself to the watercolor, a technique that has been neglected for a longer time, partly due to its specific properties. We find this important not in order to distinguish the technique as a value in itself but, above all, in order to point out its expressive possibilities and its qualities. The present works of Sulajkovski, which make a significant part of the exhibited paintings, have already substantially contributed to the watercolor painting in Macedonia. However; it was not achieved in an instant, it required considerable persistence to develop this authentic delicate technique.

... Actually, Sulajkovski promotes a water color that bears personal attributes by its technique and expressiveness.

... So, Sulajkovski appears as a master of acquiring the coating of soft contrasts of the light and shadow that is achieved by using different tone values. He is not preferring the precise defining of the object. On the contrary, obeying his urges, he creates a painting with an "atmosphere", which pulsates with indistinct hazes, lightly suggested clouds, balls, semi-figural motifs whose expressiveness comes from the ease of the stroke and from the order of the spots and the associative topics. Finally, Sulajkovski skillfully pulls out the lyricism of the soft contours and the pearly values of the tone creating a specific fluid icon, a simplified mark that acts in its allusiveness and its quality of anticipation. The watercolors of this painter are showing physical processes of compression, of condensing, which generates the poetic rhythm, the baroque features of the basic lines and surfaces. The watercolor of Sulajkovski is painted immediately, but the specific condensing of the color make us think that he has applied a rather long procedure, searching for the saturated values of the tone...

...Во иозрелиште творечки години, особено во последната деценија, Шулајковски ги распределел доминантите во слика: најпредно со техничката перфекција, приоритет доби интензитетот на бојата и силата на емоцијата во послободна композиција.

...Во мајсторството Шулајковски осигури врвни резултати во своето творештво, кои едновремено значат досегали и на македонскиот акварел во целина.

Георги Стапделов, академик, текстот од предговорот во капалото за самостојната изложба "Воскресение" во Културно Информативниот Центар-Скопје, 04.-18. 04. 1991.

...Меѓутоа, во оваа своја најнова фаза, во неговиот акварел спаѓа доминантна една блага носталгија и евокација по стари, архаични и сакрални македонски средновековни икоњи.

...Но, овој паѓа, во слика: се вмакнува некој своевиден математички елемент импрегниран на фонот на една средновековна иконографија со која над Природата како да се надвиснал Неговото Величествено Духото, па добиваме не само најпурализација на духото, туку и суперпуранизација на природата.... Тој има една своја нова иконографија. ...Од сите страни на иконостасот не гледаат некој загадочни ликови.

...Шулајковски најреден план, на фонот на природата, вметнува во сликарскиот моќив елементи од стари македонски манастири од чии архаични сидини ширкаат стари светици како да воскреснате од македонските фрески и икони и се насетиле меѓу нас.

...На тој начин Шулајковски вклучува и проникнува повеќе стари нови иници на една компонентарна македонска ликовна традиција. Како со тоа да се сака да му се даде право на Гете, кој еднаш убаво рече дека човекот никаде толку сеопфаќано не се засолнува како во светот на уметноста и дека никаде толку на се поврзува со светот како во уметноста.

Владимир Величковски, историчар на уметноста, ликовен осврт кон изложбата "Воскресение" во Културно информативниот центар во Скопје, 10. 04. 1991.

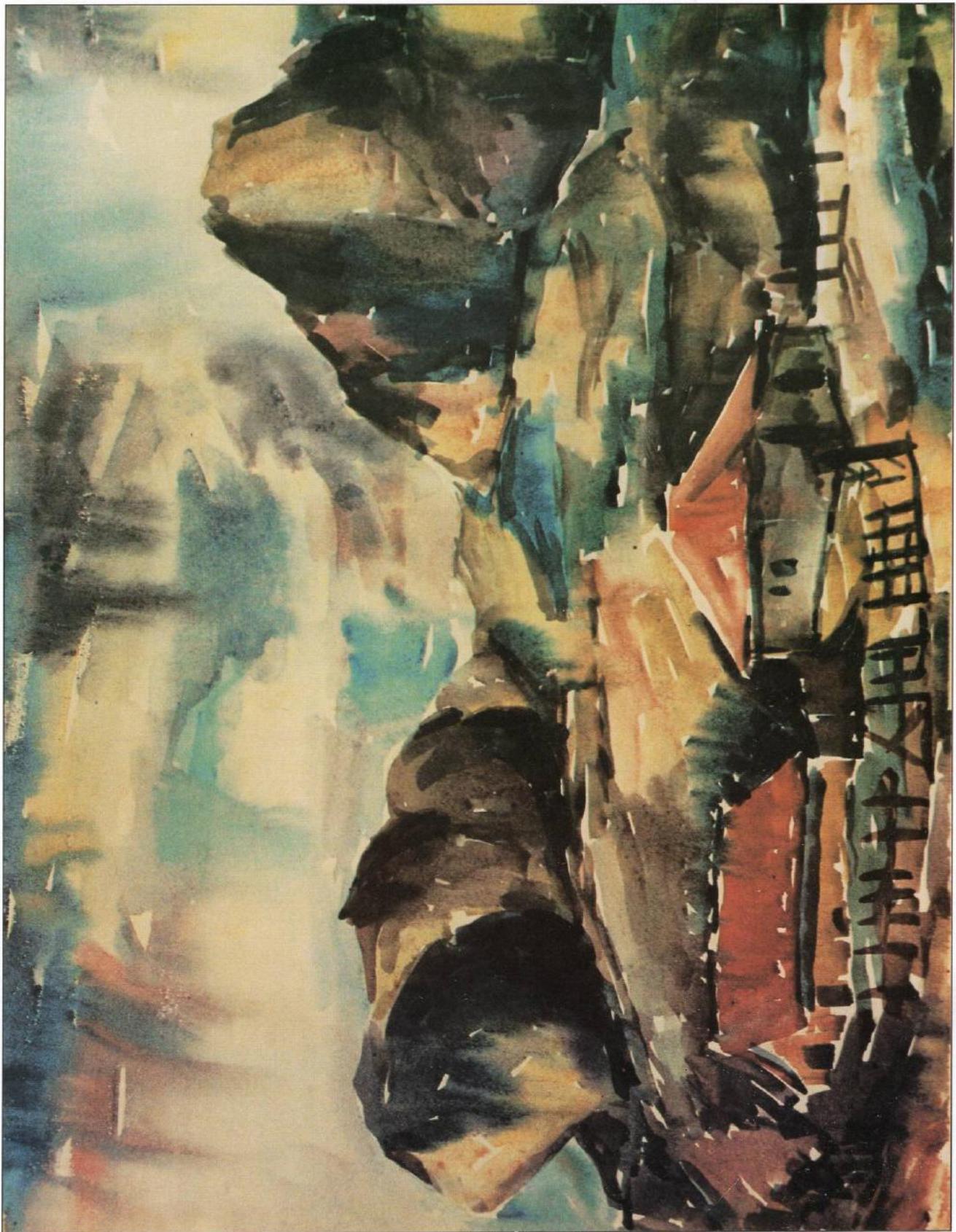
...Не е оштотекче и сега, по повод оваа изложба, да се повтори дека Шулајковски е меѓу неколкуте сликари во Македонија кој целосно му се посвети на акварелот, техника кој беше долг време запоставена, делумно заради нејзината специфичност. Ова го подвлекуваме не поради издавување на техниката како вредност сама за себе туку, пред се, да се укаже на нејзините изразни можностии и специфичностите што ги поседува. Тоа што сега го

создава Шулајковски, барем со значителен дел од изложените дела, веќе значи сериозен придонес во акварелното сликарство на Македонија. Тоа не е посистичното најднаше, туку со можноста истрајност во нејзиното на оваа изворна деликатна техника.

...Всушност, Шулајковски промовира акварел кој има лични својстви по техника и изразност.

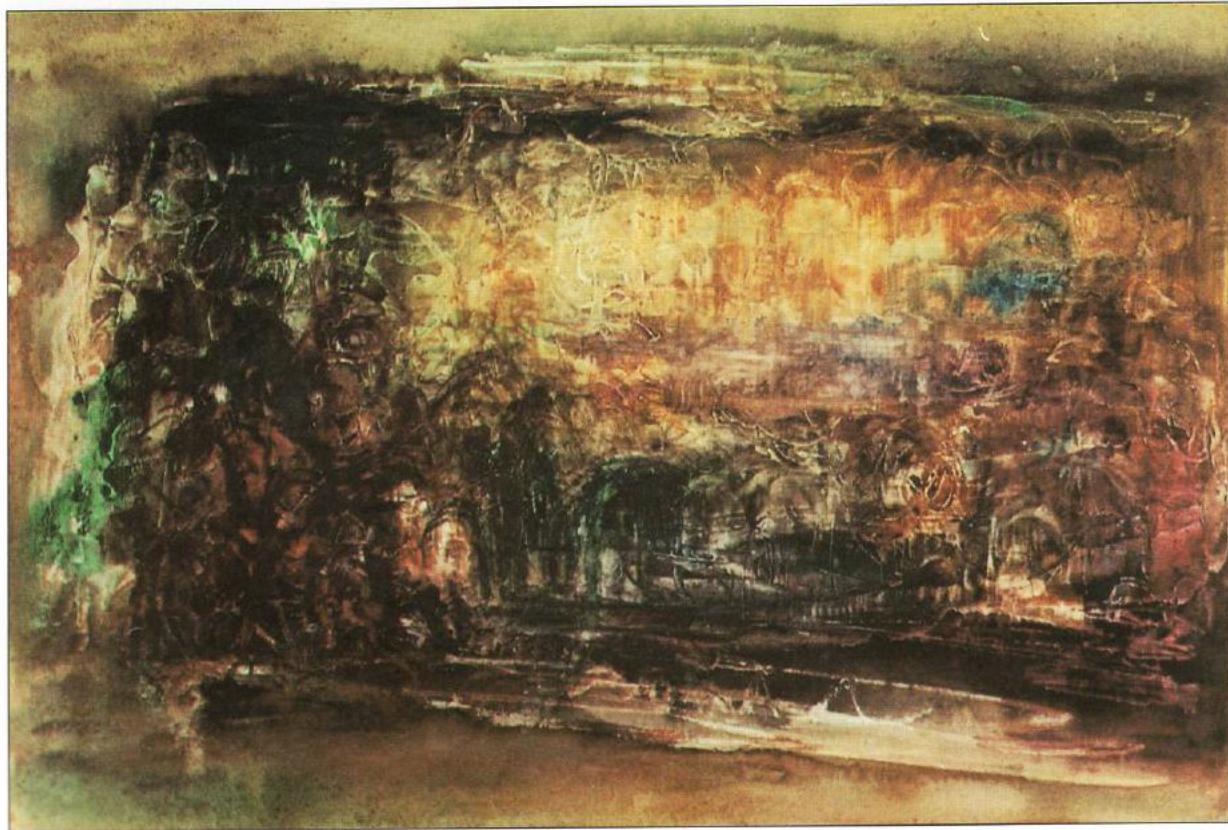
...При тоа, Шулајковски се појавува како мајстор во доловување во паштина, на блати концесии на светилината и сенките која е валерски осмислена. Тој не е наклонет кон прецизно дефинирање на предметите. Најроѓен, следејќи ги своите гориви креира дела со "атмосфера", во кој пулсираат неодредени маѓлини, лесно назначени облаци, штотки, полуфибуришви мотиви чија изразеност е во слободата на постоењето, распоредот на дамките и асоцијативните содржини. Конечно, Шулајковски вештите го извлекува лиризмот на меките контури и седефастите вредности на панот создавајќи карактеристична флуидна иконика, поедносавен знак кој делува со својата алутивност, квалиитет на настапување. Во акварелите на овој сликар се назначени физички процеси на згуснување, на кондензација од каде се изнедрува поетизираната ритмика, барокното назначување на основните линии и повторните точка. Акварелот на Шулајковски е направен од прва рака, но извесните згуснувања ни даваат за право да претпоставиме дека се работи за нешто подолга постапка, барајќе вредностите на панот до претасиленост...

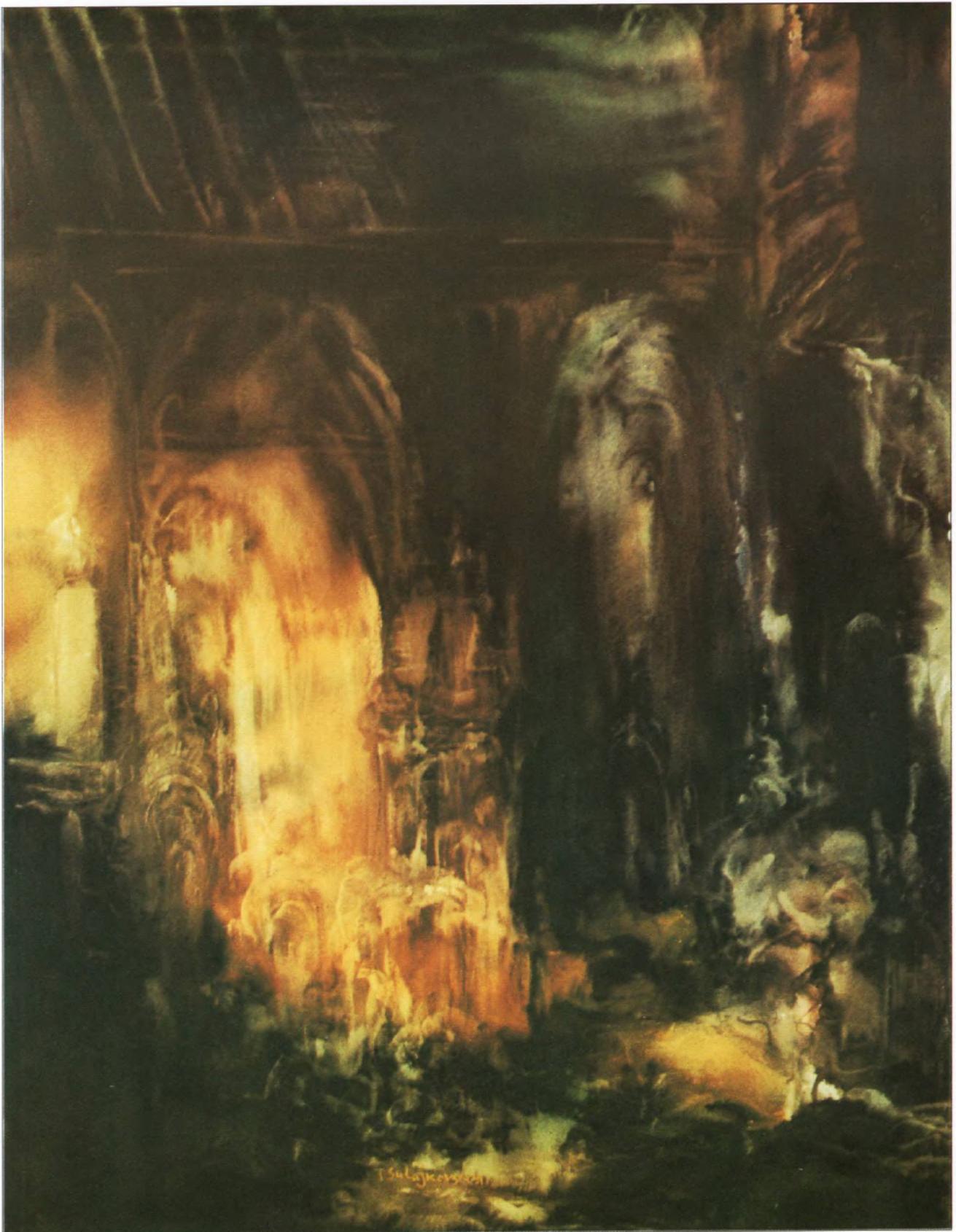

3

25

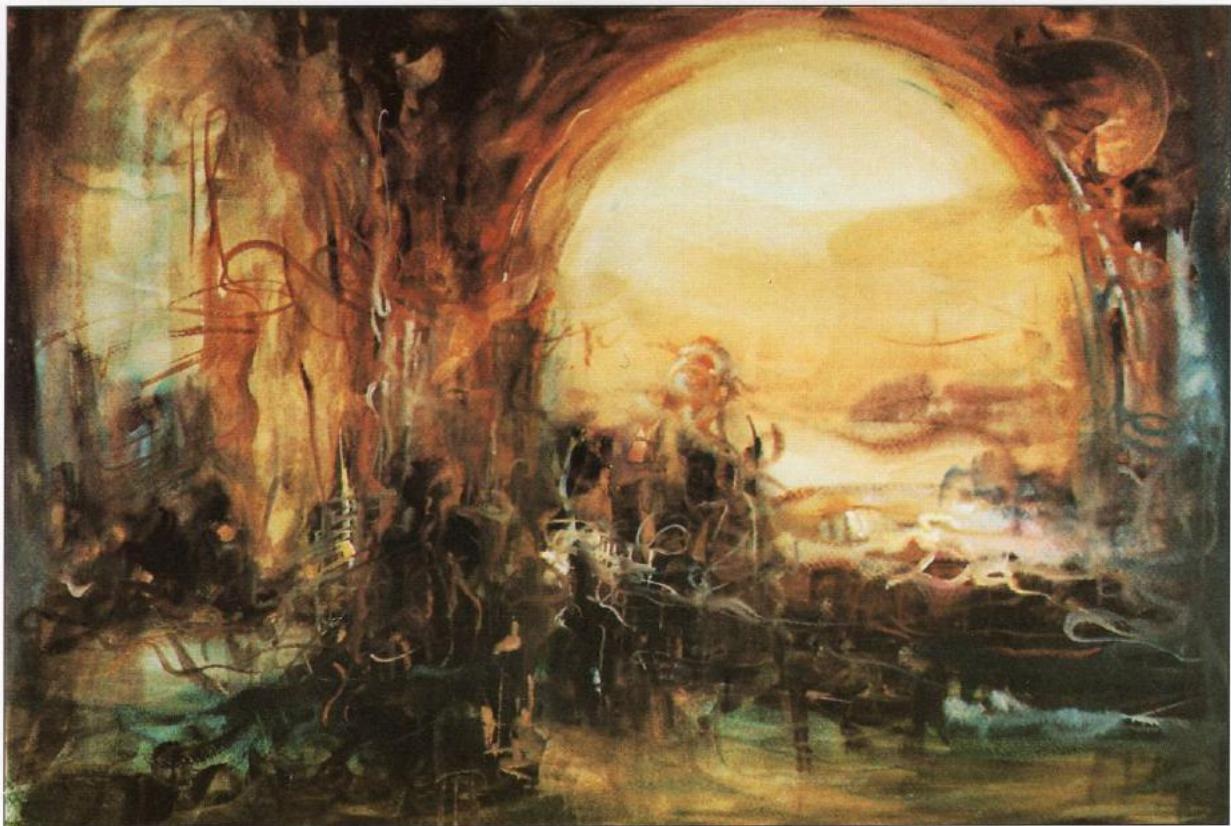

6

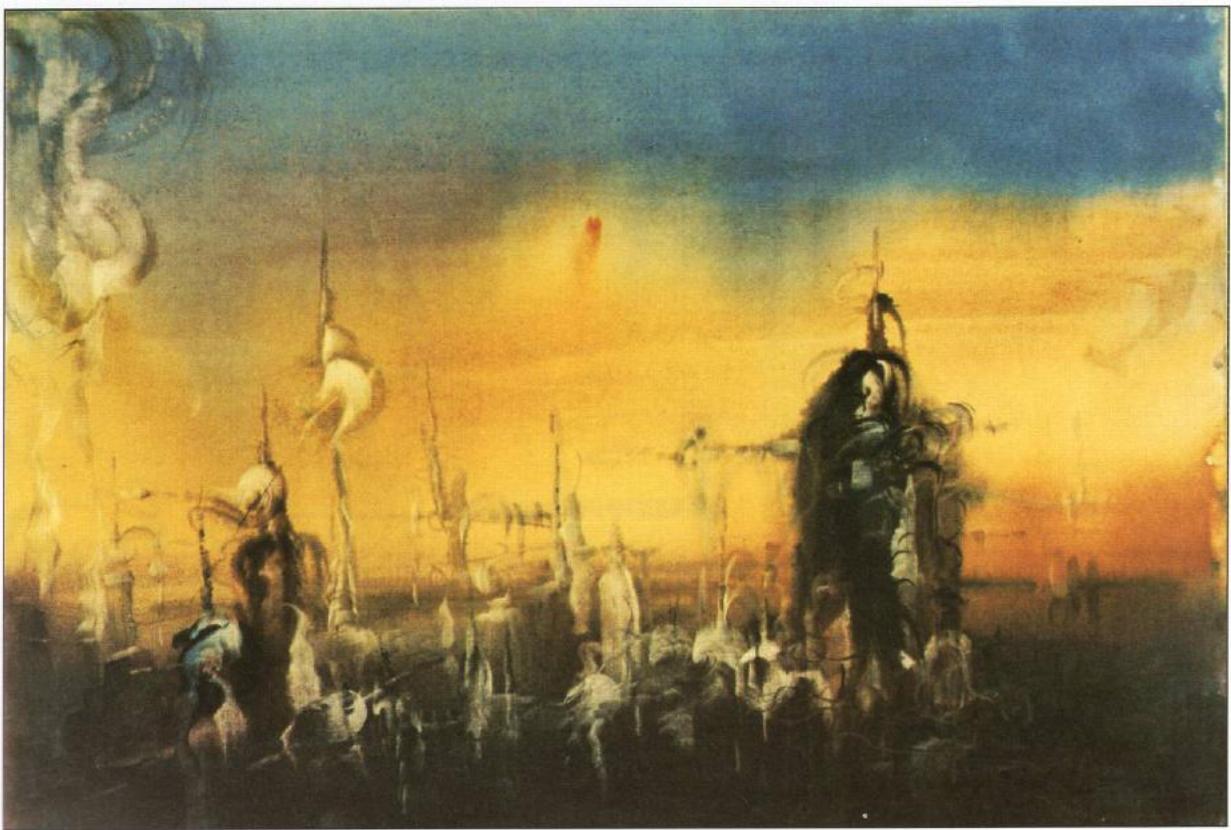

22

70

35

38

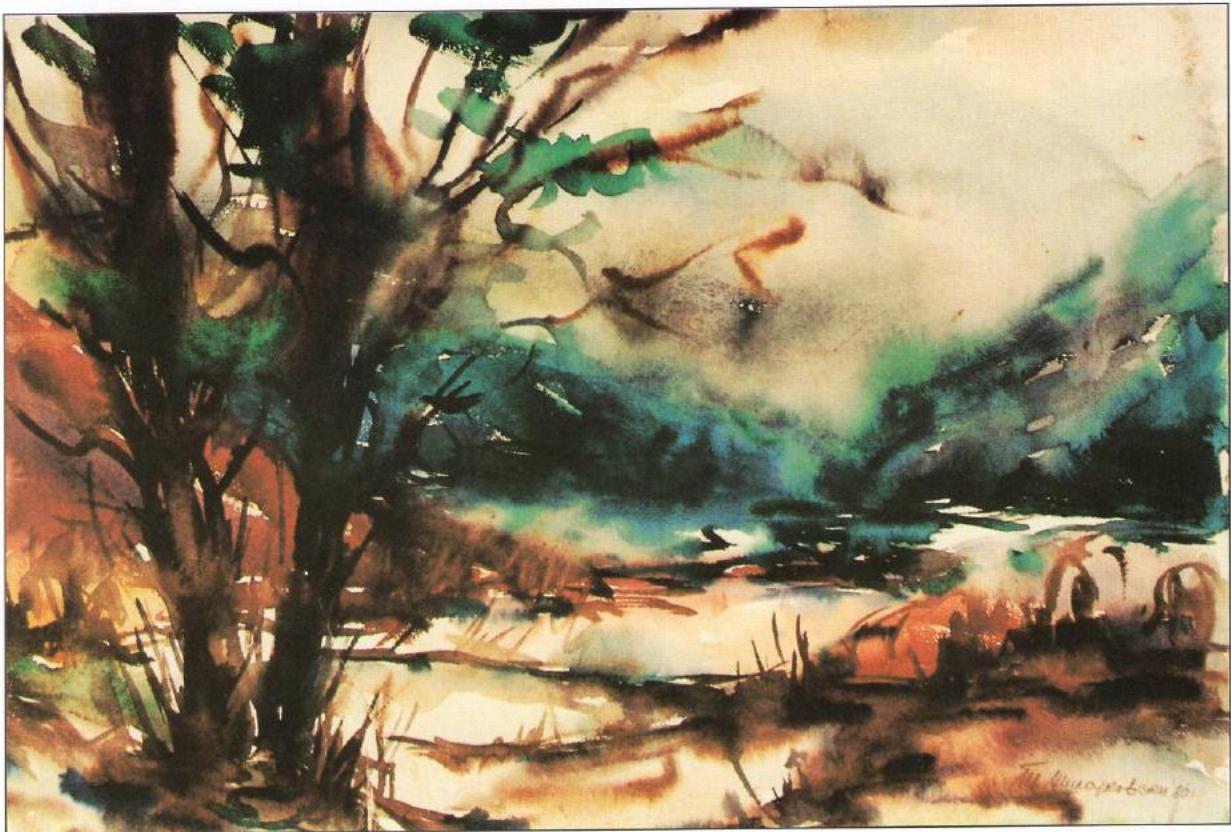

69

24

7

16

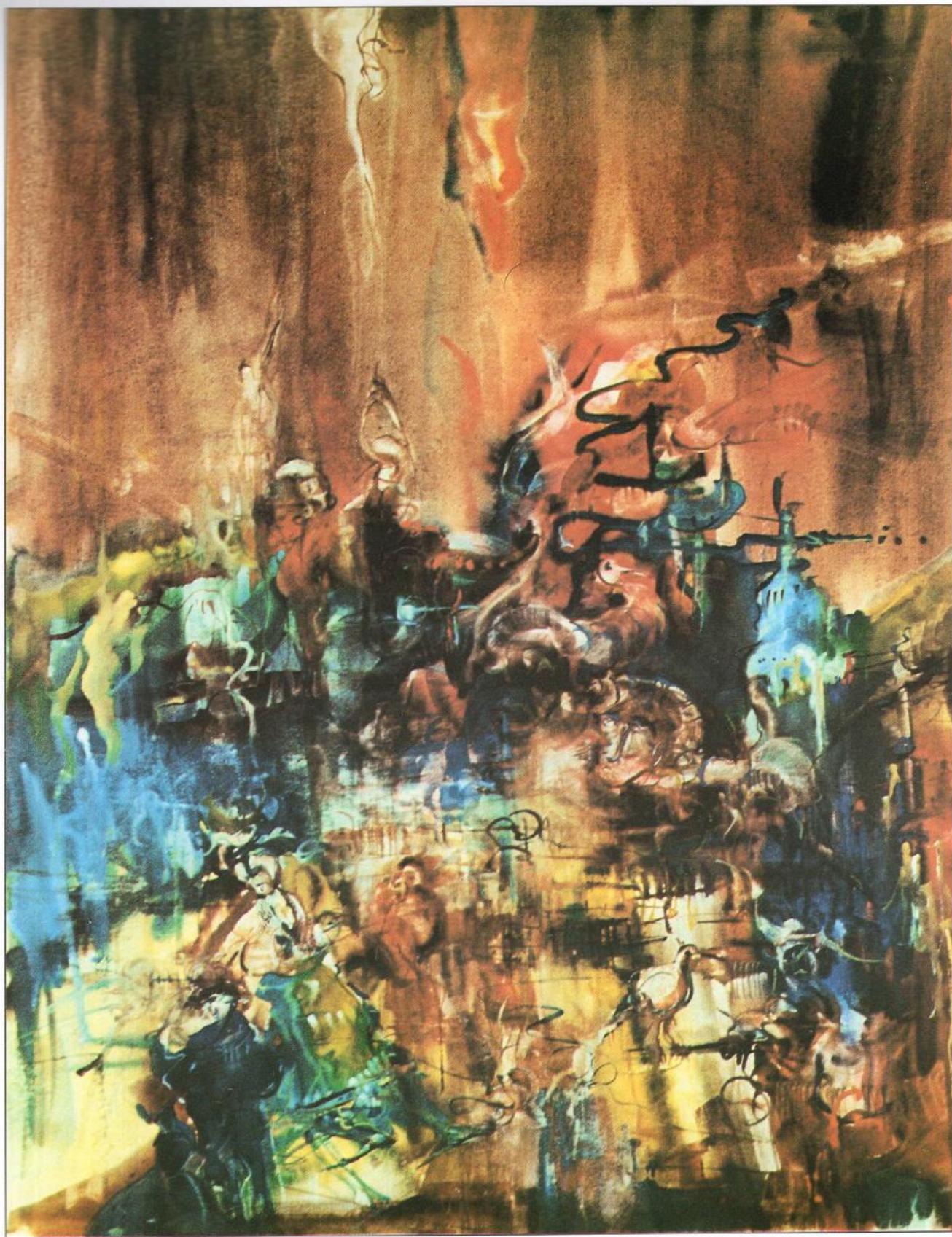
19

34

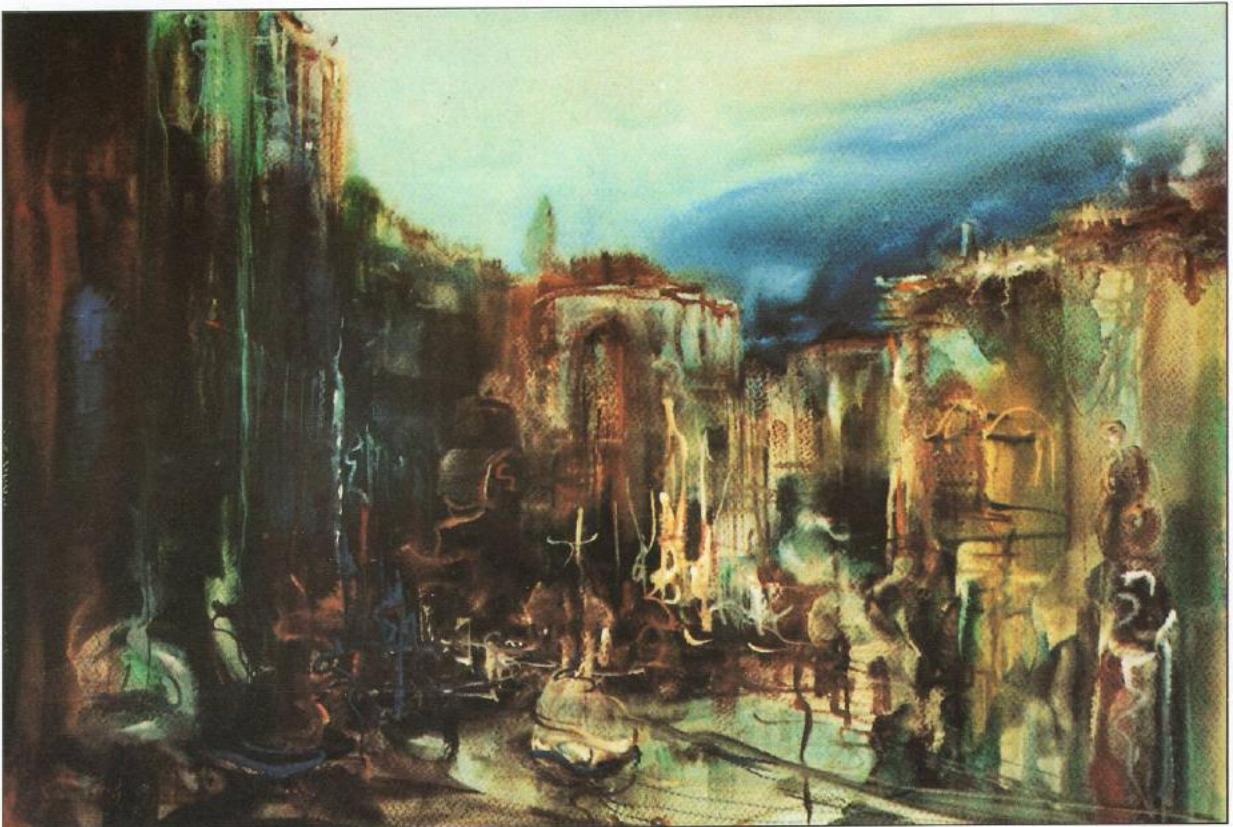

67

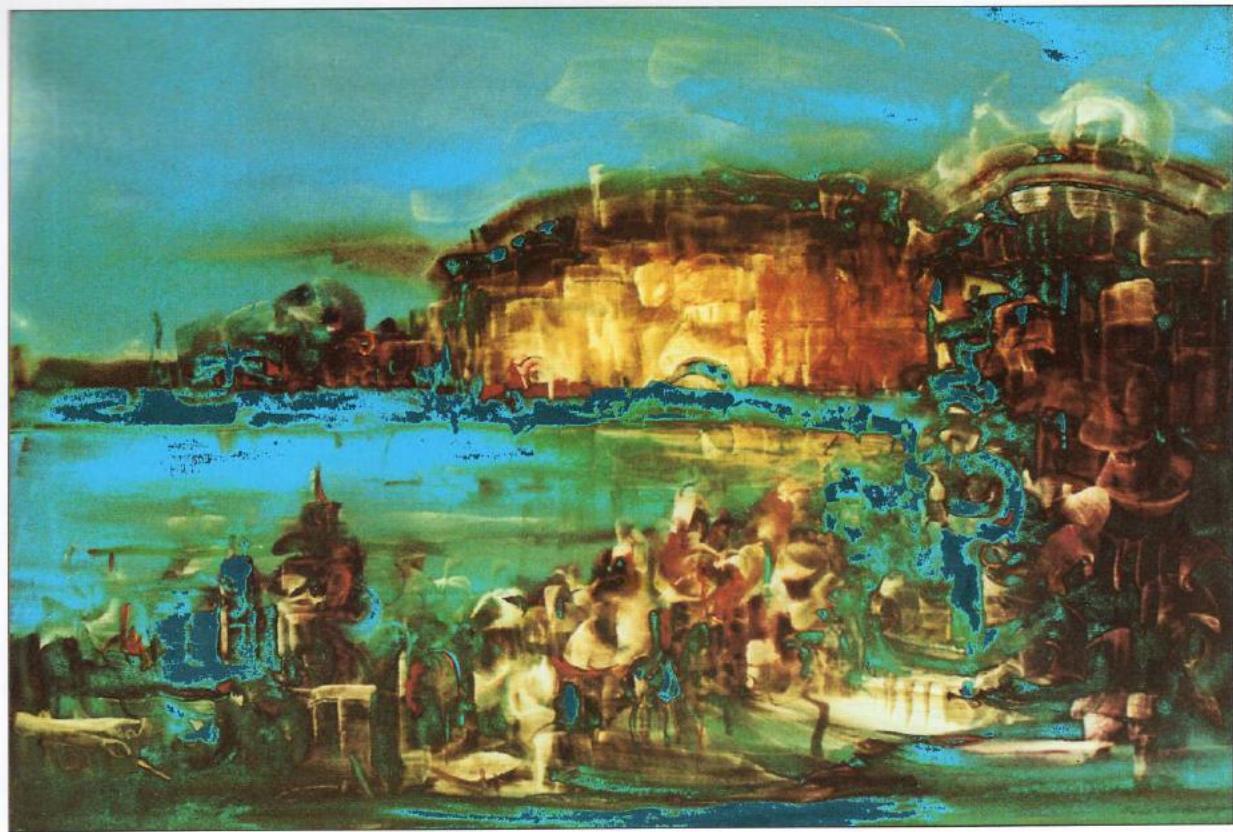

20

21

36

40

37

66

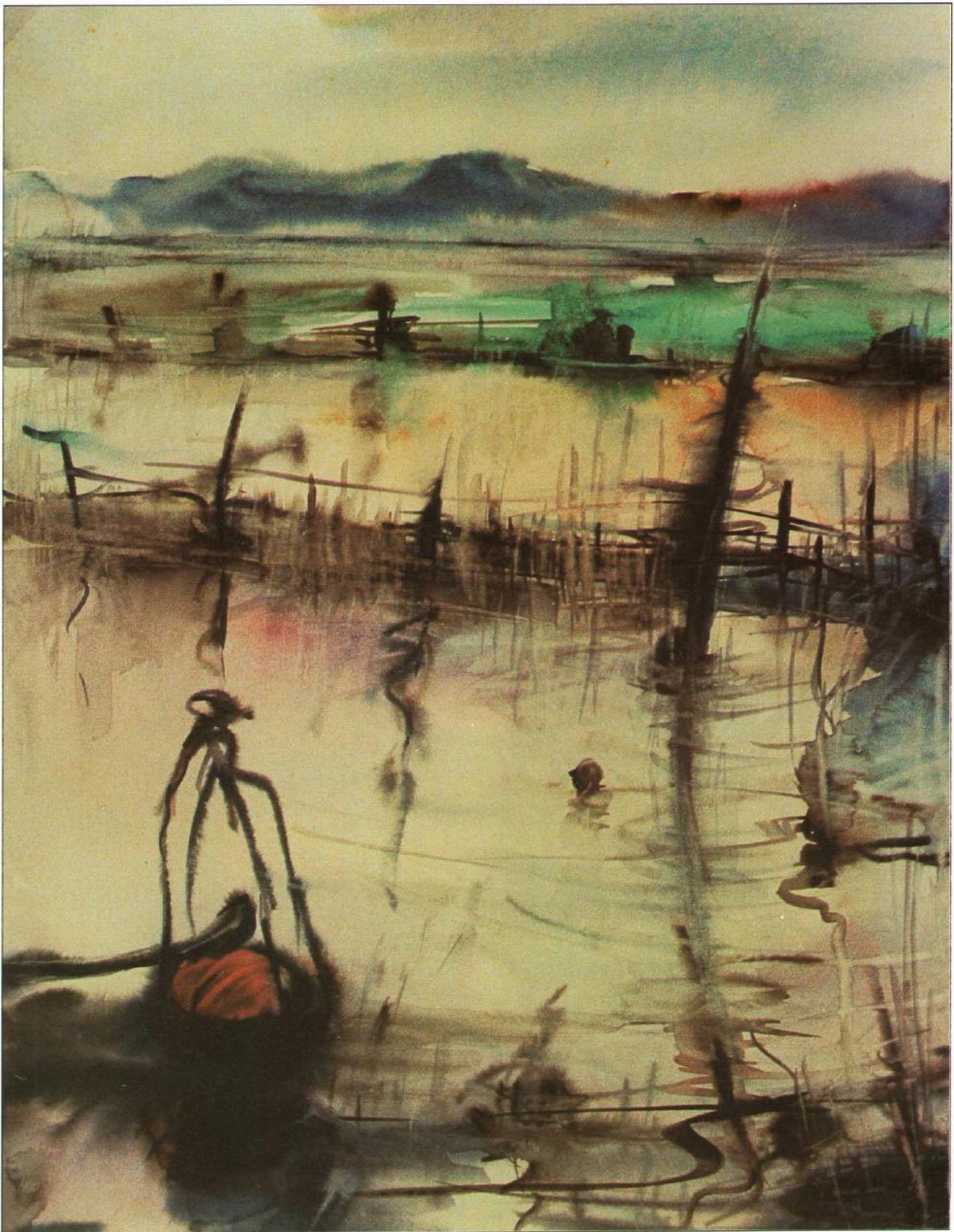

26

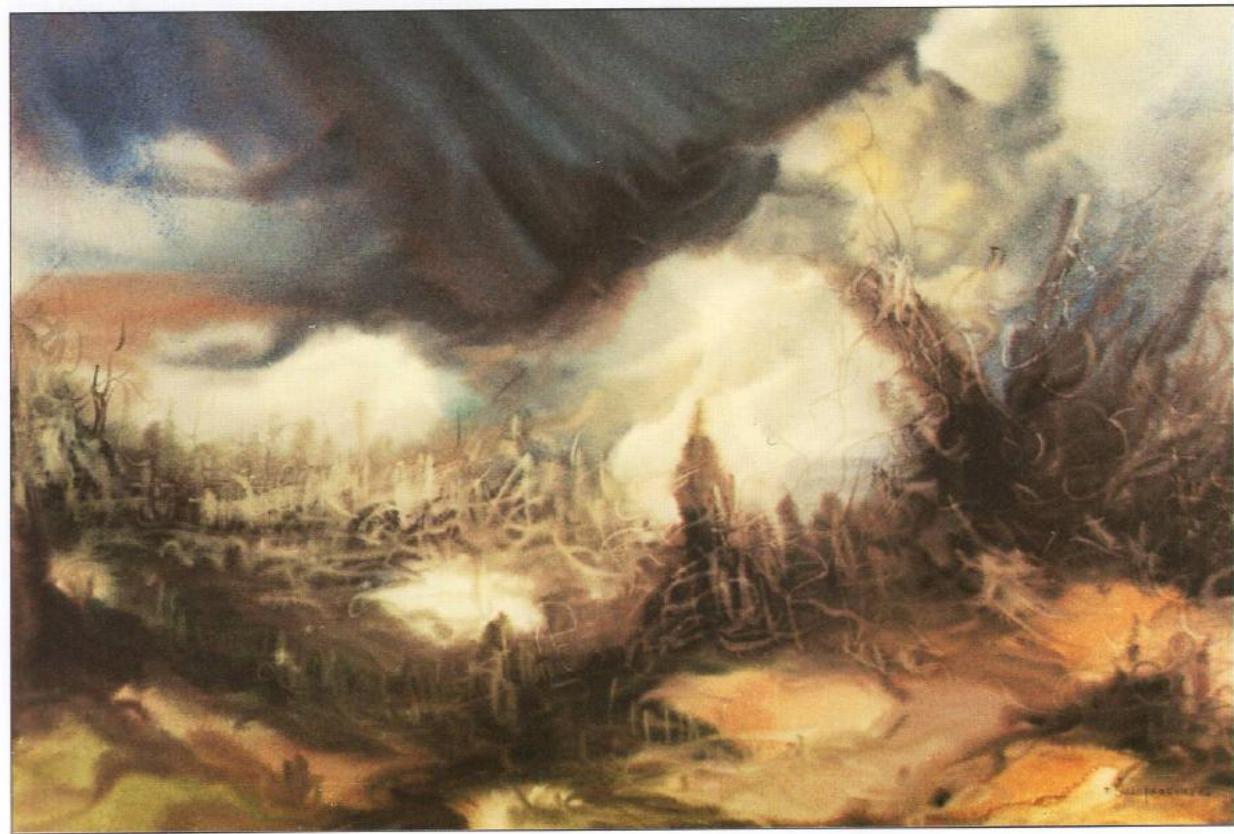

30

8

12

73

33

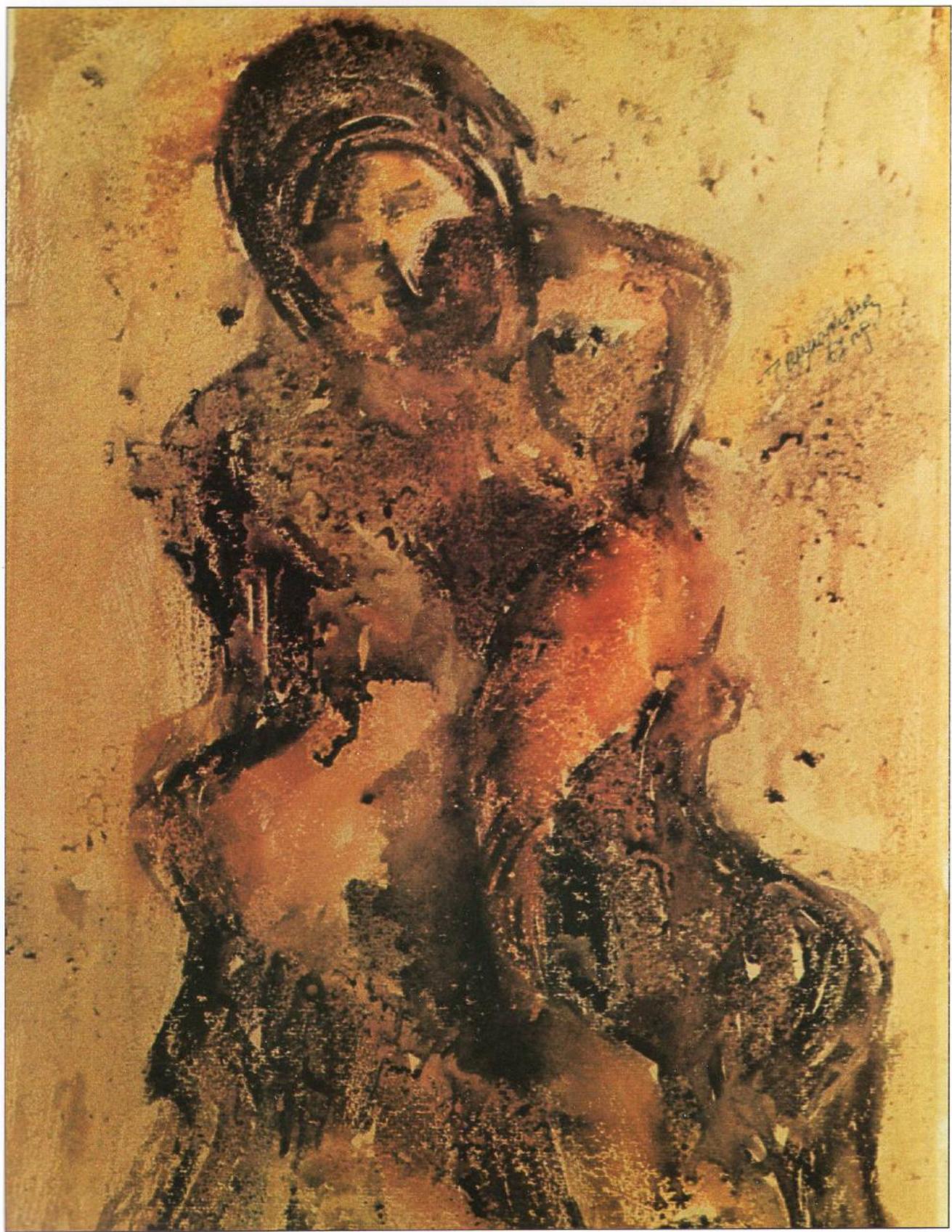

41

23

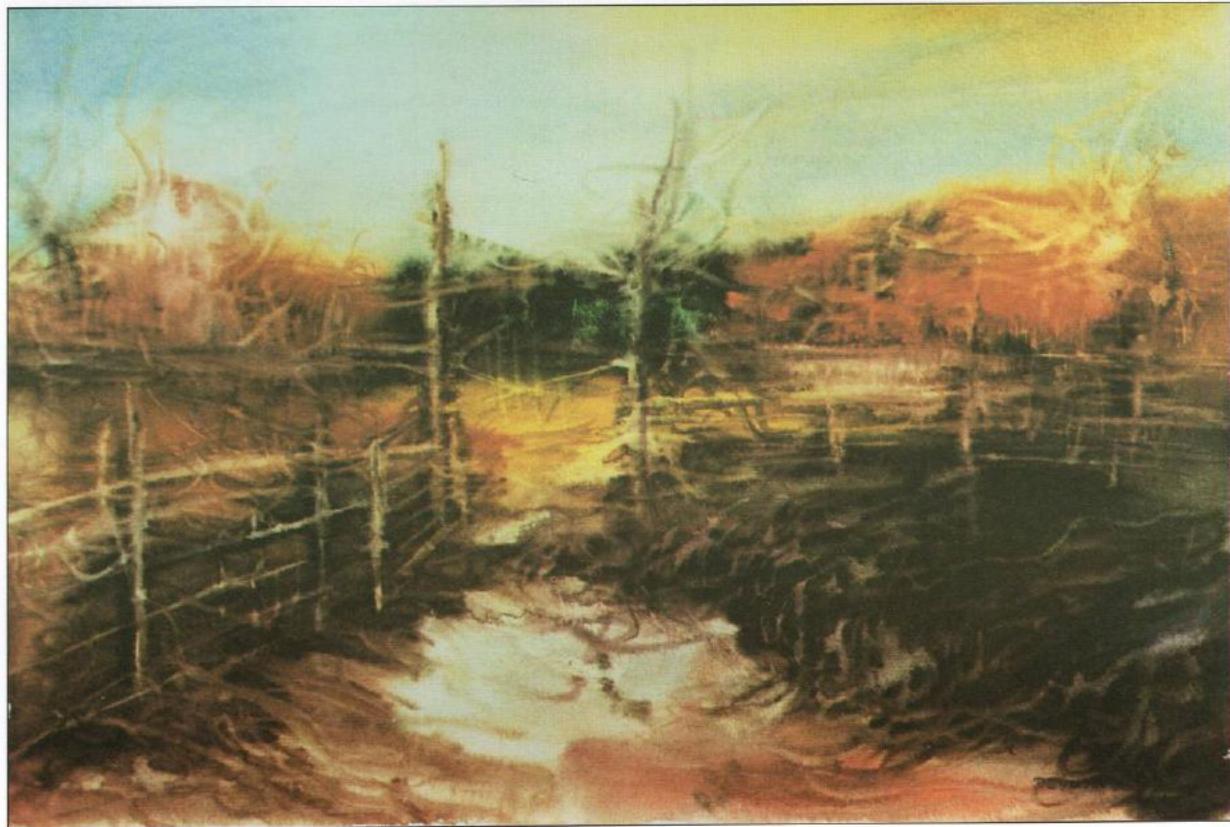

15

11

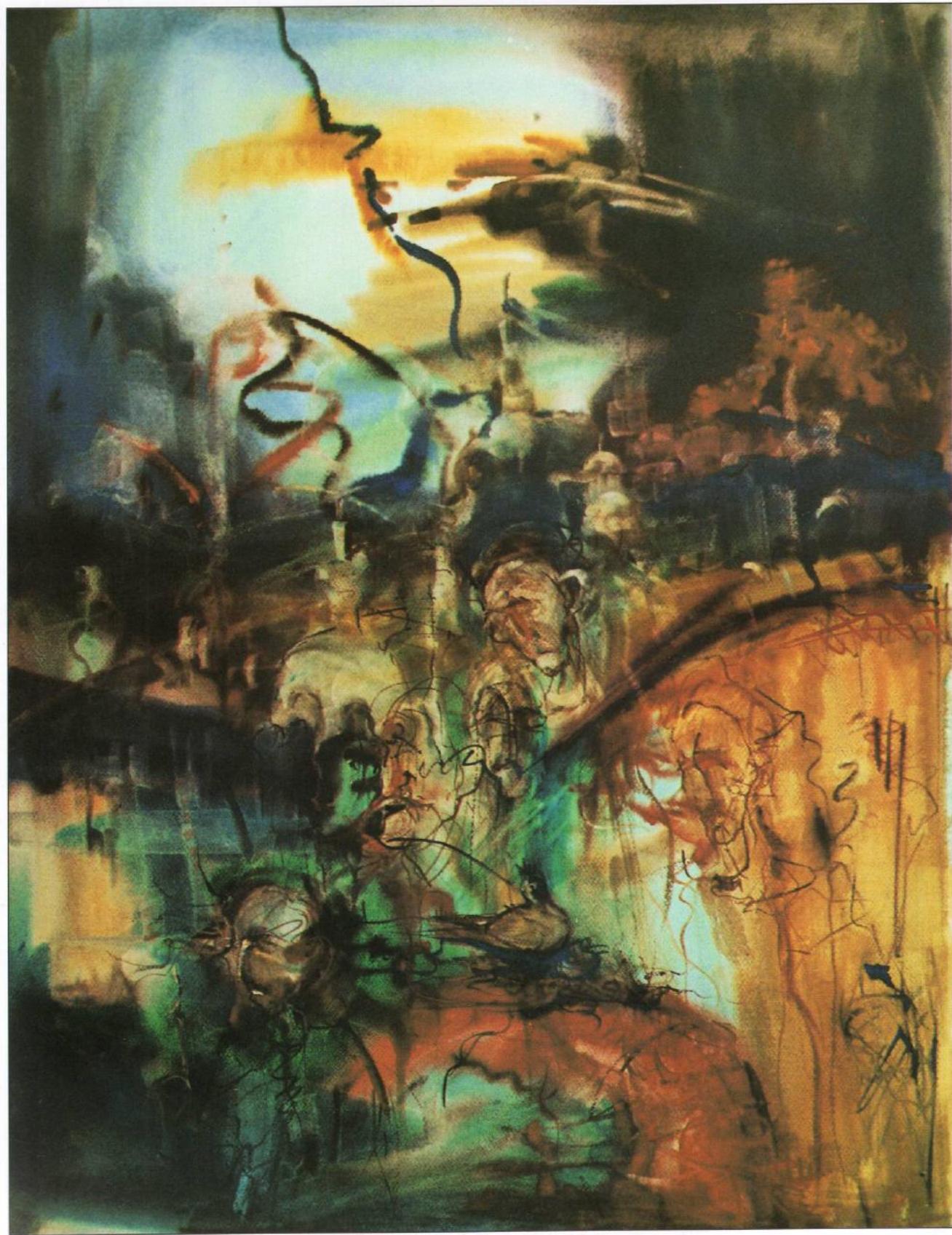

14

13

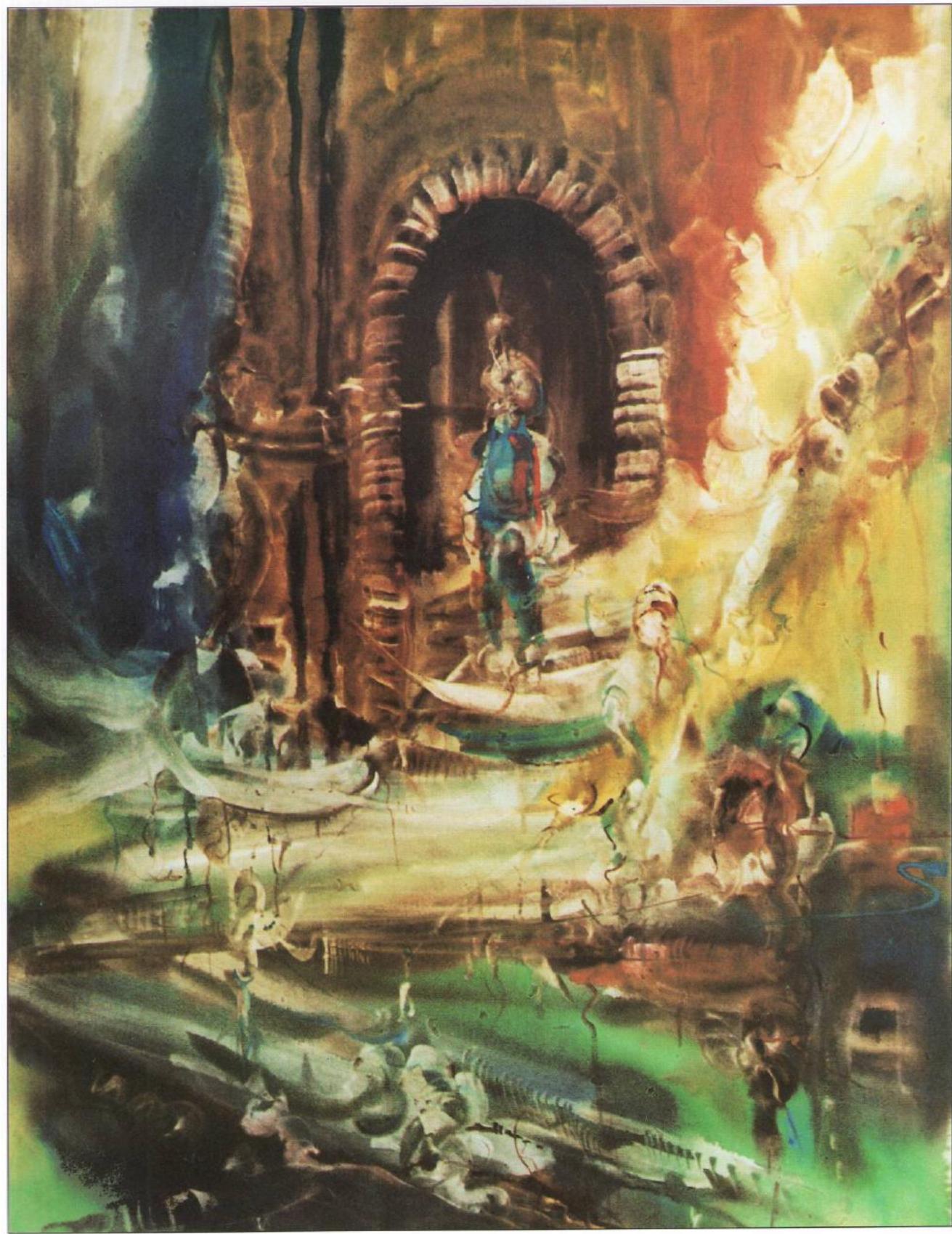

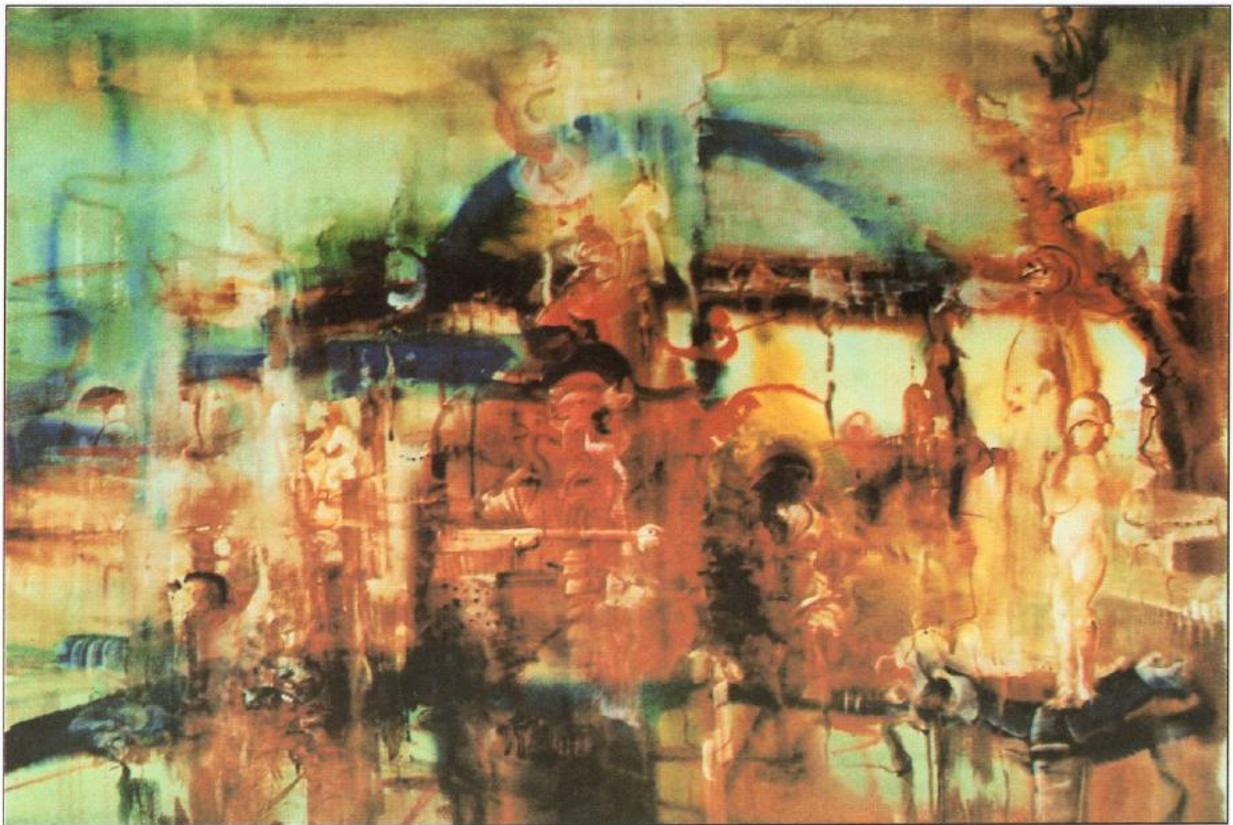

81

82

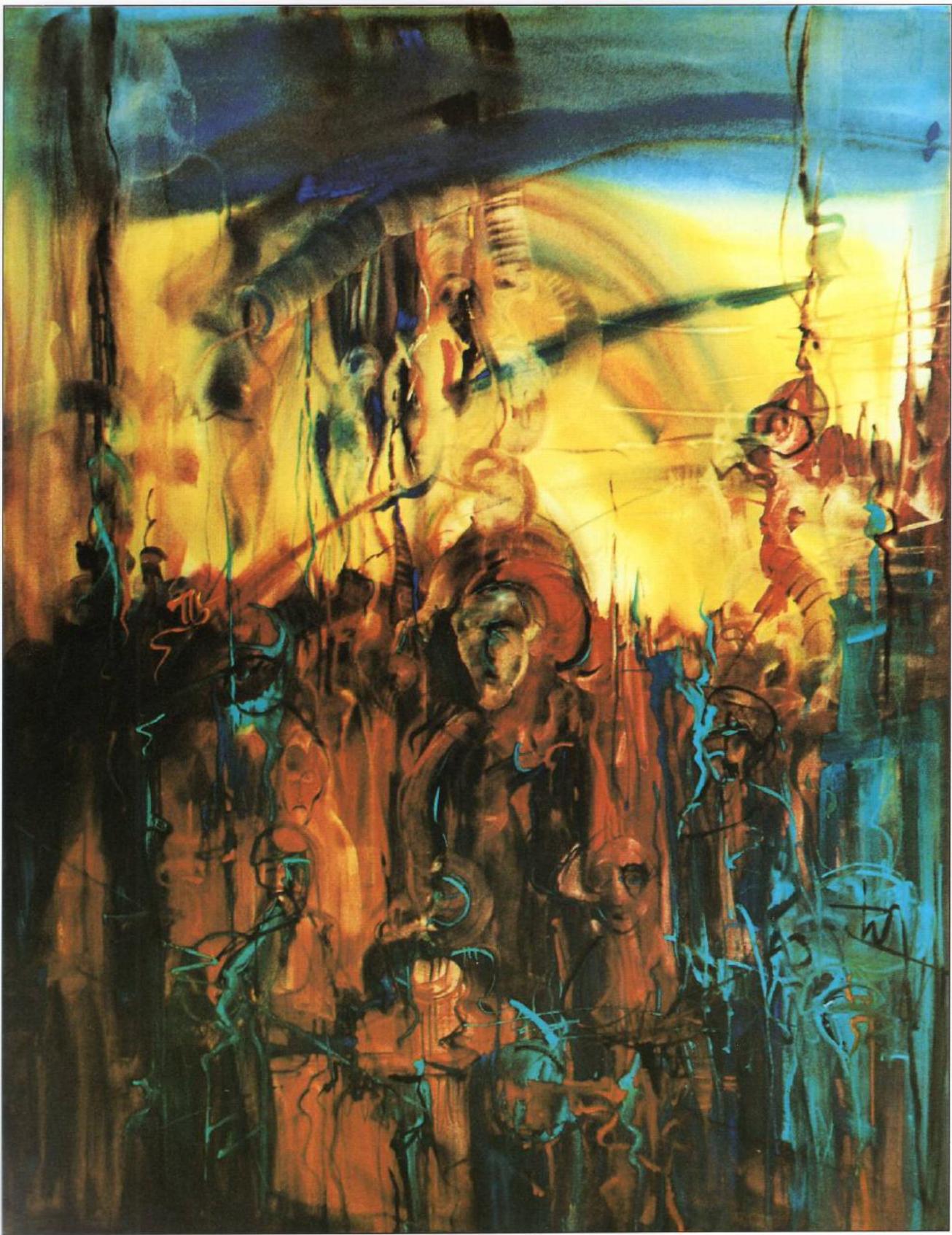

84

61

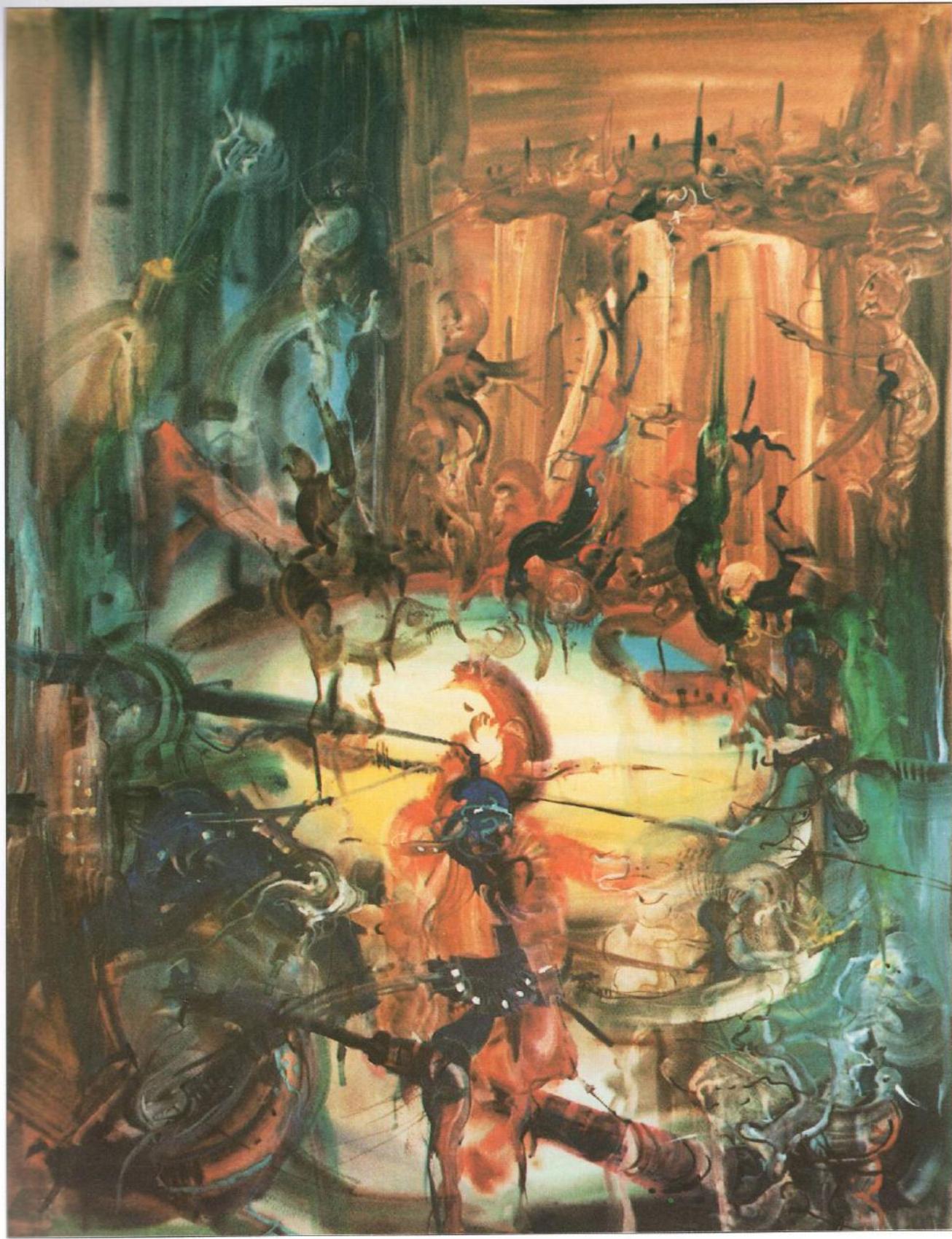

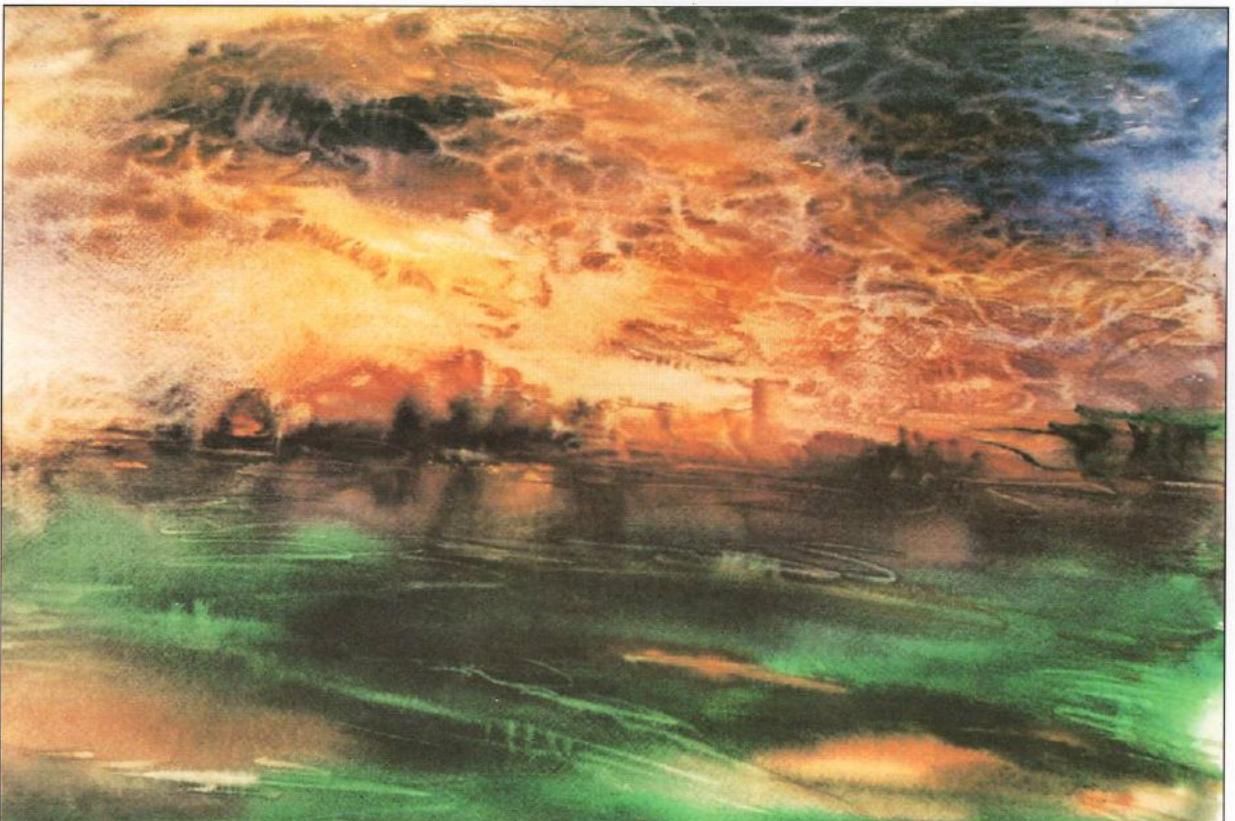

64

63

17

10

86

43

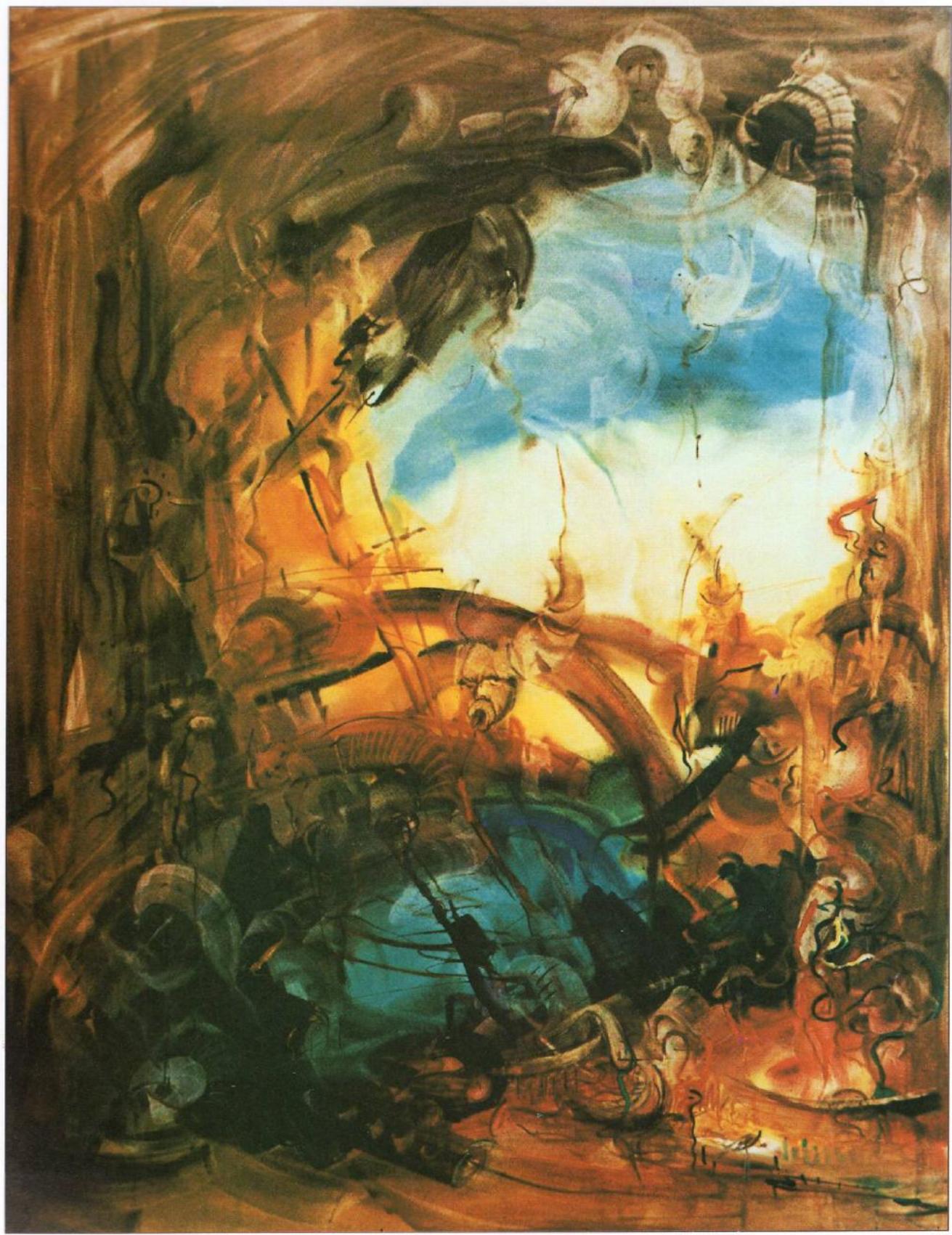

59

28

1950, йолумайтуранти во Дебар. Во горниот ред е Теофил Шулајковски
1956, майтуранти - школо за применета уметност со професориите, од лево на десно: Димитар Пандилов,
Лазар Личеноски, Димо Тодоровски. Теофил Шулајковски е во горниот ред, прв од десно на лево.

1979, од доделувањето на наградата 13 Ноември на град Скопје за сликарство. Во горниот ред Теофил Шулажковски, а пред нешто Академик Ванѓел Коцоман

1986, од отворањето на македонскиот акварел во Центарот за култура и информации. Од лево на десно: В. Величковски, Н. Този, Т. Шулажковски и Петар Мазев.

ТЕОФИЛ ШУЛАЈКОВСКИ - ТОФЕ

Роден е во Дебар на 12.08.1934 год. Завршил училиштет за примениета уметност, Педагошка Академија и Филозофски факултет во Скопје. Имел студиски престој во: Франција, Грција, Германија, Италија (стипендира на Фондацијата Моша Пијаде). Член е на Друштвото на ликовниште уметници на Македонија од 1966 година.

Адреса: Разловечко востание бр. 4-8/10, н. Карпош 4, Скопје, Република Македонија, дом. тел: 368 - 846

Неговите дела се наоѓаат во приватни и јавни збирки во земјата и светот и тоа во: Скопје, Битола, Прилеп, Куманово, Штип, Дебар, Струмица, Охрид, Ресен, Струмица, Тетово, Гостивар, Кавадарци, Неготино; Белград, Подгорица, Земун, Нови Сад, Сомбор, Краљево, Врање, Параќин, (СР Југославија); Зајреб, Општина, (Република Хрватска); Љубљана, (Република Словенија); Сараево, (Босна и Херцеговина); Франција, Швајцарија, Грција, Англија, Полска, Белгија, Бугарија, Чешка, Словачка, Германија, Австрија, Турција, Холандија, Италија, Шведска, Египет, Кина, Канада, Австралија, САД, Русија, Јужна Кореја и др.

Во 1975 заедно со академик **Вангел Коцоман и Петар Дракуловски**, го изработил мозаикот во новите простории на Југобанка - Скопје, (I суд 325 x 340 см.) како и зграфитото тешника на претишната ката на испитата банка, II суд (640 x 340 см.)

Изработил слики во големи димензии со академскиот стил Емил и Тони Шулајковски.

1993 Хол на Работнички универзитет-Скопје, "Откривање на изворот на мудроста", масло на платно, 180x250

1993 Хол на Стоматолошкиот клиник - Скопје,

- "Разговор во осамен ентериер",

масло на платно, 100 x 170 см.

- "Хармонија на најуиштени форми",

масло на платно, 120 x 170 см.

- "Утро на големи изненадувања",

масло на платно, 120x170 см.

НАГРАДИ:

1979 Најрада "13 Ноември" за сликарство на град Скопје

TEOFIL SULAJKOVSKI - TOFE

Born in Debar on August 12th 1934. Graduated from the School of Applied Arts, Pedagogic Academy and Faculty of Philosophy in Skopje. Stayed in France, Greece, Germany, Italy (grant of the Mosa Pijade Foundation). Member of the Macedonian Association of Fine Artists (DLUM) since 1966.

Address: Razlovecko Vostanie br. 4-8/10,

N. Karpos 4, Skopje, Republic of Macedonia, telephone: +389 - 91 - 368 - 846

HIS WORKS ARE MAKING PART OF PRIVATE AND PUBLIC COLLECTIONS HOME AND ABROAD, AS FOLLOWS:

Skopje, Bitola, Prilep, Kumanovo, Stip, Debar, Struga, Ohrid, Resen, Stremica, Tetovo, Gostivar, Kavadarci, Negotino; Belgrade, Podgorica, Zemun, Novi Sad, Sombor, Kragujevac, Vranje, Paracin (FR Yugoslavia); Zagreb, Opatija (Croatia), Ljubljana (Slovenia), Sarajevo (Bosnia and Herzegovina); France, Switzerland, Greece, United Kingdom, Poland, Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Slovakia, Germany, Austria, Turkey, The Netherlands, Italy, Sweden, Egypt, China, Canada, Australia, USA, Russia, South Korea etc.

In 1975, in collaboration with the painters Vangel Kodzoman and Petar Drakulovski, he completed the mosaic decoration in the new premises of Jugobanka - Skopje, (I wall 325 x 340 cm), as well as the sgraffito decoration at the third floor (II wall 640 x 340 cm).

LARGER SCALE PAINTINGS IN COLLABORATION WITH THE PAINTERS EMIL AND TONI SULAJKOVSKI.

1993 Workers' University Hall - Skopje

- "Discovery of the source of wisdom".

oil on canvas, 180 x 250 cm.

1993 Dental Clinics' Hall - Skopje

- "Conversation in a lonely interior".

oil on canvas, 100 x 170 cm.

- "Harmony of deserted shapes", oil on canvas, 120 x 170 cm.

- "Morning of great surprises", oil on canvas, 120 x 170 cm.

AWARDS

1979 "13 Ноември" award of the city of Skopje, for painting

1984 "Dimitar Pandilov" award of the Macedonian Association of Fine Artist, at the Small-scale Paintings exhibition.

1984 "Lazar Licenoski" award of the Macedonian Association of

- 1984 Награда "Димитар Пандилов" на изложбата
Сликарство мал формат на Друштвото на
ликовници уметници на Македонија
- 1984 Награда "Лазар Личеновски" на Друштвото на
ликовници уметници на Македонија
- 1985 Ошкуйна награда за Сликарство од Уметничката
галерија - Даут Пашин Амам, Скопје
- 1985 Награда, Медаља на град Касирвилари - Италија
- 1986 Награда-Плакета на градот Касирвилари - Италија
- 1986 Посебна награда на Собранието на град Скопје на
I-то Биенале на Македонскиот Акварел, Центар за
култура и информации - Скопје
- 1987 Награда ЛИКУМ за сликарство на Автоморската
агенција на Македонија
- 1993 Ошкуйна награда за графика НУБ "Климент
Охридски", Скопје
- 1996 Награда "Вандел Коцоман" на изложбата Сликарство
мал формат Културно информативен центар, Скопје

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ:

- 1957 Дебар, Дом на синдикат 7-15. 09. 1957
- 1958 Тетово, Дом на синдикат
- 1959 Гостивар, изложба со Т. Сековски, Салон на
Социјалистичкиот Сојуз
- 1961 Белград, СР Југославија, Гарнизон "4 Јули", 4-12. 07
- 1966 Скопје, Изложбен салон на Центарот за култура и
информации
- Штип, Салон на Работничкиот универзитет
- 1967 Битола, Уметничка галерија Моша Пијаде
Охрид, Фоаје на Домот на Културата Моша Пијаде
- 1968 Скопје, Изложбен салон на Центарот за култура и
информации, 13-24. 05. 1968
- Куманово, Уметничка галерија 11-24.10. 1968
- 1969 Скопје, Изложбен салон на Домот на ЈНА, 10-24. 05
- 1970 Врање, СР Југославија, Изложбен салон на Домот на
ЈНА, со Мира Апостолска, 18 - 30.04.1970
- Кавадарци, Изложбен салон на Домот на културата,
23 - 30.11. 1970
- Струмица, Изложбен салон на Работничкиот
универзитет
- 1971 Скопје, Изложба на тема: Мочиви од река Радика,
изложбен салон на Центарот за култура и информации
- 1972 Белград, СР Југославија, Клуб на Сојузниот
секретаријат за надворешни работи, 15 - 31.01. 1971

Fine Artist

- 1985 Acquisition Award for painting of the Art Gallery - Daut Pasin
Amam, Skopje
- 1985 Medal of the city of Castroviliari - Italy
- 1986 Medallion of the city of Castroviliari - Italy
- 1986 Special Award of the Assembly of the City of Skopje at the
First Biennial of the Macedonian Watercolor Painting, Center
of Culture and Information - Skopje
- 1987 LIKUM Award of the Copyright Agency, for painting
- 1993 Acquisition Award of the National and University Library
"Kliment Ohridski", for graphic work
- 1996 "Vangel Kodzoman" award at the Small Scale Paintings
exhibition, in the Center of Culture and Information - Skopje

SOLO EXHIBITIONS

- 1957 Debar, Labor Union Center, 07 - 15.09.1957
- 1958 Tetovo, Labor Union Center
- 1959 Gostivar (exh. along with T. Sekovski), Salon of the Socialist
Alliance
- 1961 Belgrade (FR Yugoslavia), Garrison "4 Juli", 04 - 12.07.1961
- 1966 Skopje, Salon at the Center of Culture and Information
Stip, Salon at the Workers University
- 1967 Bitola, Art Gallery "Mosa Pijade", 03 - 31.07.1967
- Ohrid, Lobby of the Cultural Center "Mosa Pijade"
- 1968 Skopje, Salon at the Center of Culture and Information,
13 - 24.05.1968
- Kumanovo, Art Gallery, 11 - 24. 0.1968
- 1969 Skopje, Salon at the JNA Center, 10 - 24.05.1969
- 1970 Vranje (FR Yugoslavia), Salon at the JNA Center; (exh. along
with Mira Apostolska) 18 - 30. 04. 1970
- Kavadarci, Salon at the Cultural Center, 23 - 30.11.1970
- Strumica, Salon at the Workers' University
- 1971 Skopje (exh. Motifs from the Radika river), Salon at the Center
of Culture and Information, 02 - 14.04.1971
- 1972 Belgrade (FR Yugoslavia), Federal Administration of Foreign
Affairs Club, 15 - 31.01.1972
- Kumanovo, Art Gallery, 06 - 21.10.1972
- 1973 Skopje (exh. Flowers), Salon at the Center of Culture and
Information, 28.02 - 09.03.1973
- Novi Sad (FR Yugoslavia), Small Salon of the Fine Arts -
Cultural Center, 04 - 15.12.1973
- Ohrid, Salon of the Cultural Center "Grigor Prlicev",
20 - 30. 08. 1973
- 1977 Skopje, Salon at the Center of Culture and Information,

- 1972 **Куманово**, Умейничка галерија, 6 - 21.10. 1972
- 1973 **Скопје**, Изложба на тема: Цвеќе, Изложбен салон на Домот на ЈНА, 28. 02.-09. 03. 1973
- Нови Сад**, СР Југославија, Мал ликовен салон на Центарот за култура, 04 - 15.12.1973
- Охрид**, Изложбен салон на Домот на културата Григор Прличев, 20 - 30.08. 1973
- 1977 **Скопје**, Изложбен салон на Центарот за култура и информацији, 04 - 20.04. 1977
- 1978 **Скопје**, Изложба на јасели, Изложбен салон на Домот на ЈНА, 18 - 28.05. 1978
- 1979 **Ашаини**, СР Југославија, Изложбен салон на Центарот за Култура
- Нови Сад**, СР Југославија, Изложбен Салон на младите Свети Николе, Изложбен салон на Домот на културата, мај - јуни 1979
- 1980 **Ресен**, Изложбен салон на Домот на културата, Крани, Туристичко рекреативен центар - Ресен, Офенбах на Мајна, Градски музеј, Германија, 09 - 10.11. Тетово, Изложбен салон на Домот на културата Иљо Антески - Смок, 22.11 - 03.12. 1980
- 1981 **Ханау**, Градски музеј, СР Германија, 08.01 - 04.02. 1981
- Охрид**, Изложба на тема: Охридски бранувача, организирана по повод отворање на Охридско лето, Изложбен салон на Домот на културата, 12-30. 07.1981
- 1982 **Земун**, СР Југославија, Галерија на Домот на ЈНА, 09. 02.-02. 03. 1982
- Крајевец**, СР Југославија, Изложбен салон на Народниот музеј, 08-21. 03. 1982
- Дебар**, 25 години ликовно творештво, Изложбен салон на Ойшинскиот Дом "Скопје", 08.-20. 09 1982
- Охрид**, Хотел Десареј, Изложба на тема: Лирски одблесоци, организирана по повод 8-от Конгрес на фармакологије на Југославија, Салон на хотелот Десареј, 27-30. 09.1982
- Амстердам**, Холандија, Салон на хотелот Хилтон, 20-30. 09.1982
- Роттердам**, Холандија, Изложбен салон на Градскиот музеј, 10-30. 06. 1982
- 1983 **Вевчани**, Струга, изложба на тема: Дримколски пејзажи, организирана по повод културната манифестација Печалбарски денови, Изложбен салон на Домот на културата, 12-15.01.1983
- Малме**, Шведска, Изложбен салон на Модерната галерија, 15-30.05.1983
- 04 - 20. 04. 1977
- 1978 **Skopje** (exh. Pastel drawings), Salon at the JNA Center, 18 - 28. 05. 1978
- 1979 **Apatin** (FR Yugoslavia), Salon at the Cultural Center Novi Sad (FR Yugoslavia), Salon of the Young Artists, 25. 05 - 05. 06. 1979
- Sveti Nikole**, Salon at the Cultural Center, May - June 1979
- 1980 **Resen**, Salon at the Cultural Center, 01 - 15.06.1980
- Krani**, Tourist Center - Resen, 17 - 30.06.1980
- Offenbach am Main** (Germany), City Museum, 09 - 10.11.1980
- Tetovo**, Salon at the Cultural Center - Iljo Anteski - Smok, 22.11 - 03.12.1980
- 1981 **Hannover** (Germany), City Museum, 08. 01 - 04. 02. 1981
- Ohrid** (exh. Ohrid Waverings set up on the occasion of Ohridsko Leto Festival opening), Salon at the Cultural Center, 12 - 30.07.1981
- 1982 **Zemun** (FR Yugoslavia), Gallery at the JNA Center, 09.02 - 02.03.1982
- Kragujevac** (FR Yugoslavia), Salon at the National Museum, 08 - 21.03.1982
- Debar** (25 Years of Artistic Career), Salon at the Municipal House "Skopje", 08 - 20.09.1982
- Ohrid** (exh. Lyric Reflections, set up on the occasion of the 8th Congress of Yugoslavian Pharmacologists), Lobby at the Desaret Hotel, 27 - 30.09.1982
- Amsterdam** (The Netherlands), Lobby at the Hilton Hotel, 20 - 30.09.1982
- Rotterdam** (The Netherlands), Salon at the City Museum, 10 - 30.06.1982
- 1983 **Vevcani - Struga** (exh. Drimkol Landscapes, on the occasion of the Days of the Migrant Workers Festival), Salon at the Cultural Center, 12 - 12.01.1983
- Malme** (Sweden), Salon of the Modern Gallery, 15 - 30.05.1983
- 1984 **Paracin** (FR Yugoslavia), (exh. Macedonian Landscape), The Theater Salon, 12 - 25.04.1984
- Delcevo**, Salon at the Cultural Center, 22.05 - 05.06.1984
- 1985 **Castrovilari** (Italy), Gallery of Modern Art, 08 - 18.05.1985
- 1986 **Zagreb** (Croatia), Gallery of the Municipal Women's Association, 22.05 - 03.06.1986
- Castrovilari** (Italy), Gallery of Circolo Cittadino, 25.03 - 06.04.1986
- Telesse** (Italy), Gallery of Modern Art, 12 - 20.07.1986
- 1987 **Rende - Cossenza** (Italy), Museo Civico, 10 - 22.03.1987
- Roghiere - Cossenza** (Italy), Lobby at the St. Agostino Hotel, 24 - 30.03.1987

- 1984 **Параќин**, СР Јуѓославија, изложба на тема:
Македонски пејзаж, Изложбен салон на Тештарот, 12-25.04.1984
- Делчево**, Изложбен салон на Домот на култура и информација
Скопје, Изложбен салон на Центарот за култура и информацији
- 1985 **Каспровилари**, Италија, Галерија на модерната уметност, 08.-18. 05.1985
- 1986 **Загреб**, Хрватска, Галерија на Академијата на жениите на град Загреб, 22.05.-03.06. 1986
- Каспровилари**, Италија, Галерија Чирколо Читадино, 25.03.-06.04. 1986
- Телесе, Италија, Галерија на Модерната уметност
- 1987 **Ренде**, Косенца, Италија, Изложбен салон на музејот Чивико, 10 - 22.03. 1987
- Роцере**, Косенца, Италија, Изложбен салон на хителото С. Агостино 24 - 30.03. 1987
- Сараџена**, Каспровилари, Италија, Изложбен салон на модерна уметност, 05.-11. 04. 1987
- Скопје**, Јубилејна изложба 30 години ликовно творештво, Изложбен салон на Центарот за култура и информацији, 04-18. 05. 1987
- 1988 **Франкфурт на Мајна**, Германија, Изложбен салон на Градскиот музеј, 07.11.- 07.12. 1988
- 1989 **Нириберг**, Германија, Изложбен салон на галеријата ГУДЕР, 12-31 05. 1989
- Дизелдорф**, Германија, Галерија на Јуѓословенскиот културен центар, 06 - 20 10.1989
- 1991 **Скопје**, Изложба на тема: Воскресение, Изложбен салон на Културно-информативниот центар Скопје, 04-18. 04. 1991
- 1998 **Скопје**, Јубилејно - монографска изложба, Музеј на град Скопје, мај 1998
- ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ:**
- 1966 **Скопје**, Есенска изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, 27.11 - 15.12 1966
- 1967 **Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, 29.11 - 24.12 1967
- Скопје**, Изложба на Македонски акварел, Центар за култура и информацији - Скопје
- 1968 **Скопје**, Изложба, Ликовна поетска вечер, Центар за култура и информацији - Скопје, 08.10. 1968
- Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка
- 1987 **Sarazena - Castrovilari** (Italy), Salon of the Modern Art, 05 - 11.04.1987
- Skopje**, (30 Years of Artistic Career), Salon at the Center of Culture and Information, 04 - 18.05.1987
- 1988 **Frankfurt am Main** (Germany), Salon at the City Museum, 07.11 - 07.12.1988
- 1989 **Nürnberg** (Germany), GUDDER Gallery, 12 - 31.05.1989
- Düsseldorf** (Germany), Gallery of the Yugoslavian Cultural Center, 06 - 20.10.1989
- 1991 **Skopje** (exh. Resurrection), Salon at the Center of Culture and Information, 04 - 18.04.1991
- 1998 **Skopje**, Anniversary - Monograph exhibition, Museum of the City of Skopje, May 1998

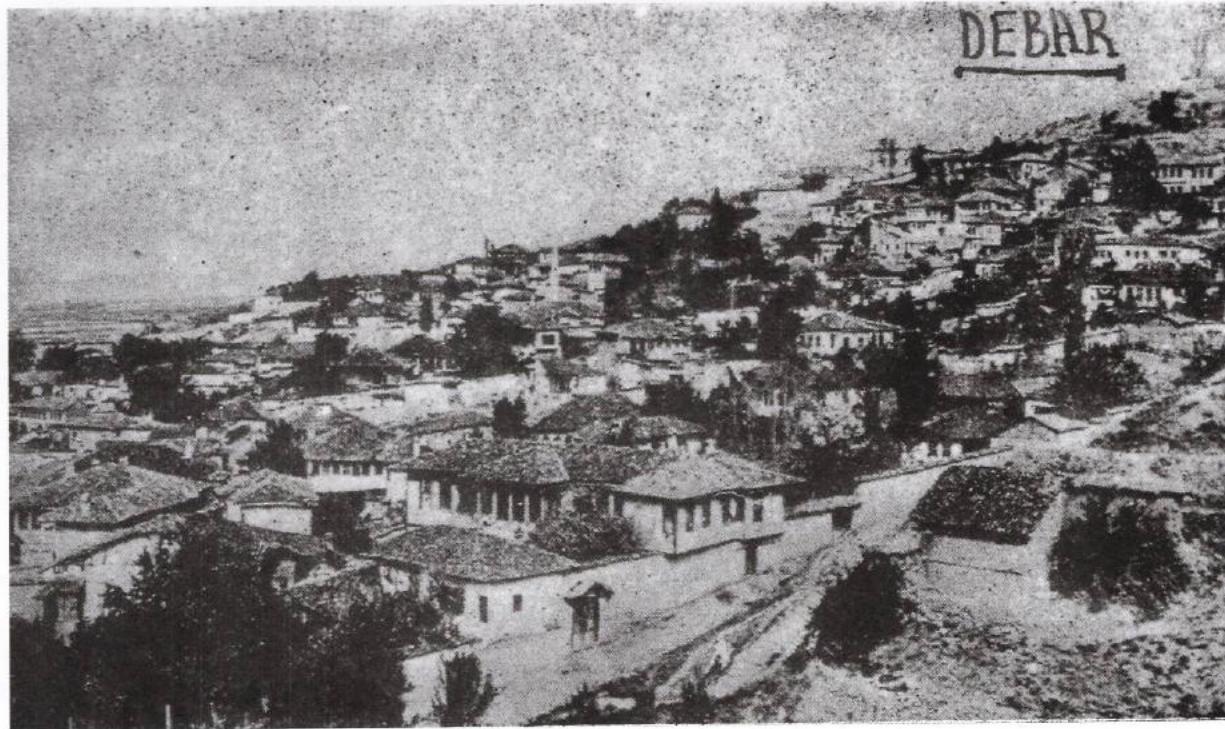
GROUP EXHIBITIONS

- 1966 **Skopje**, Autumn Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, 27.11 - 15.12. 1966
- 1967 **Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, 29.11 - 24.12.1967
- Skopje**, Macedonian Water Colors Exhibition, Center of Culture and Information - Skopje
- 1968 **Skopje**, Fine Arts and Poetry Evening, Center of Culture and Information - Skopje, 08.10.1968
- Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, 29.11 - 12.12.1968
- 1969 **Ferrara** (Italy), Macedonian Contemporary Art, Chiesa di S. Romano, 05 - 20.07.1969
- Skopje**, Drawings, Gouaches, Water Colors, Museum of Contemporary Art, 12 - 26.11.1969
- Skopje**, Verses, Color, Tones, Center of Culture and Information, 10 - 20.11.1969
- Skopje**, 25th Anniversary of the Antifascist Assembly of the National Liberation of Macedonia, Art Gallery, 27.11 - 22.12.1969
- 1969 **Strumica**, National Liberation Struggle in the Works of Yugoslavian Fine Artists, Workers University
- 1970 **Toronto** (Canada), Yugoslavian Artists
- Skopje**, My Favorite Work, Art Gallery, 08 - 28.02.1970
- Skopje**, Autumn Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, 1970
- 1971 **Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1971
- Skopje**, Flowers, Center of Culture and Information, 1971
- Gostivar**, Bigorski Meetings, Salon at the Cultural Center

- галерија, 29.11 - 12.12.1968
- 1969 Ферара (Италија), Македонска современа уметност, Chiesa di s. Romano, 05 - 20.07. 1969**
- Скопје, Цртежи, гравири, акварели, Музеј на Современата уметност, 12-26. 11 1969**
- Скопје, Стихови, боја, панови, Центар за култура и информацији, 10-20. 11 1969**
- Скопје, 25 години АСНОМ, Уметничка галерија, Струмица, НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија, Работнички универзитет**
- 1970 Торонто, Канада, Југословенски уметници**
- Скопје, Моето најсакано дело, Уметничка галерија, 8-28. 02. 1970**
- Скопје, Есенска изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, 1970**
- 1971 Скопје, ДЛУМ 71, Уметничка галерија, 11u12, 1971**
- Скопје, Тематска изложба Цвеќе, Центар за култура и информацији, 1971**
- Гостивар, Билборски средби, Изложбен салон на Домот на култура**
- 1972 Скопје, Изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија**
- 1973 Минхен, Изложба на Југословенски уметници**
- Скопје, Изложба на дела од колекцијата на Кумановската галерија**
- 1974 Скопје, 30 години ДЛУМ, Уметничка галерија**
- Скопје, Жената како инспирација во ликовното творештво на македонскиите уметници, Дом на ЈНА, 14-27. 12. 1974**
- 1975 Тијепград, Современи македонски уметници, Фоје на Црногорскиот театар, 19-26. 10. 1975**
- Скопје, ДЛУМ 75, 11u12. 1975**
- Куманово, Изложба на дела од ДЛУК, Уметничка галерија**
- Скопје, Изложба на уметници од збиратимени ѕрадови, Центар за култура и информации**
- 1976 Зајреб, Современа македонска уметност, Салон Форум, 14-24. 05 1976**
- Скопје, ДЛУМ 76, Уметничка галерија, 11u12**
- Куманово, Изложба на дела од ДЛУК, Уметничка галерија**
- Скопје, 30 години на ДЛУМ**
- Штип, Изложба на дела од ДЛУК, Работнички универзитет**
- Струмица, Изложба на дела од ДЛУК, Работнички универзитет**
- 1972 Skopje, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery**
- 1973 München (Germany), Yugoslavian Artists' Exhibition Skopje, Exhibition of the Kumanovo Gallery Collection**
- 1974 Skopje, 30th Anniversary of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, Autumn 1974**
- Skopje, The Woman as an Inspiration in the Works of the Macedonian Artists, JNA Center, 14 - 27.12.1974**
- 1975 Titograd (FR Yugoslavia), Macedonian Contemporary Artists, Lobby of the Montenegro Theater; 19 - 26.10.1975**
- Skopje, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1975**
- Kumanovo, Annual Exhibition of the Association of Fine Artists of Kumanovo, Art Gallery**
- Skopje, Artists from Twin Towns, Center of Culture and Information**
- 1976 Zagreb (Croatia), Macedonian Contemporary Art, Salon Forum, 14 - 24.05.1976**
- Skopje, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1976**
- Kumanovo, Annual Exhibition of the Association of Fine Artists of Kumanovo, Art Gallery**
- Skopje, 30th Anniversary Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists**
- Stip, Exhibition of the Association of Fine Artists of Kumanovo, Workers University**
- Strumica, Exhibition of the Association of Fine Artists of Kumanovo, Workers University**
- 1977 Skopje, From the Collection of the Bitola Art Gallery, Center of Culture and Information - Skopje, 18 - 26.01.1977**
- Skopje, XXXII Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Museum of Contemporary Art, 04.11-04.12.1977**
- 1978 Skopje, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Museum of Contemporary Art, 01.11-25.12.1978**
- Skopje, Macedonian Contemporary Art Exhibition**
- 1979 Skopje, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Museum of Contemporary Art, 20.10-05.11.1979**
- Dojran, Theme Exhibition - The Flowers in the works of Macedonian Artists**
- Karlovac (Croatia), First Biennial Exhibition of the Yugoslavian Water Colors**
- Zadar and Vinkovci (Croatia), First Biennial Exhibition of the Yugoslavian Water Colors**
- Cacak, (FR Yugoslavia), First Biennial Exhibition of the**

- 1977 **Скопје**, Изложба од колекцијата на уметничката галерија од Битола, Центар за култура и информации Скопје, 18 - 26.01. 1977
- Скопје**, XXXII Изложба на ДЛУМ, МСУ, 04.11 - 04.12.
- 1978 **Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Музеј на современа уметност 01.11 - 25.12. 1978
- Скопје**, Изложба - Современа македонска уметност
- 1979 **Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Музеј на современа уметност 20.10. - 05.11. 1979
- Дојран**, Тематска изложба Цвеќето во ликовното творештво на македонскиоте уметници
- Карловци**, Изложба на I Биенале на југословенскиот акварел
- Задар, Чачак и Винковци**, Изложба на I-то Биенале на југословенскиот акварел
- Скопје**, Изложба " Скопје во делата македонскиите уметници "
- Битола**, Изложба на сликари од македонски брадови
- 1980 **Скопје**, ДЛУМ 35 години Музеј на современата уметност, 26.11. - 15.12.1980
- 1981 **Карловцац**, II-то Биенале на југословенскиот акварел
Осјек, Задар, Карловцац, Изложба на виторија Биенале на југословенскиот акварел
- Скопје**, 36. годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, 11и12, 1981
- 1982 **Скопје**, Изложба на ДЛУМ, 11и12, 1982
- 1983 **Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ 82, Уметничка галерија 11и12 1983
- 1984 **Скопје**, Македонско минијатурно сликарство, Центар за култура и информации, Продажен ликовен салон 84, 15-29. 02. 1984
- Скопје**, Жената инспирација во ликовното творештво, Центар за култура и информации, 12.11.-02.12. 1984
- Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, 11и12. 1984
- 1985 **Скопје**, 40 години ДЛУМ, Уметничка галерија, 11 и 12
- 1985-86 **Скопје**, Биенале на Македонскиот современ акварел, Салон на Центар за култура и информации, 14-30. 11.
- 1986 **Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар за култура и информации, 25. 12. 1986-10. 01. 1987
- Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија 11и12. 1986
- Аранђеловац**, Смотра на Југословенската уметност Мермер и звуци, Изложбен павилјон "Књаз Милош"
- Yugoslavian Water Colors*
- 1979 **Skopje**, Theme Exhibition - Skopje in the Works of Macedonian Artists
- Bitola*, Exhibition - Painters from the Macedonian Cities
- 1980 **Skopje**, 35th Anniversary Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Museum of Contemporary Art, 26.11-15.12.1980
- 1981 **Karlovac (Croatia)**, Second Biennial Exhibition of the Yugoslavian Water Colors
- Osijek, Zadar, Karlovac (Croatia)*, Second Biennial Exhibition of the Yugoslav Water Colors
- Skopje**, XXXVI Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December
- 1982 **Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, November - December 1982
- 1983 **Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1983
- 1984 **Skopje**, Macedonian Miniature Painting, Center of Culture and Information, Commercial Salon of Fine Arts 84, 15 - 29.02.1984
- Skopje**, The Woman as an Inspiration in the Art Works, Center of Culture and Information, 12.11 - 02.12.1984
- Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1984
- 1985 **Skopje**, 40th Anniversary Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December
- 1985-86 **Skopje**, Biennial Exhibition of the Macedonian Contemporary Water Colors, Center of Culture and Information, 14 - 30.11.1986
- 1986 **Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and Information, 25.12.1986-10.01.1987
- Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1986
- Arandjelovac (FR Yugoslavia)**, Yugoslavian Artists' Lineup "Marble and Sounds", Exhibition Pavilion "Kniaz Milos"
- 1987 **Novi Sad**, Yugoslavian Artists' Lineup, Spektar Gallery
- 1988 **Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and Information, 24.12.1988 - 06.01.1989
- Skopje**, Macedonian Fine Art, 1948-1988, Art Gallery, November - December 1988,
- Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1988
- 1989 **Skopje**, Annual Exhibition of the Macedonian Association of Fine Artists, Art Gallery, November - December 1989
- Skopje**, Sixth Exhibition of Small Scale Paintings, Center of Culture and Information, 26.12.1989 - 10.01.1990

- 1986 **Приштина**, Смотра на Југословенската уметност,
Музеј на 15-те зимски Олимпийски игри
- 1987 **Нови Сад**, Смотра на Југословенската уметност,
Галерија "Ситекшар"
- Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка
галерија, 11u12. 1987
- 1988 **Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации, 24.12. 1988-06. 01. 1989
- Скопје**, Македонска ликовна уметност, Уметничка
галерија, 11-12, 1988, 1948-1988
- Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка
галерија 11u12. 1988
- 1989 **Скопје**, Годишна изложба на ДЛУМ, Уметничка
галерија, 11u12. 1989
- Скопје**, 6 изложба Сликарство мал формат, Центар
за култура и информации, 26. 12. 1989-10. 01. 1990
- 1990 **Скопје**, Сликарство мал формат, Галерија ГЛАМ
13.11 - 01.12. 1990
- Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 25.12.1990-10. 01. 1991
- 1991 **Скопје**, 8 изложба, Сликарство мал формат, Салон на
Центар за култура и информации, 24.12.1991- 10. 01.
- 1992 **Софija** (Бугарија), Национален музеј, Земјата и
народот, мај, 1992
- Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 24.12.1992-10. 01. 1993
- 1993 **Скопје**, Штип и Куманово, 24 Графичка изложба на
ДЛУМ, 12-29. 05. 1993
- Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 28.12.1993-18. 01. 1994
- 1994 **Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 26.12.1994-10. 01. 1995
- 1995 **Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 26.12.1995-10. 01. 1996
- 1996 **Скопје**, Сликарство мал формат, Салон на Центар
за култура и информации 27.12.1996-10. 01. 1997
- 1997 **Скопје**, 50 години ДЛУМ, Уметничка галерија
- 1990 **Skopje**, Small Scale Paintings, Glam Gallery, 13.11 - 01.12.1990
Skopje, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 25.12.1990 - 10.01.1991
- 1991 **Skopje**, Eighth Exhibition of Small Scale Paintings, Center of
Culture and Information, 24.12.1991 - 10.01.1992
- 1992 **Sofia** (Bulgaria), National Museum, The Land and the People,
May 1992
- Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 24.12.1992 - 10.01.1993
- 1993 **Skopje**, Stip and Kumanovo, 24th Graphic Arts Exhibition of
the Macedonian Association of Fine Artists, 12 - 29.05.1993
Skopje, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 28.12.1993 - 18.01.1994
- 1994 **Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 26.12.1994 - 10.01.1995
- 1995 **Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 26.12.1995 - 10.01.1996
- 1996 **Skopje**, Small Scale Paintings, Center of Culture and
Information, 27.12.1996 - 10.01.1997
- 1997 **Skopje**, 50th Anniversary Exhibition of the Macedonian
Association of Fine Artists, Art Gallery

Дебар, староиот дел меѓу двете војни, родното место на Теофил Шулајковски
Од десната страна во Дебар, од лево на десно: браћучедот Илија Христовски, Теофил и браћот Станое
Шулајковски

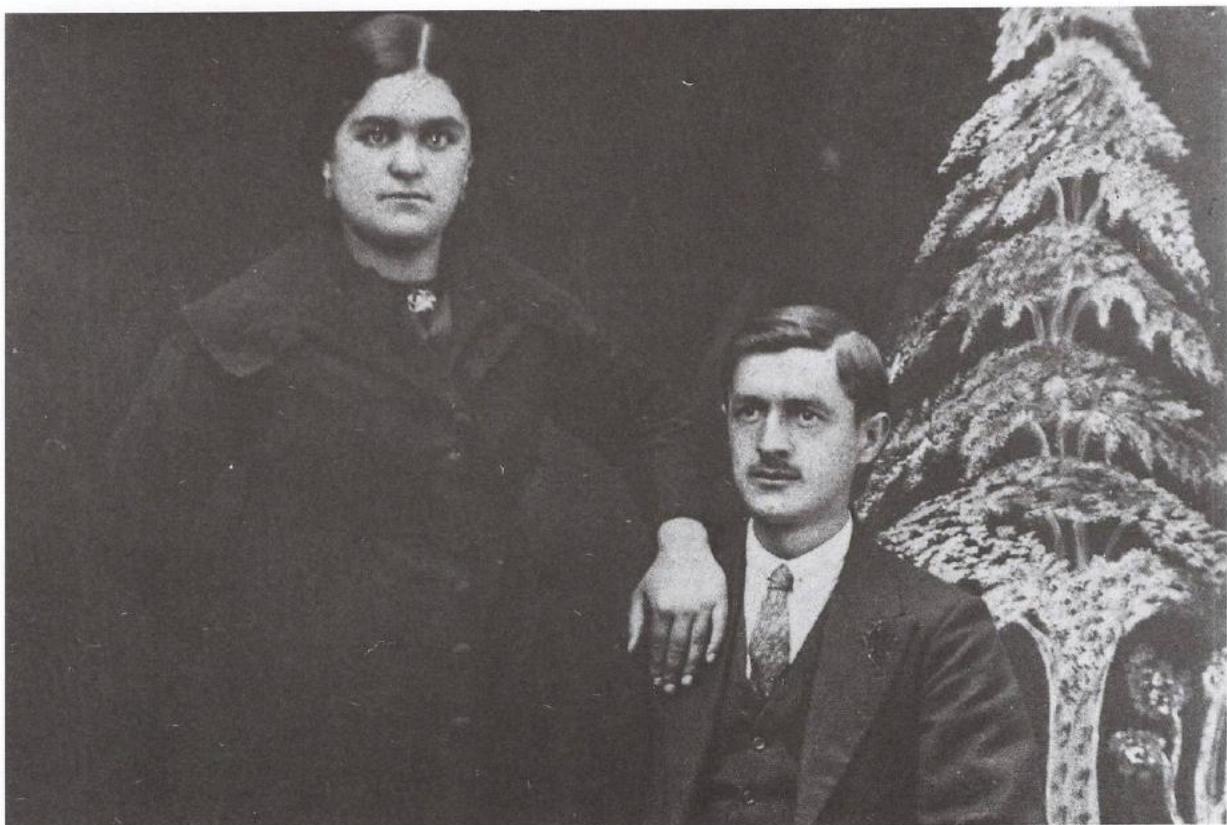

1954, ученици од училиштето за Применета уметност на екскурзија во Венеција. Во вториот ред, од десно на лево е Теофил Шулајковски

Од лево на десно: Емил, Марија, Тони и Теофил со внуокот Тео Шулајковски

Слп. 90

Дедо Теофил и баба Ефка

Татко Вело и мајка Нада Шулајковски

Слп. 91

Семејство Шулајковски:

од лево на десно:

Тони, Дијана, Мирјана, Марио, Виолета и Емил
седај: Надица и Теофил со внуком Тео

БИБЛИОГРАФИЈА:

K.A.

Права ликовна изложба во Дебар
Нова Македонија, 07.09.1957

T. АП.

Ликовна изложба во Тетово,
Нова Македонија, 1958

K. АЛАЈБЕГУ

Ликовна изложба во Гостивар
Нова Македонија, 1959

A. П.

Права заедничка изложба на Шулајковски и Сековски
Нова Македонија, 1959

P.

Белград гарнizon 4 Јули, 04. 07. 1961

ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ

рецензија по повод самостојната изложба на акварели во Центарот за култура

Нова Македонија, 3. 03. 1966

КИРИЛ БУЛУКЛИЕВ

рецензија по повод самостојната изложба на акварели на Т. Шулајковски,
Радио Скопје, I програма, 10.03. 1967

P.

Теофил Шулајковски излага во Битола
Битолски весник, 17.05.1967

T. III.

Шулајковски излага во Битола
Вечер, 18.05.1967

МЕНДЕ ИВАНОВСКИ

ликовен осврт по повод самостојната изложба на Т. Шулајковски во уметничката галерија-Битола,
Битолски весник, 1967

Др. ДУШКО КОНСТАНТИНОВ

рецензија по повод самостојната изложба во Уметничката галерија-Битола, Студентски збор, 1967

Г.Ч.

Изложба акварела
Вечерње новости, 30.05.1967

Др. ДУШКО КОНСТАНТИНОВ

Пејзажот во бои и тонови

Студентски збор, 05.06.1967

Љ. Б.

Теофил Шулајковски излага во Охрид
Нова Македонија, 04.07.1967

T. III.

Шулајковски поканет во Берлин
Вечер, 29. 08. 1967

ЛИЛЈАНА ПОПОВИЌ

текст од предговорот за македонскиот акварел, 13-28. 11. 1967

ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ

Македонскиот акварел

Нова Македонија, 19.11.1967

СИМОН ШЕМОВ

Акварелот на Паидилов и Спасов

Вечер, 19.11.1967

Д. МАНОЛЕВА

Современи лирски тенденции - десет македонски уметници излагаат акварели

Студентски збор, 27.11.1967

Др. КОСТА БАЛАБАНОВ

Темелите на акварелот се длабоки
Студентски збор, 27.11.1967

АЛ. ПОПОВСКИ

Постојана продажна ликовна галерија
Вечер, 21.02.1968

О.СП.

Продажната галерија токму на време
Нова Македонија, 25.02.1968

ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ

Продажба на уметничко дело
Нова Македонија, 03.03.1968

P.

Изложба на Тофе Шулајковски
Нова Македонија, 10.05.1968

O. СП.

Акварелот е моја преокупација
Нова Македонија, 10.05.1968

P.

Изложба на акварели на Теофил Шулајковски во Домот на ЈНА, 1969

T. III.

Јубилеј на Шулајковски
Вечер, 20.10.1970

O.СП.

Изложба на Шулајковски во Струмица
Нова Македонија, 20.10.1970

T. III.

Ме интересира пејзажот
Нова Македонија, 09.12.1970

P.

И кад сликари ратују страда мир
Ослобођење, 11.12.1970

T. III.

35 акварели од Шулајковски
Вечер, 31.03.1971

E.K.

Светот на Радика инспирација на уметникот
Нова Македонија, 31.03.1971

СЛАВКО ЈАНЕВСКИ

текст за предговорот во каталогот за самостојната изложба на акварели во Центарот за култура, Скопје, 02-14. 04. 1971

ТАШКО ШИРИЛОВ

Самостојна изложба на Шулајковски во Белград
Вечер, 11.01.1972

ДИМИТАР МИТРЕВ

текст од предговорот на каталогот за самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи-Белград, 15-31.01.1972

СИНИША ПАУНОВИЌ

текст од отворањето на самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи-Белград, 15-31.01.1972

M.Ц.

Акварели Шулајковског, Политика, 18.01.1972

J.З.

Акварели из Македоније
Новости, 19.01.1972

Р.КУЗ.

Самостојна изложба на Теофил Шулајковски во Белград
Нова Македонија, 19.01.1972

ПАВЛЕ ВАСИЌ

- Акварели Т. Шулајковског,
Политика, 05.02.1972
- Проф.Др. ПАВЛЕ ВАСИЋ**
рецензија, по повод самостојната изложба на акварели во Клубот на Сојузниот секретаријат за надворешни работи, Политика, 05.02.1972,
- Белград
- М.ПЕТРОВСКИ**
Изложба на акварели Топло поднебје
Наш Весник, Куманово 06.10.1972
- Г.М.**
Изложба на Шулајковски во Куманово
Нова Македонија, 06.10.1972
- ЖИВКО ВАСИЛЕВСКИ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Куманово 6-21. 10. 1972
- Т.ШИРИЛОВ**
По изложбата на Теофил Шулајковски во Белград, Синфронија на бои и светлина
Вечер, 22.01.1973
- Проф. ВАНГЕЛ КОЦОМАН**
текст од каталогот за самостојната изложба на акварели на тема цвеќе, во Домот на ЈНА, Скопје, 28.02.1973
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Акварелите на Теофил Шулајковски
Вечер, 02.03.1973
- Н. МИТРЕВСКА**
Акварелот предизвикува
Нова Македонија, 08.03.1973
- Т.Ш.**
Изложба на Шулајковски во Охрид
Вечер, 22.07.1973
- Проф. ДИМЧЕ КОЦО**
текст за предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на културата-Охрид, 20-30.08. 1973
- P.**
Самостојна изложба на Теофил Шулајковски во Нови Сад, Вечер, 01.12.1973
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Спектар од ликовни насочености-кон Јубилејната изложба 30години ДЛУМ
Нова Македонија, 06.12.1974
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Вреден потфат , Нова Македонија, 12.12.1974
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Близка тематска инспирација
кон изложбата Жената како инспирација на уметникот, Нова Македонија, 21.12.1974
- P.**
Заеднички дела на Коцоман, Драколовски и Шулајковски, Нова Македонија, 21.09.1975
- B.T.**
Мозаик од природен камен и зграфито флора, заеднички дела на Коцоман, Драколовски и Шулајковски, Нова Македонија, 21.11.1975
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Благодарноста на македонскиот камен
Вечер, 27.12.1975
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Заеднички напори
Нова Македонија, 04.07.1976
- M.M.**
Голема и потребна изложба
- Нова Македонија, 04.07.1976
- P.**
Акварели на Шулајковски
Нова Македонија, 03.04.1977
- P.**
Изложба на Шулајковски
Вечер, 05.04.1977
- P.**
Вечерње новости,
Београд, 05.04.1977
- B.B.**
Доследно негуван акварел
Нова Македонија, 15.04.1977
- P.**
Врачески наградите 13 Ноември
Вечер, 13.11.1977
- М.МЕХАНИЦКИ**
Лирска понесеност од македонскот пејзаж
Нова Македонија
- ТОМЕ МОМИРОВСКИ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Центарот за култура , Скопје, 04- 20.04. 1977
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
критички осврт кон изложбата на акварели во Центарот за култура и информации
Нова Македонија, 15. 04. 1977
- P.**
Врачески наградите 13 Ноември
Вечер, 13.11.1977
- БОРИСЛАВ НАУМОВСКИ**
текст од отворањето на изложбата на акварели во Центарот за култура и информации, Скопје, 02.-20. 04. 1978
- P.**
Пастели од Теофил Шулајковски
Вечер, 17.05.1978
- МИТКО ЂОРНАКОВ**
текст од отворањето на самостојната изложба на пастели во Домот на ЈНА, Скопје, 18.05.1978
- ВИКТОРИЈА ВАСЕВА-ДИМЕСКА**
ликовен осврт кон изложбата на пастели во Домот на ЈНА, Скопје, емитуван преку Радио-Скопје, 26.05.1978
- ЈОВАН КОТЕВСКИ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба на пастели во Домот на ЈНА, Скопје, 18-28.05.1978
- Т.Ш.**
Приврзаност кон пејзажот
Вечер, 1978
- P.**
Врачески наградите 13 Ноември
Вечер, 1979
- P.**
Акварелот на Шулајковски во Апатин и Карловац
Вечер, 19.05.1979
- СОЈА АБАЦИЕВА-ДИМИТРОВА**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на културата-Свети Николе, 25.05.-05.06.1979
- P.**
Во Свети Николе излага Тофе Шулајковски
Нова Македонија, 25.05.1979
- P.**
Изложба на откупени дела

- Вечер, 06.03.1980
M.K.
Уметниците не сакаат изложбени салони
Нова Македонија, 23.03.1980
P.
Изложба на Теофил Шулајковски
Нова Македонија, 20.06.1980
P.
Денес во Домот на културата во Ресен Акварели од Теофил Шулајковски
Вечер, 20.06.1980
T.III.
Творби од македонски сликари во Офенбах
Вечер, 1980
R.
FRANFFURTER ALLGEMEINE
Zeitung for Deutschland, 14.10.1980 Nr.239
ERHST BUCK
критички осврт за изложбата во Градскиот музеј во Офенбах на Мајна, Offenbach-Post, 16.10.1980
R.
FRANFFURTER RUNDCHAU
Френтаг, 17.10.1980
R.
Izložba makedonskog slikarstva
Vjesnik, 14.11.1980, Zagreb-Frankfurt
B.A.
У градском музеју Офенбаха изложило своје радове пет македонских сликара
Ослобођење, 19.11.1980
P.
Акварелот на Шулајковски во Белград
Вечер, 20.11.1980
ЉУПКА ДАМЈАНОВСКА
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Домот на културата Иљо Антески Смок-Тетово, 22.11.-03.12. 1980
KОСТА ПОПОВСКИ
Трајна инспирација
Вечер, 06.12.1980
HANAVER ANZEIGER
ликовен осврт за изложбата во Градскиот музеј Ханав, 12.01.1981
NEUNE PRESE MAIN - KINZI-ZEITUNG
Најава за изложбата организирана во Градскиот музеј во ХАНАУ, 14.01.1981, Германија
FRANKFURTER RUNDSHAU
Ausstellung über makedonien, ein land,das nur noch als Nation ehstier
Најава за изложбата во градскиот музеј ХАНАУ, 17.01.1981
К.П.
Во родното место на Грим, Вечер, 26.01.1981
OFFENBACH POST
Die letzte chance: Kuns aus macedonien Hanau, 31.01.-01.02.1981
К.ПОПОВСКИ
Поход, Вечер, 24.02.1981
OFFENBACH (HANAU) Gelnhausen
Makedonische zeitung berichtet über Offenbacher ausstellung Main echo, 02.04.1981
О.СПИРКОВСКА
Пејзажот како инспирација
Нова Македонија, 29.07.1981
P.
Изложба на Теофил Шулајковски во Охрид
Вечер, 09.07.1981
P.
Изложба на Теофил Шулајковски во Охрид
Вечер, 10.07.1981
P.
Охридски бранувача, Вечер, 11.07.1981
КОСТА ПОПОВСКИ
Акварел, Вечер, 01.08.1981
R.
Poco skopski kulturni mozaik u Zagrebu
Vjesnik, 21.09.1981
P.
Шулајковски во Тетово
Нова Македонија, 21.11.1981
С.ЃУРОВСКА
Без селекција по отворањето на ликовниот продажен салон во Скопје
Нова Македонија, 06.01.1982
P.
Изложба на Теофил Шулајковски во Земун
Нова Македонија, 05.02.1982
Т.ШИРИЛОВ
Акварели со македонски пејзаж
Вечер, 09.02.1982
P.
Изложба слика Теофила Шулајковског
МБСО, Земун, бр.166, Земун, 28.02.1982, стр.16
С.ЃУРОВСКА
По аукцијата на ликовните дела во Скопје како заинтересирана публика
Нова Македонија, 05.03.1982
P.
Ликовни дела-мамка за колекционерите
Вечер, 06.03.1982
КОСТА ПОПОВСКИ
Поискусни,
Вечер, 06.03.1982
В.Г.
Изложба на Теофил Шулајковски во Народниот музеј во Крагуевац, 08.03.1982
М.КАНДИЌ
Раскошни македонски пејзажи
Светлост-Крагуевац, 11.03.1982
Т.ШИРИЛОВ
Акварели со насмевка од Пена, Теофил Шулајковски ја одбележува 25 годишнината од своето богато ликовно творештво
Вечер, 07.09.1982
С.Г.
Јубилејна изложба на Теофил Шулајковски во
Дебар
Нова Македонија, 08.09.1982
ВАНЧО КАРАНФИЛОВ
Разговор со повод, Теофил Шулајковски
Поезијата во сликарството!
Дваесет и пет годишнината од творештвото на акварелистот Теофил Шулајковски -Тофе, ја одбележа со самостојна изложба во родниот Дебар
Еcran, 24.09.1982, стр.37-38
ЗВОНКО СТОЈАНОВИЌ
текст од предговорот во каталогот за изложбата акварели-пастели,
Охрид, 27 - 30.09.1982
P.
Изложба на Теофил Шулајковски во Холандија и Шведска

- Нова Македонија, 23.12.1982**
- P.**
Акварели од Теофил Шулајковски во Амстердам
Вечер, 23.12.1982
- P.**
Единаесетти печалбарски средби
Вечер, 12-13.01.1983
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Продажна изложба
Вечер, 12.02.1984
- P.**
Димитар Пандилов за Шулајковски
Вечер, 16.02.1984
- P.**
Изложба на македонско минијатурно сликарство во Македонија,
16.02.1984
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Минијатури и концерти
Вечер, 23.02.1984
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Поттик
Вечер, 28.02.1984
- P.P.T.**
Шулајковски излага во Параќин
Вечер, 12.04.1984
- М.Д.**
Акварели Теофила Шулајковског, лирика македонског пејзажа
14 дана, Параћин, 25.04.1984
- P.**
Акварели на Теофил Шулајковски
Вечер, 26.04.1984
- БЛАГОЈ СТОИЧКОВСКИ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната излажба акварели-
пастели во Културниот дом Делчево, мај-јуни, 1984
- B.K.**
Мала ликовна галерија
Акварелите на Теофил Шулајковски, Екран, 01.06.1984, стр.2-39
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Рационален пристап
Нова Македонија, 02.06.1984
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Пресни акварели
Вечер, 06.06.1984
- Ц.П.**
Изложба Современ македонски акварел
Вечер, 15.11.1984
- ЗЛАТКО ТЕОДОСИЕВСКИ**
Зародиш на новиот концепт
Нова Македонија, 24.11.1984
- P.**
Лауреати на наградите на ДЛУМ, 1984
Вечер, 04.12.1984
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Вреднување
Вечер, 05.12.1984
- P.**
Доделени повеќе награди на Годишната изложба на ДЛУМ
Нова Македонија, 05.12.1984
- В. ВЕЛИЧКОВСКИ**
Македонски современ акварел, текст од каталогот за изложбата
Современ македонски акварел, 22.12.1984
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Во Италија
Вечер, 22.12.1984
- С.Г.**
Акварели на Теофил Шулајковски
Нова Македонија 1984
- T.ИII.**
Акварели од Теофил Шулајковски
Вечер, 1984
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Сребрен јубилеј
Вечер, 28.03.1985
- T.ИII.**
Шулајковски излага во Италија
Вечер, 03.05.1985
- B.K.**
Изложба на Теофил Шулајковски
Нова Македонија, 07.05.1985
- Т.ШИРИЛОВ**
Македонски пејзажи за Италијанците
Вечер, 31.05.1985
- В.САЗДОВА**
Натпревар за една слика
Вечер, 09.10.1985
- С.ЃУРОВСКА**
Беше аукција
Нова Македонија, 09.10.1985
- ДРАГОЉУБ БОГОЕВИЌ**
Од реализам до хиперреализам,
(од колекцијата на МСУ - Скопје), предговор во
каталогот, Скопје, јуни - октомври, 1985
- P.**
Јубилеј на Теофил Шулајковски
Вечер, 28.12.1985
- ЖИВКО ВАСИЛЕВСКИ**
Ликовни Беседи,
Македонска книга, Огледало, Скопје, 1986
- P.**
Акварели на Шулајковски во Кастроилари-Италија, Вечер,
20.03.1986
- B.K.**
Творби од Шулајковски во Кастроилари
Нова Македонија, 21.03.1986
- КОСТА ПОПОВСКИ**
Кантар
Вечер, 26.04.1986
- P.**
Шулајковски излага во Загреб
Вечер, 20.05.1986
- С.Г.**
Самостојна изложба на Шулајковски
Нова Македонија, 22.05.1986
- P.**
Шулајковски излага во Италија
Вечер, 10.07.1986
- P.**
Изложба на Теофил Шулајковски во Италија
Нова Македонија, 11.07.1986
- В.С.**
На Југословенската ликовна смотра во Аранѓеловац Теофил
Шулајковски-претставник од Македонија, Вечер, 19.09.1986

- P.**
Зрењанин - Современ македонски акварел
Нова Македонија, 24.10.1986
- ВЛАДО БУЗАНЧИК**
текст од предговорот на каталогот Смотра на Југословенската уметност, Мермер и звуци - Аранѓевец, 1986
- P.**
Доделени наградите за акварел
Вечер, 15.11.1986
- ЗЛАТКО ТЕОДОСИЕВСКИ**
Квелитетен почеток
Нова Македонија, 23.11.1986
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Скромно биенале
Вечер, 25.11.1986
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Вангел Коцоман, монографија
Македонска Книга, Скопје 1987
- B.C.**
Шулајковски во Италија
Вечер, 01.04.1987
- С.Г.**
Ренде-Косенца-Италија, Акварели на Теофил Шулајковски
Нова Македонија, 01.04.1987
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба во Центарот за култура и информации - Скопје, 04 - 18.05.1987
- В. САЗДОВА**
Акварелот, изblick во миг
Вечер, 06.05.1987
- С.Г.**
Акварелите на Теофил Шулајковски
Нова Македонија, 07.05.1987
- ЗЛАТКО ТЕОДОСИЕВСКИ**
Дострели на акварелот, кон изложбата на Теофил Шулајковски, Културен живот, бр.5 - 6 стр. 42 мај - јуни 1987
- СОФИЈА ЃУРОВСКА**
Разговор со повод: Теофил Шулајковски
Уметност без насиљство,
Нова Македонија, 09.05.1987
- ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ**
Раскошен акварел
Вечер, 28.05.1987
- СТОЈАН ПЕТКОВСКИ**
Интервју: Природата е неисцрпна творечка рамница, Трудбеник, 29.05.1987
- B.C.**
Теофил Шулајковски излага во Франкфурт
Вечер, 08.11.1988
- P.**
Македонска ликовна уметност во Уметничката галерија Скопје 1948-1988
Каталог, 27.11.1988
- С.Г.**
Нирнберг, Изложба на Теофил Шулајковски
Нова Македонија 16.05.1989
- B.C.**
Во Нирнберг (СР. Германија) Акварели на Шулајковски
Вечер 17.05.1989
- M.A.X.**
Шулајковски излага во СР Германија
- Вечер, 10.10.1989
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Пропуштена можност, кон изложбата сликарство мал формат во Центарот за култура и информации во Скопје
Нова Македонија, 06.01.1990
- P.**
Изложба на Шулајковски во Дизелдорф
Нова Македонија, 05.06.1990
- P.**
Излагаат 12 Македонски сликари во галеријата "ГЛАМ" во Скопје
Нова Македонија 12.12.1990
- ЃЕОРЃИ СТАРДЕЛОВ**
текст од предговорот во каталогот за самостојната изложба "Воскресение" во Културно Информативниот Центар-Скопје, 04.-18.04. 1991
- В. ВЕЛИЧКОВСКИ**
Мајстор на акварелот, Нашиоте уметници во светот: Теофил Шулајковски
Нова Македонија, Скопје, 02.02.1991
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Дела со атмосфера
Нова Македонија, Скопје, 10.04.1991
- КАЛИН НИКОЛОВ**
Живописта и другите жанрове като част од живота
Вечерни новини, Софија, 26.05.1992
- С.Г.**
Графичка изложба на ДЛУМ
Нова Македонија, 13.05.1993
- Л.М.**
Уметноста во "Служба на здравјето"
Нова Македонија, 08.09.1993
- P.H.**
Во "Стоматолошка Галерија" и Шулајковски
Вечер 08.09.1993
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Волја за моќ
Нова Македонија, 29.09.1993
- ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ**
Копнеж по Бога, религиите и религиските аспекти, духовната култура на почвата на Република Македонија,
МАНУ, Скопје, 1996

КАТАЛОГ

1. **МАРКОВИ КУЛИ**, 1957
акварел, 46 x 60
2. **КОМПОЗИЦИЈА**, 1962
акварел, 79,5 x 50
3. **СКОПСКИ ЧАРДАК**, 1967
акварел, 34,5 x 49
4. **МАЈКА СО ДЕТЕ**, 1967
акварел, 34,5 x 49
5. **ОХРИДСКИ ЗАПИСИ**, 1972
акварел, 40 x 56
6. **ОВЧЕПОЛСКИ ПРЕДЕЛ**, 1972
акварел, 33 x 46
7. **РАДИЧКИ ЗАПИСИ**, 1980
акварел, 43,5 x 61
8. **НЕМИРНИ ТРСКИ**, 1982
акварел, 44,5 x 62,5
9. **ОРИЗОВИ ПОЛИЊА**, 1983
акварел, 63 x 45
10. **ДВИЖЕЊЕ НА ФОРМИТЕ**, 1984
акварел, 45 x 63
11. **ОДБЛЕСОЦИ**, 1980
акварел, 33,5 x 48
12. **ЛАВИНА**, 1985
акварел, 46 x 64
13. **РАДИЧКИ ЗАПИСИ**, 1986
акварел, 34 x 48
14. **БАЧИЛО**, 1986
акварел, 34 x 48
15. **РАДИЧКИ ЗАПИСИ**, 1986
акварел, 46 x 64
16. **МАВРОВСКА ЗИМА**, 1986
акварел, 46 x 64
17. **ЗЕЛЕН ХОРИЗОНТ**, 1986
акварел, 35 x 50
18. **ПОТРАГА ПО ИЗГУБЕНИОТ ПРОСТОР**, 1986
акварел, 50 x 70
19. **БРАНУВАЊЕ**, 1987
акварел, 46 x 87
20. **ЦВЕЌЕ**, 1987
акварел, 40 x 55
21. **ВЕНЕЦИЈАНСКИ ИМПРЕСИИ I**, 1988
акварел, 50 x 70
22. **ПРИКАЗНАТА НА ПОЛЕТО**, 1989
акварел, 35 x 50

CATALOGUE

1. **MARKOVI KULI**, 1957
watercolor, 46 x 60
2. **COMPOSITION**, 1962
watercolor, 79.5 x 50
3. **CARDAK IN SKOPJE**, 1967
watercolor, 34.5 x 49
4. **MOTHER WITH CHILD**, 1967
watercolor, 34.5 x 49
5. **NOTES FROM OHRID**, 1972
watercolor, 40 x 56
6. **LANDSCAPE OF OVCEPOLE**, 1972
watercolor, 33 x 46
7. **NOTES OF RADIKA**, 1980
watercolor, 43.5 x 61
8. **RESTLESS REEDS**, 1982
watercolor, 44.5 X 62.5
9. **RICE FIELDS**, 1983
watercolor, 63 x 45
10. **MOTION OF FORMS**, 1984
watercolor, 45 x 63
11. **REFLECTIONS**, 1985
watercolor, 33.5 x 48
12. **AVALANCHE**, 1985
watercolor, 46 x 64
13. **NOTES OF RADIKA**, 1986
watercolor, 34 x 48
14. **BACILO**, 1986
watercolor, 34 x 48
15. **NOTES OF RADIKA**, 1986
watercolor, 46 x 64
16. **MAVROVO WINTER**, 1986
watercolor, 46 x 64
17. **GREEN HORIZON**, 1986
watercolor, 35 x 50
18. **SEARCH FOR THE LOST SPACE**, 1986
watercolor, 50 x 70
19. **WAVERING**, 1987
watercolor, 46 x 87
20. **FLOWERS**, 1987
watercolor, 40 x 55
21. **IMPRESSIONS OF VENICE I**, 1988
watercolor, 50 x 70
22. **THE TALE OF THE FIELD**, 1989
watercolor, 35 x 50

23. **МРТВА ПРИРОДА**, 1989
акварел, 35 x 48
24. **ДЕН И НОЌ**, 1990
акварел, 51 x 71
25. **ПЕШТЕРСКИ ФРАГМЕНТИ**, 1990
акварел, 47 x 65
26. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1990
акварел, 29 x 39
27. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1991
акварел, 47 x 65
28. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1991
акварел, 35 x 50
29. **МАНАСТИРСКО ЕХО**, 1992
акварел, 50,5 x 70,5
сопств. З. Дишиевски
30. **БЕЛЕЗИ**, 1993
акварел, 35 x 50
31. **МАЈКА СО ДЕТЕ**, 1993
акварел, 28 x 38
сопств. Виолета Шулајковска
32. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1993
акварел, 28 x 38
сопств. Виолета Шулајковска
33. **ПРЕМИН**, 1993
акварел, 34,5 x 48,5
34. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1993
акварел, 40 x 56
35. **НОЌЕН ЧУВАР**, 1993
акварел, 35 x 50
36. **ДВИЖЕЊЕ ВО НОЌТА**, 1993
акварел, 51 x 71
37. **СВЕТИЛИШТЕ**, 1994
акварел, 64 x 88
38. **ПРЕД ОЛУЈА**, 1994
акварел, 51 x 71
39. **ЗВУКОТ НА КАМЕНОТ**, 1995
акварел, 50 x 70
40. **ПРИВИДЕНИЕ**, 1995
акварел, 51 x 71
41. **ЦРВЕН НЕМИР**, 1995
акварел, 40 x 54
42. **ЗВУКОТ НА РИТАМОТ**, 1995
акварел, 40 x 54
43. **ЗЕМЈЕН ФЛУИД**, 1995
акварел, 39 x 54
44. **ТАНЦ НА ПТИЦИТЕ**, 1995
акварел, 64 x 88
23. **STILL LIFE**, 1989
watercolor, 35 x 48
24. **DAY AND NIGHT**, 1990
watercolor, 51 x 71
25. **CAVE FRAGMENTS**, 1990
watercolor, 47 X 65
26. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1990
watercolor, 29 x 39
27. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1991
watercolor, 47 x 65
28. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1991
watercolor, 35 x 50
29. **MONASTERY ECHO**, 1992
watercolor, 50.5 x 70.5
prop. of Z. Dislievski
30. **MARKS**, 1993
watercolor, 35 x 50
31. **MOTHER WITH CHILD**, 1993
watercolor, 28 x 38
prop. of Violeta Sulajkovska
32. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1993
watercolor, 28 x 38
prop. of Violeta Sulajkovska
33. **PASSAGE**, 1993
watercolor, 34.5 x 48.5
34. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1993
watercolor, 40 x 56
35. **NIGHT GUARD**, 1993
watercolor, 35 x 50
36. **MOVING THROUGH THE NIGHT**, 1993
watercolor, 51 x 71
37. **SHRINE**, 1994
watercolor, 64 x 88
38. **BEFORE THE STORM**, 1994
watercolor, 51 x 71
39. **SOUND OF THE STONE**, 1995
watercolor, 50 x 70
40. **APPARITION**, 1995
watercolor, 51 x 71
41. **RED DISTRESS**, 1995
watercolor, 40 x 54
42. **SOUND OF THE RHYTHM**, 1995
watercolor, 40 x 54
43. **EARTHLY FLUID**, 1995
watercolor, 39 x 54
44. **DANCE OF THE BIRDS**, 1995
watercolor, 64 x 88

45. **РАЗГОВОР НА ОСАМЕННИТЕ АПОСТОЛИ**, 1995
акварел, 40 x 55
46. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1995
акварел, 40 x 53
47. **СТРАШЕН СУД**, 1995
акварел, 38 x 51
48. **ЛЕТЕН ТАНЦ**, 1995
акварел, 55 x 74
49. **МАНАСТИРСКИ ЗАПИСИ II**, 1995
акварел, 50 x 70
50. **ИСПАРУВАЊЕ**, 1995
акварел, 64 x 88
51. **НЕПОЗНАТА ПЛАНЕТА**, 1996
акварел, 50 x 70
52. **ЕЗЕРСКИ ЛЕТАЧИ**, 1996
акварел, 50 x 70
53. **СИНИ АКОРДИ**, 1996
акварел, 50 x 70
54. **МАНАСТИРСКИ ЗАПИСИ**, 1996
акварел, 50 x 70
55. **СВЕТОТ НА ОСАМЕННИТЕ**, 1996
акварел, 50 x 70
56. **ВОДЕН ГРАД**, 1996
акварел, 55 x 69
57. **ИЗГУБЕНИОТ ГРАД НА ТИШИНата**, 1996
акварел, 56 x 70
58. **НЕБЕСНИ ПОНИРАЊА**, 1996
акварел, 64 x 88
59. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1996
акварел, 50 x 70
60. **НЕБЕСНИ ЧУВАРИ**, 1996
акварел, 50 x 70
61. **НЕМИРЕН СВЕТ**, 1996
акварел, 50 x 70
62. **ВЕНЕЦИЈАНСКИ ИМПРЕСИИ**, 1996
акварел, 50 x 70
63. **ВИОР**, 1996
акварел, 51 x 71
64. **ПРЕВИРАЊЕ**, 1996
акварел, 51 x 71
65. **НЕОБИЧЕН ЗВУК**, 1996
акварел, 50 x 70
66. **БУДЕЊЕ**, 1996
акварел, 51 x 70
67. **НОЌНИ РАЗГОВОРИ**, 1996
акварел, 64 x 88
45. **TALK OF THE LONESOME APOSTLES**, 1995
watercolor, 40 x 55
46. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1995
watercolor, 40 x 53
47. **THE LAST JUDGMENT**, 1995
watercolor, 38 x 51
48. **SUMMER DANCE**, 1995
watercolor, 55 x 74
49. **MONASTERY NOTES II**, 1995
watercolor, 50 x 70
50. **EVAPORATION**, 1995
watercolor, 64 x 88
51. **UNKNOWN PLANET**, 1996
watercolor, 50 x 70
52. **LAKE FLYERS**, 1996
watercolor, 50 x 70
53. **BLUE ACCORDS**, 1996
watercolor, 50 x 70
54. **MONASTERY NOTES**, 1996
watercolor, 50 x 70
55. **THE WORLD OF THE LONESOME**, 1996
watercolor, 50 x 70
56. **WATERTOWN**, 1996
watercolor, 55 x 69
57. **THE LOST TOWN OF THE SILENCE**, 1996
watercolor, 56 x 70
58. **HEAVENLY DIVINGS**, 1996
watercolor, 64 x 88
59. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1996
watercolor, 50 x 70
60. **HEAVEN GUARDS**, 1996
watercolor, 50 x 70
61. **RESTLESS WORLD**, 1996
watercolor, 50 x 70
62. **IMPRESSIONS OF VENICE**, 1996
watercolor, 50 x 70
63. **WHIRLWIND**, 1996
watercolor, 51 x 71
64. **TUMULT**, 1996
watercolor, 51 x 71
65. **UNUSUAL SOUND**, 1996
watercolor, 50 x 70
66. **WAKENING**, 1996
watercolor, 51 x 70
67. **NIGHT TALKS**, 1996
watercolor, 64 x 88

68. СУДИР НА ДВА СВЕТА, 1996
акварел, 88 x 64
69. ВРЕМЕ НА БРОДОВИТЕ, 1996
акварел, 41 x 56
70. ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ, 1996
акварел, 45 x 55
71. МЕЃУ СОНОТ И ЈАВЕТО, 1996
акварел, 50 x 70
сопств. Д-р. Петко Чадиковски
72. ПОХОД НА ОСАМЕНИТЕ, 1996
акварел, 88 x 64
73. СВЕТЛО И СЕНКА, 1996
акварел, 41 x 56
74. ДИСКУСИЈА, 1997
акварел, 88 x 64
75. ДВИЖЕЊЕ, 1997
акварел, 91 x 71
76. РАЗГОВОРИ, 1997
акварел, 88 x 64
77. РАЗГОВОРИ II, 1997
акварел, 88 x 64
78. ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ, 1997
акварел, 91 x 70
79. РАЗГОВОРИ III, 1997
акварел, 88 x 64
80. ОСАМЕНОСТ, 1997
акварел, 91 x 70
81. ДЕТСКИ СОН, 1997
акварел, 62 x 82
82. ЗМАЕВА ИГРА, 1997
акварел, 59,5 x 80
83. ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ, 1997
акварел, 88 x 64
84. ИСЧЕКУВАЊЕ, 1997
акварел, 64 x 88
85. ДИЈАЛОГ, 1997
акварел, 91 x 70
86. НЕДОВРШЕНА ПРИКАЗНА, 1997
акварел, 50 x 71
87. СВЕТЛИНА ВО НОЌТА, 1997
акварел, 50 x 70
88. ГОВОР НА ОСАМЕНИТЕ ЛЕТАЧИ, 1997
акварел, 48 x 53
89. ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ, 1997
акварел, 91 x 70
68. COLLISION OF TWO WORLDS, 1996
watercolor, 88 x 64
69. TIME OF THE SHIPS, 1996
watercolor, 41 x 56
70. FROM THE CYCLES RESURRECTION, 1996
watercolor, 54 x 55
71. BETWEEN THE DREAM AND THE WAKE, 1996
watercolor, 50 x 70
prop. of Petko Cadikovski
72. CAMPAIGN OF THE LONESOME, 1996
watercolor, 88 x 64
73. LIGHT AND SHADE, 1996
watercolor, 41 x 56
74. DISCUSSION, 1997
watercolor, 88 x 64
75. MOVING, 1997
watercolor, 91 x 71
76. TALKS, 1997
watercolor, 88 x 64
77. TALKS II, 1997
watercolor, 88 x 64
78. FROM THE CYCLES RESURRECTION, 1997
watercolor, 91 x 70
79. TALKS III, 1997
watercolor, 88 x 64
80. LONELINESS, 1997
watercolor, 91 x 70
81. CHILD'S DREAM, 1997
watercolor, 62 x 82
82. THE PLAY OF THE DRAGON, 1997
watercolor, 69.5 x 80
83. FROM THE CYCLES RESURRECTION, 1997
watercolor, 88 x 64
84. EXPECTATION, 1997
watercolor, 64 x 88
85. DIALOGUE, 1997
watercolor, 91 x 71
86. UNFINISHED STORY, 1997
watercolor, 50 x 71
87. LIGHT IN THE NIGHT, 1997
watercolor, 50 x 70
88. TALK OF THE LONESOME FLYERS, 1997
watercolor, 48 x 53
89. FROM THE CYCLES RESURRECTION, 1997
watercolor, 91 x 70

90. **ЖРТВЕНИК**, 1997
акварел, 91 x 70
91. **РАЗГОВОРИ**, 1997
акварел, 91 x 70
92. **ПОГЛЕД КОН ВОДЕНИОТ СВЕТ**, 1997
акварел, 60 x 80
93. **ЖИВОТ ВО ЖОЛТО**, 1997
акварел, 50 x 70
94. **ОД ЦИКЛУСОТ ВОСКРЕСЕНИЕ**, 1997
акварел, 91 x 70
95. **ОГНЕНА ЗЕМЈА**, 1997
акварел, 64 x 88
сопств. Др. Спиро Јовевски
96. **РАНЕТА ПТИЦА**, 1997
акварел, 40 x 55
97. **ЗЕЛЕНА ОАЗА**, 1997
акварел, 40 x 55
98. **ТИРКИЗЕН ЧУВАР**, 1997
акварел, 40 x 55
99. **ХОРОТ НА ПТИЦИТЕ**, 1997
акварел, 40 x 55
100. **НОЌНА ИГРА**, 1997
акварел, 80 x 60
101. **РАЃАЊЕ НА ДЕНОТ**, 1997
акварел, 88 x 64
102. **ПРОЛЕТНИ РАЗГОВОРИ**, 1998
акварел, 50 x 70
103. **ВО СОНОТ**, 1998
акварел, 40 x 53
104. **ОД ЗЕМНОТО КОН НЕБЕСНОТО**, 1998
акварел, 60 x 80
90. **ALTAR**, 1997
watercolor, 91 x 70
91. **TALKS**, 1997
watercolor, 91 x 70
92. **VIEW TO THE WATERWORLD**, 1997
watercolor, 60 x 80
93. **LIFE IN YELLOW**, 1997
watercolor, 50 x 70
94. **FROM THE CYCLES RESURRECTION**, 1997
watercolor, 91 x 70
95. **FIRE LAND**, 1997
watercolor, 64 x 88
prop. of Spiro Jovevski
96. **WOUNDED BIRD**, 1997
watercolor, 40 x 55
97. **GREEN OASIS**, 1997
watercolor, 40 x 55
98. **TURQUOISE GUARD**, 1997
watercolor, 40 x 55
99. **CHOIR OF BIRDS**, 1997
watercolor, 40 x 55
100. **NIGHT GAME**, 1997
watercolor, 80 x 60
101. **BIRTH OF A DAY**, 1997
watercolor, 88 x 64
102. **SPRING TALKS**, 1998
watercolor, 50 x 70
103. **IN THE DREAM**, 1998
watercolor, 40 x 53
104. **FROM EARTHLY TO HEAVENLY**, 1998
watercolor, 60 x 80

Издавач: Музеј на град Скопје
Одговорен уредник: Климе Коробар
Монографска студија: Д-р Владимир Величковски
Организација на изложбата: Фросина Зафировска
Извадоци од критики, биографија, изложби и
библиографија:
Д-р Владимир Величковски, Марио Шулајковски
Превод на англиски: Маја Хадзимитрова Иванова
Лекција на македонскиот јазик: Искра Гешовска
Фотографии: Студио MERX
Дизајн и подготвка: Емил и Тони Шулајковски,
Фросина Зафировска
Скенирање: HELL Skener
Печати: МИЛЕ
Реализација: мај 1998

Published by: Museum of the City of Skopje
Editor-in-chief: Klime Korobar
Monographic review: Vladimir Velickovski Ph.D.
Organisation of the exposition: Frosina Zafirovska
Excerpts from accounts of the work, biography, exhibitions and
bibliography:
Vladimir Velickovski Ph.D., Mario Sulajkovski
Translation on English: Maja Hadzimitrova Ivanova
Macedonian proofread: Iskra Gesovska
Photographs: Studio MERX
Layout: Emil and Toni Sulajkovski,
Frosina Zafirovska
Scan: HELL Skener
Printed by: MILE
Realisation: May 1998

*Изложбата и монографијата се реализирани со помош на Министерството за култура на
Република Македонија*

Exhibition and the monography are supported by the Ministry of Culture of the Republic of Macedonia

СПОНЗОРИ:

СТОМАТОЛОШКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР - Скопје

ВЕГРА - графички материјали - Скопје

HELL skener - Скопје

АВТОРСКА АГЕНЦИЈА НА МАКЕДОНИЈА А.Д - П.О - Скопје

КОРНИ - Скопје

Фото Студио MERX - Скопје

ЛЕК - Скопје

КРКА - Скопје

А.Д. ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ МАКЕДОНИЈА - Главна филијала Скопје

РАДАР - производство на дрвена халантерија - Скопје

Ј.П. ЕЛЕКТРОСТОПАНСТВО НА МАКЕДОНИЈА и

подружница ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА - Скопје

МИ - ДА - Скопје

ТЕХНИЧКИ ГАСОВИ СКОПЈЕ а.д.

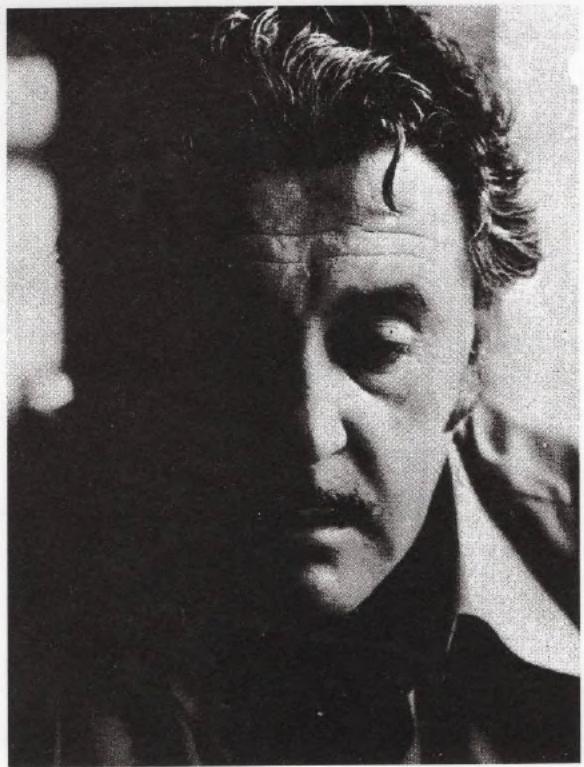
А - ТКМ - Скопје

АД БУТЕЛ - Скопје

АДЖИТО ЛУКС - Скопје

РАБОТНИЧКИ УНИВЕРЗИТЕТ КОЧО РАЦИН - Скопје

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА - Скопје; ЛОТАРИЈА НА МАКЕДОНИЈА - Скопје; А.Д. АГРОКОМБИНАТ ЛОЗАР - Велес;
ДИГИТРОН БИРО - Скопје; DDS - computers - Скопје; СВ.РСА.МАК - Скопје; ХЕРМА - Скопје; СТЕФАН КУНОВСКИ; СИНДИКАТ -
Биштола

T. Šulajkovski